

88-4
L 137

ticīgās baznīcas mētopolīta Augustīna svētību

J. Dāvis

Pret skurbumu un reibumu

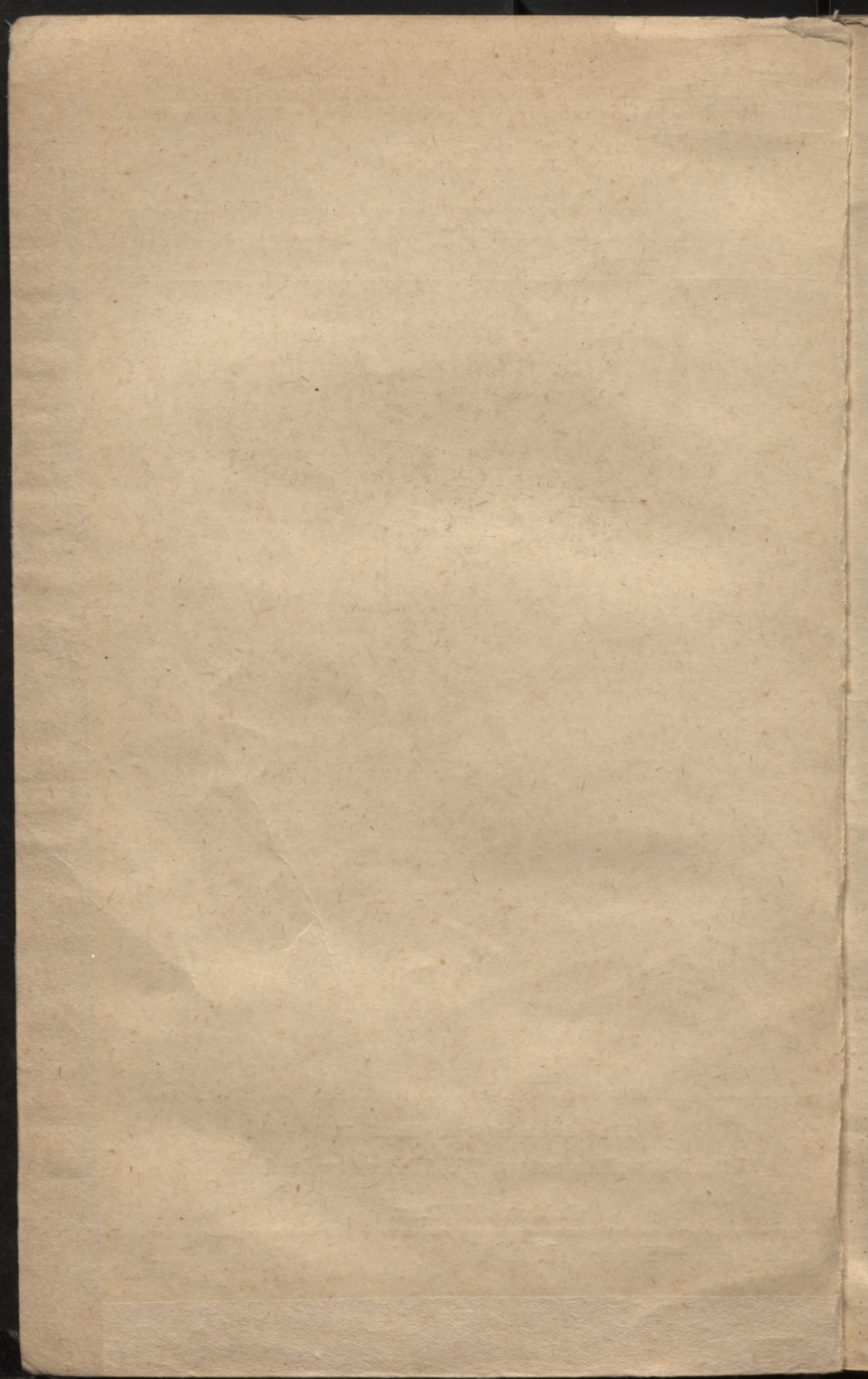

Ej un dari tu arī tāpat. Lk. 21, 34

Atturībai veltīts autora 70. dzīvības gada darbs

Bulduros 1937. g.

J. Dāvja izdevniecība, 19. līnijā № 1, Bulduros. Tālrūnis 212

L 88-4
137

L
1107

Ar Latvijas pareizticīgās baznīcas mētopolita Augustīna svētību.

J. Dāvis

Pret skurbumu un reibumu

Sargāties, ka jūsu sirdis netop
apgrūtinātas no viņa skurbuma un
reibuma. Lk. 21, 34.

Atturībai veltīts autora 70. dzīvības gada darbs

Bulduros, 1937. g.

J. Dāvja izdevniecība, 19. līnijā № 1, Bulduros. Tālrūnis 212
Ģenerālkomisijā pie Valtera un Rapas

1107
L
an

Sf-52.6674 ✓

Vija Lāča Latv. PSR
VALSTŠ BIBLIOTĒKA

~~74~~ 10.230.

0307095017

Valtera un Rapas
akc. sab. grāmatpiestuve
Rīgā, Brīvības ielā 129/133

1. Kristus prasa pilnību.

Esiet pilnīgi, ka jūsu Debesu Tēvs ir pilnīgs.*)

Mt. 5, 48.

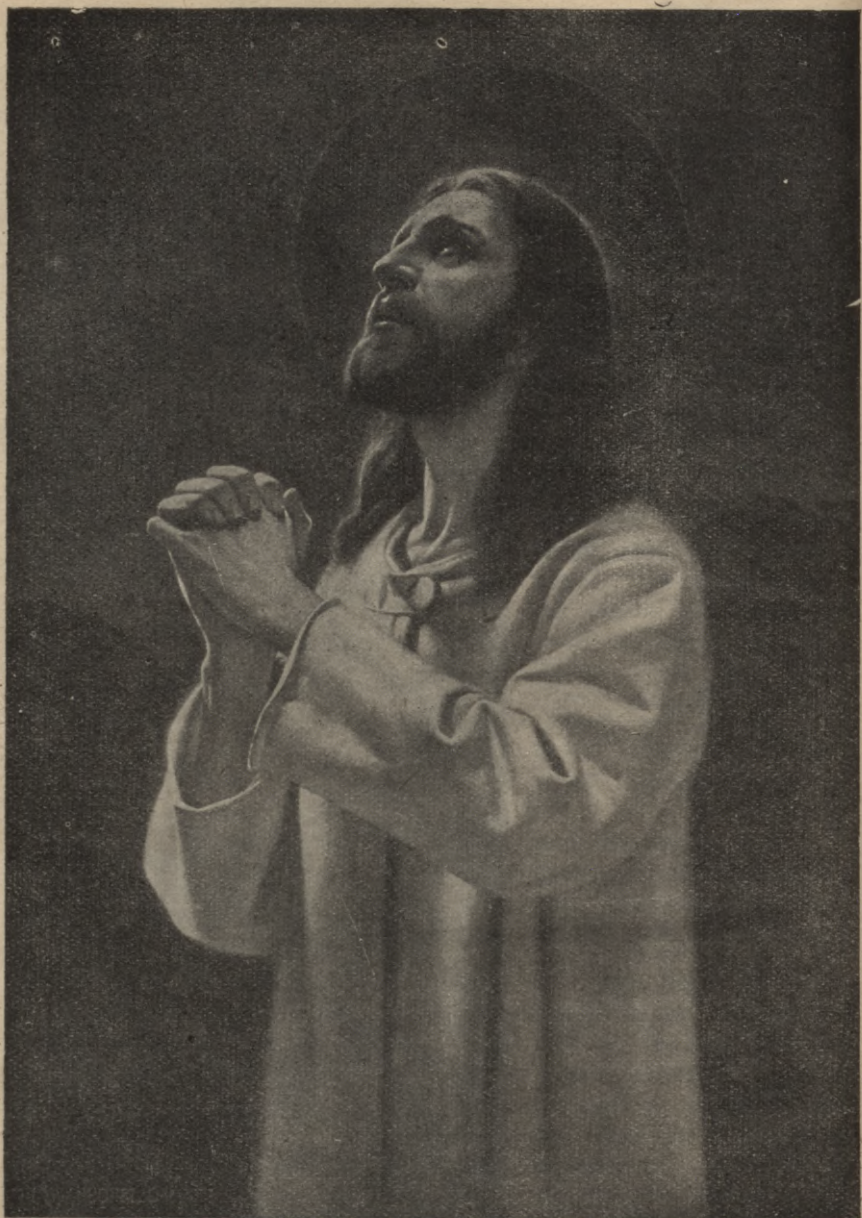
Mūsu ticības dibinātājs ir Jēzus Kristus. Viņš ir Dieva Dēls un pasaules resp. cilvēces Pestītājs. Kā tāds, Viņš nācis pasaulē atpestīt it visus ļaudis no it visiem ļaunumiem jeb grēkiem, lai cilvēki taptu tikpat pilnīgi jeb bezgrēcīgi kā viņu Debesu Tēvs. Mēs varēsim atpestīties, t. i. atbrīvoties no ļauna, un sasniegt pilnību tikai tad, kad savā dzīvē stingri sekosim Pestītāja mācībai un priekšzīmei, ar kurām Viņš atklāj Debesu Tēva prātu.

Šeit, pēc Kristus dotās mācības un sniegtā dzīves parauga, mēs iepazīsimies ar Debesu Tēva prātu tikai attiecībā uz atturību un dzeršanu. Mūsu uzdevums ir, saskaņā ar Pestītāja atklāsmi, nākt pie skaidras, gaišas un noteiktas atbildes uz jautājumu: **Vai Debesu Tēvs prasa no saviem bērniem atturību vai dzeršanu?** Citiem vārdiem sakot: **Vai ticīgiem jābūt atturībniekiem vai dzērājiem?**

J. Kuga. Dod mums savu svētību, Jēzu!

*) Jaunās Derības teksti ņemti no 1937. g. izdevuma.

Atpestī mūs no ļauna!

Īsti kristīgi ticīgi ļaudis seko augstajai Kristus mācībai, kurū Viņš īsi izteic sekoši: „**Esiet pilnīgi, kā jūsu Debesu Tēvs ir pilnīgs**”. Ar šiem vārdiem Dievišķīgais Mācītājs mudina

mūs sasniegt visaugstāko tikumības pakāpi, dzenoties pēc visa laba, daiļa un patiesa. Tā kā tikumības pilnību mēs varam sasniegt tikai tad, kad esam atsvabinājušies no ļauna, tad Jēzus Kristus sniedz ne tikai visideālāko tikumības mācību, bet arī ar savas svētās dzīves paraugu rāda, kā nākas dzīvot, un skubina mūs cīnīties pret kārdināšanām un ļaunumiem. Tāpēc savu doto parauga lūgšanu Viņš nobeidz vārdiem: „**Neievedi mūs kārdināšanā, bet atpestī mūs no ļauna.**”

Jau vienīgi ar savu doto lūgšanu „**Atpestī mūs no ļauna**” Pestītājs pilnīgi aizliedz dzeršanu, kuŗa ir vislielākais ļaunums pasaulē un kuŗa visvairāk ievēd ļaudis kārdināšanā uz sliktiem darbiem. Strādādams cilvēku pestīšanas darbu un likdams viņiem atgriezties bez izņēmuma no it visiem grēkiem, Kristus pavēl nedarīt nevienu ļaunu jeb sliktu darbu. Bez šaubām, dzeršana visvairāk kavē ļaudīm atgriezties no sliktiem darbiem jeb grēkiem. Pavēlēdams nekrist kārdināšanā un sargāties no ikviena ļauna darījuma, Kristus ar to pašu izceļ atturību kā visdrošāko aizsardzības līdzekli pret visām kārdināšanām un visiem ļaunumiem.

Protams, mums vajaga ne tikai lūgt Dievu, bet arī pieļikt visas pūles, lai mēs nenāktu kārdināšanā un atsvabinātos no ļauna. Tas apzīmē, ka mums ir jācīnās pret kārdinājumiem un ļaunumiem, kuŗi kavē sasniegt šo ideālu, t. i. neļauj tapt tikpat pilnīgiem, cik pilnīgs ir mūsu Debesu (= visa bezgalīgā izplatījuma = visas pasaules) Tēvs.

Cīņas paraugu pret ļaunu dod pats Jēzus Kristus, jo visa Viņa dzīve zemes virsū bija nemitīga cīņa pret dzīves ļaunumiem. Šinī cīņā par ļaužu atpestīšanu no ļauna jeb grēka Viņš mirst šausmīgā krusta nāvē. Cīnīdamies pret dzīves ļaunumiem, mocekļa nāvē mirst arī Viņa apustuļi. Sekodami Kristus un apustuļu paraugam, pirmos gadsimteņos mocekļu nāvē mirst simtiem tūkstošu kristīgo, kuŗi cīņā pret ļaunu nebīstas ne no krusta koka, ne no lauvas rīkles, ne no ugunssārtas, ne no nāves zālēm, ne no citām kādām mocībām un pazemīnāšanām. Kad desmit gadu atpakaļ apmeklēju Romas apkārtnē kilometriem garās klinšu alas jeb katakombas ar šo mocekļu kapenēm, kuŗās atdusas vairāk par miljonu kristīgās ticības pilāru un celmlaužu, tad mani pārņēma neizteicama svētciņas sajūta pret šiem kritušiem goda pilnā cīņā pret pasaules ļaunumiem un par mūžīgās dzīves augstajiem ideāliem.

Kristīgā draudze turpina Kristus, Viņa apustuļu un pirmo kristīgo darbu. Tā sludina ļaudīm augsto Kristus mācību un prasa, lai viņi, pēc Kristus parauga, dzīvotu svēti un cīnītos pret visu ļaunu. Tāpēc viens no īsta kristīga cilvēka uzdevumiem ir cīnīties pret dzīves ļaunumiem, jo bez šīs cīņas neviens nevar atsvabināties no ļauna un sasniegt tikumisku pilnību.

Pasaulē ir daudz un dažādu ļaunumu, pat tik daudz, ka nemaz nevar visus uzskaitīt. Šeit mēs runāsim tikai par to lielo ļaunumu, kuŗš ir gandrīz visu citu ļaunumu sakne. Apustulis Pēteris sauc to par **pagānu gribas pildīšanu**. Šis ļaunums ir dzeršana, kuŗa rada „skurbumu un reibumu“.

Pietiek, ka pagājušā laikā ir izpildīta pagānu griba, kad esat dzīvojuši **baudās, kāribās, vīna skurbumā, dzīrās** un nosodamā elku kalpībā. 1. Pēt. 4, 3.

Apustulis Pāvils nostāda dzeršanu blakus vislielākiem netikumiem un noziegumiem, sacīdams:

Ne zagļi, ne mantrauši, **ne dzērāji**, ne zaimotāji, ne laupītāji neiemantos Dieva valstību. 1. Kor. 6, 10.

Tā tad dzeršana ir tāds pats ļaunums jeb grēks, kā zagšana, mantraušana, zaimošana un laupīšana. Skaidri redzams, ka dzērāji (vienalga, lieli vai mazi, mēreni vai žūpas) nostāda alkohola elku augstāk par Dievu un ar to pašu atsakas no Dieva valstības iemantošanas. Tas pats apustulis vēl raksta:

Dzīvosim cienīgi, kā diena to prasa, **nevis dzīrās un skurbumā**, izvirtībā un izlaidībā, kildās un naidā, bet lai jūsu tērps ir Kungs Jēzus Kristus, un nelutiniēt miesu, lai nekristu kāribās. Rom. 13, 13—14. Mēs, kas piederam dienai, **būsim skaidrā prātā!** 1. Tec. 5, 8. Vai jūs nezināt, ka jūsu miesa ir Svētā Gara mājoklis? 1. Kor. 6, 19. **Neapreibināties ar vīnu**, no kā ceļas izlaidīga dzīve, bet topiet gara pilni. Ef. 5, 18.

2. Dzeršana ir grēks.

Patiesi es jums saku, ja jūs neatgriezieties un netopat kā bērni, tad jūs nenāksiet debesu valstībā. Mt. 18, 3.

Esiet skaidrā prātā, esiet modri! Jūsu pretinieks — velns staigā apkārt kā lauva rūkdams un meklē, ko tas varētu aprīt. 1. Pēt. 5, 8. Tev nebūs iekārot. Rom. 7, 7. **Dzeršana, dzīrošana** un tamlīdzīgas lietas, par kuŗām es iepriekš saku, kā jau esmu senāk sacījis: tie, kas tādas lietas dara, nemantos Dieva valstību. Gal. 5, 21. Tie, kas Kristum pieder, ir savu miesu krustā situši līdz ar kaislībām un iekārošanām. Gal. 5, 25.

Dzērājs vīrs Dievu lūdza —
Vairāk Dievu kaitināja;
Lūdz ardams, ecēdams,
Tad Dieviņš palīdzēs.

Uz krodziņu ceļu zinu,
Uz baznīcu nezināju:
Krogā alus, brandavīns,
Kas to dos baznīcā?

Dzērājam žūpuļam
Šai saulē laba dzīve;
Tur viņā saulītē
Dienu, nakti mālus mīs.

Vai bij Dievs, vai nelaime
Man dzērāju vēlējusi!
Krustu metu, velns atstāja,
Ko darišu dzērājam?

Neviens grēka tā nedara,
Kā darija brandavīns:
Dažam svārkus tas novilka,
Dažam matus sapinkāja.
Dažs aizgāja pie Dieviņa
I mūžiņu nepabeidzis.

Tautas dz.

Tā kā dzeršana ir novēršanās no Dieva norādītā, pareizā dzīves veida, tad **ticība uzskata dzeršanu par grēku**, t. i. par Dieva likumu pārkāpšanu. Kā redzam no tautas dziesmām, tad jau sensenos laikos visa mūsu tauta uzskatīja dzeršanu par grēku. Bet tautas balss ir Dieva balss.

„Lūdz ardams, ecēdams, tad Dieviņš palīdzēs” — ir viena no visaugstākām morālēm pasaulē un var cienīgi nostāties blakus mūsu sensenču — sanskritiešu (senindusu) morālei: „Dariet sevi svētus ar darbu”.

Bagātais vīrs un nabagais Lācārs.

Kristus prasa, lai pieaugušie nedzēr tāpat, kā nedzēr bērni, sacīdams: „Ja jūs neatgriežaties un netopat kā bērni, tad jūs nenāksiet debesu valstībā.”

Ar dzeršanas un bezdievīgas dzīves paraugu **dzērāji pavadina uz dzeršanu un neticību bērns**. Par šo darījumu Kristus saka:

Kas apgrēcina vienu no šiem vismazākiem, kas tic uz mani, tam būtu labāki, ka tam piesietu dzirnavu akmeni pie kakla un to noslīcinātu jūras dziļumā. Mt. 18, 6.

Ja bībelē ir skaidri un gaiši teikts, ka „**dzērāji neiemantos Dieva valstību**” (1. Kor. 6, 10 un Gal. 5, 21), tad dzērāji apmaina Dieva valstību pret reibinātāju dziru. Tas liecina, ka **dzērāji netic Dieva valstībai**. Tā kā neticība jeb bezdievība sastopama tikai slapjajās un nekad sausajās zemēs, tad gaiši redzams, ka bezdievības galvenais cēlonis ir tautas dzeršana. Tāpēc, kā neticības un bezdievības radītāja, dzeršana ir grēks. Tas uzliek visiem ticīgiem pienākumu ne tikai pavisam nedzert, bet arī **neatlaidīgi cīnīties pret citu dzeršanu**.

Neviens grēks nepaliek nesodīts jau šīnī pasaulē. Zinot, ka Dievs soda tikai par grēkiem un nekad nesoda par labiem darbiem, ticība sauc par grēku ikkatru darījumu, par kuŗu jāsaņem sods. Pēc saņemamā soda var spriest par grēka smagumu. Ja dzērāji cieš visdažādākās un vislielākās sodības jau vīrs zemes, tad viegli saprotams, cik liels ir dzeršanas grēks Dieva priekšā, jo dzeršanas briesmīgās sekas ir Dieva taisnais un bargais sods par Viņa cilvēka dabai doto likumu pārkāp-

šanu. Cilvēks var izbēgt no likuma, bet nekad nevar izbēgt no sava grēka sekām, jo viņš var izvairīties vienīgi no cilvēku likumiem, bet nekad no Dieva likumiem. Redzot, ka Dieva likumi soda par ikkatru dzeršanu, vienalga, lielu vai mazu, jāatzīst, ka dzeršana ir grēks, jeb darījums, kurš pretējs Dieva gribai.

Dzeršana ir kārība un liksmība, ko Kristus nosoda līdzībā par bagāto vīru un nabago Lācāru (Lk. 16, 19—31), sacīdams, ka bagātais vīrs, kurš dzīvoja kārībā un liksmībā, nonāca ellē. Tā kā ellē nokļūst tikai grēcinieki, tad kārībnieki un liksmībnieki ir grēcinieki. Bet dzērāji ir vislielākie kārībnieki un liksmībnieki, gluži tādi, kāds bija bagātais vīrs. Bagātnieku izdzīves dēļ Kristus saka, ka viņiem grūtāk ieiet Dieva valstībā, nekā kamielim izlīst caur adatas aci. Kristus liek pat izraut aci un nocirst roku vai kāju, ja tā pavedina uz kārībām (Mk. 9, 43—47). Bet dzeršana ir tā kārība, kuŗa visvairāk ieved ļaudis kārdināšanā.

Velns nemīl nevienu tā kā dzērāju, jo neviens cits neizpilda viņa ļauno gribu tā kā dzērājs. Kad no dzeršanas cilvēks pazaudējis prātu, tad velns droši ierodas pie viņa, kā pie sava gūstekņa, un pamudina viņu uz lamām, kautiņu, netiklību un citiem grēkiem. Sv. Jānis Zelta-mute. Skat. gleznu 10. lappusē.

Atzīstot dzeršanu par grēku, jāatzīst, ka dzērāji kalpo ne Dievam, bet velnam, jo:

Ikviens, kas grēku dara, ir grēka vergs. Jņ. 8, 34. Kuŗa kāds ir uzvarēts, tā kalps viņš ir. 2. Pēt. 2, 19. Kas dara grēku, ir no velna, jo velns grēko no sākuma. Tamdēļ Dieva Dēls atnācis, lai Viņš iznīcinātu velna darbus. 1. Jņ. 3, 8.

Kad alkohols ir uzvarējis dzērāju, tad pēdējais ir alkohola un līdz ar to grēka un velna kalps, bet ne Dieva bērns. Ja Debesu Tēvs ir pilnīgs, tad arī Viņa zemes bērniem jābūt pilnīgiem. Taču dzeršana nav pilnība, bet ir nepilnība jeb grēks.

Ievērojami, ka ikvienā zemē, jo mazāk ļaudis kalpo „skurbuma un reibuma” elkam, jo vairāk viņi tic Dievam. Un jo vairāk tauta dzer, jo mazāk viņa tic Dievam un retāk iet baznīcā. Tāpēc slapjās zemēs krogi ir pilni un baznīcas tukšas, bet sausās zemēs baznīcas ir pilnas un krogu pavisam nav. Aiz tā paša iemesla, budisti, muhamedāņi un žīdi ir daudz ticīgāki nekā kristīgie. Šo apstākli nākas iegaumēt visu kristīgo konfesiju garīgiem un laicīgiem darbiniekiem. Kamēr tauta teiks „kristības dzert”, „kāzas dzert”, „bēres dzert”, „jaunu māju iedzert”, tiekām viņa nedomās par lūgšanām, bet tikai par dzeršanu un plītēšanu.

3. Lielais sabiedriskais ļaunums.

Visu, ko jūs gribat, lai cilvēki jums dara, tāpat darait arī jūs viņiem. Mt. 7, 12.

Patiesi es jums saku: ko jūs darijuši vienam no šiem maņiem vismazākajiem brāļiem, to jūs esat man darijuši. Mt. 25, 40.

Skumjas un prieki neredzamā pasaule.

Cilvēks ir sabiedrisks radījums un var dzīvot tikai sev līdzīgu radījumu sabiedrībā. Cilvēku savstarpējās attiecības sadzīvē nosaka **morāle** jeb **tikumības mācība**, kuŗa nāk no Dieva Gara. **Kas rīkojas pretēji tikumības mācībai, tas grēko.** Grēka, resp. laba un ļauna sajūta iedzimta cilvēkam. Tā kā ikviens, kas grēko, — šīnī gadījumā — dzer, dara ļaunu arī citiem, tad šiem citiem ir morāliska tiesība prasīt, lai neviens negrēko un tādējādi nedara viņiem ļaunu. No otras puses, katra tikumīga cilvēka pienākums ir nedarīt citiem ļaunu. Ja cilvēks dzer un ar to nepilda savu morālisko pienākumu — nekaitēt citiem, tad sabiedrībai ir morāliska tiesība aizliegt dzeršanu kā sabiedrisku ļaunumu. Tāpēc Dievs, kā visas Morāles Princips un visu Laužu Tēvs, aizliedz visiem saviem bērniem dzeršanu, lai tādējādi viņi nekaitētu viens otram un nebūtu viens otram par slogu, bet nestu cits cita nastas (Gal. 6, 2).

Ar saviem uzbrukumiem un nekārtībām dzērāji ir ļoti bīstami sabiedrībai, it sevišķi sievietēm, kuŗām nav no viņiem glābiņa. Tāpēc katra godīga mātes meita saka:

Sargi, Dievs, mani jaunu
No trijām nelaimēm:
No vilciša, no lāciša,
No dzērāja tēva dēla.

Labāk vilku es ieraugu,
Ne dzērāja tēva dēlu:
Vilkam kliedzu, vilks aizbēga,
Ko darišu dzērājam?

Tautas dz.

Ja kultūras tautas izskauž no savas zemes vilkus un lāčus, tad tām jāgādā arī par dzērāju izskaušanu, jo neviena valsts ne tuvu necieš no vilkiem un lāčiem tik daudz, cik no dzērājiem.

Ja dzerdams, cilvēks kaitētu vienīgi sev, bet ne arī citiem, tad indes — alkohola dzeršanai būtu tikai pašslepķavības nozīme. Bet lieta grozās ap to, ka **dzerdams cilvēks dara postu visai sabiedrībai**, gan tapdams par kropļi, nabagu, bezdarbnieku, noziedznieku, huļīgānu, nodokļu nemaksātāju vai par sociālās apgādes uzturamo pensionāru, gan raidīdams pašaulē garīgi un miesīgi kropļus pēcnācējus, gan ar savu dzeršanas paraugu pāvedinādams uz dzeršanu citus (it sevišķi bērnus), gan nolaidīgi izpildīdams sabiedriskos un dienesta pienākumus u. t. t. **Pat par senču dzeršanas grēkiem turpmākām paaudzēm dārgi jāsamaksā.**

Cik daudz dzērāji apdraud savu līdzpilsoņu dzīvību, redzams, piemēram, no sekošā šausmu pilnā gadījuma, kuŗš norisinājās kādā jaukā vasaras svētdienas pievakarē 1913. gadā Rīgas jūrmalā un kuŗa aculiecinieks biju es pats.

No jūrmalas uz Rīgu devās vasarnieku pārpildīts vilciens. Visiem par lielu pārsteigumu tas bez pieturas pabrauca garām četrām pietātnēm un pilnā spēkā drāzās uz Lielupes tiltu, pāri kuŗam iet tikai vienas pašas slīdes. Tā kā šim vilcienam vajadzēja pieturēt visās pietātnēs, tad pasažieri un

piestātnēs sapulcējušies ļaudis nomanīja, ka ar vilcienu nav labi. Tāpēc braucējus pārņēma nāves briesmas. Sevišķi lielas bailes viņi pārcieta braucot pāri Lielupes tiltam, jo tur katru mirkli vilciens varēja sadurties ar pretēju vilcienu no Rīgas. Par laimi, šoreiz pasažieri tika vaļā vienīgi ar bailēm, jo,

Kam kaitē iereibis lidmašīnas vadītājs?

kad bija pārbraukuši tiltu, viņiem izdevās apturēt vilcienu. Izrādījās, ka mašīnists un konduktors bija **piedzērušies**. Tā tad divu personu piedzeršanās dēļ varēja dabūt galu simtiem cilvēku, kurus apraudātu tūkstošiem pakalpalicēju.

Nedzērājam alkohols tieši nekaitē. **Tomēr netieši arī nedzērājs ļoti daudz cieš no alkohola**, jo, ja citi dzer, viņam ir līdzjāmaksā nodokļi policijas, tiesu, cietumu, ubagmāju, patversmju un citu līdzīgu iestāžu uzturēšanai, kurū vajadzību rada alkohols. Tāpat alkohols **apdraud nedzērāja mieru, mantu un dzīvību**. Tāpēc nedzērājs nedrīkst teikt, ka citu dzeršana vai nedzeršana nav ne viņa cūka, ne viņa druva. Ja alkohols tieši nav kaitīgs nedzērājiem, tad tas vienmēr ir kaitīgs pašvaldībai, tautai, valstij un tikumībai, un tādējādi tas netieši ir kaitīgs ikvienam pilsonim.

Tēvija jāaizsargā skaidrā prātā. Skurbuma un reibuma iespaidā ļoti bieži armijas noslēpumi kļūst ienaidnieku rokās, kam ir liktenīgas sekas priekš armijas un valsts. **Alkohols ārdā armijā disciplīnu**, pavedina kareivjus uz kukuļu ņemšanu un uzticētās mantas izšķērdēšanu un piesavināšanos. Tas rada neakurātību, nolaidību un citas nekārtības. Sacīto sevišķi spilgti pierādīja Pasaules karš.

Lietojot alkoholiskus dzērienus, kareivji ir nevīžīgi un mazāk izturīgi, sliktāk panes kara grūtības, mazāk noiet tālākos gājienos un vispār sliktāk pastrādā katru viņiem uzdoto darbu. **Alkohols pamazina redzes spēju**. Tamdēļ iereibuši kareivji nevar iešaut mērķi un ir slikti strēlnieki.

Kaujas laukā alkoholu iebaudījuši kareivji ir ļoti neuzmanīgi. Tamdēļ starp viņiem ir ārkārtīgi liels skaits kritušo un ievainoto. Alkohols rada armijā visādas slimības.

Karā uzvar tās armijas, kuŗu kareivjiem ir vislabākās smadzenes un visstiprākie nervi. Bet alkohols ir vislielākais smadzeņu un nervu bojātājs. Tāpēc tēvijas aizsardzības armijas kareivji ir jāaizsargā no smadzeņu un nervu bojāšanas ar skurbumu un reibumu.

Agrāk armijās kareivjiem izsniedza reibinātājus dzērienus, jo tad vēl domāja, ka alkohols pavairojot spēku un izturību. Tomēr angļu ģenerāļu (Wolseley, Kičnera un citu) izdarītie mēģinājumi pierādīja gluži pretējo: tās kara spēka daļas, kuŗām manevros un tālos kara gājienos pavisam nedeķa reibinātāju dzērienu, izrādīja stipri lielāku izturību un nenogurstību, nogāja tālāk un ātrāk, šāva labāk mērķi un izpildīja visus savus uzdevumus daudz pilnīgāki, nekā tās armijas daļas, kuŗām deva dzert alkoholiskus dzērienus. Tāpēc alkoholisku dzērienu izsniegšana kareivjiem tika izdzīta no angļu armijas. Šim paraugam sekoja citu valstu apsardzības ministrijas. Pēdējā karā Krievijas armijas virspavēlnieks Nikolajs Nikolajevičs gāja pat tik tālu, ka pavisam aizliedza alkoholisku dzērienu lietošanu netikai armijā, bet arī visā plašā Krievijā.

No sacītā redzams, ka dzeršana vai nedzeršana nav personīga, bet sabiedriskā lieta, un ka alkohola aizlieguma likuma izdošana nav vis pilsoņu brīvības ierobežošana, bet viņu piespiešana respektēt likumus par ikviena cilvēka brīvības, miera, goda, mantas, dzīvības un tēvijas aizsargāšanu, jo dzērāji, nepadodamies šiem likumiem, ir visai sabiedrībai par nepanesamu slogu.

4. Miesas un gara masuslepkava.

Vai šāda dzīve ir derīga veselībai?

Nebīstaities no tiem, kas miesu nokauj un dvēseli nevar nokaut; bet bīstaities vairāk no tā, kas miesu un dvēseli var nomaitāt ellē. Mt. 10, 28.

Nedodiet vietu velnam. Ef. 4, 27.

Ielaid velnu baznīcā — viņš uzkāpj kancelē. Paruna.

Krogā.

Ja mēs uzskatām alkoholu par miesas bendi, tad jo lielāka vērība piegriežama alkoholam kā gara slepkavam, tikumības grāvējam un neticības radītājam. Šo patiesību ļoti skaidri izteic Kristus sekoši: „Nebīstaities no tiem, kas miesu nokauj un dvēseli nevar nokaut; bet bīstaities vairāk no tā, kas miesu un dvēseli var nomaitāt ellē“. Tāds divkārtējs masuslepkava ir alkohols, kas bendē ne tikai miesu, bet arī garu.

„Žēlīgais samarietis.”

Ej un dari tu arī tāpat ar dzērājiem, kurus alkohols ir aplaupījis un pametis pusmirušus.

Nav šaubu, ka tas cilvēks, kurš krita slepkavu rokās starp Jerusālemi un Jēriku, tālu nebija tik nelaimīgs, kāds ir ikviens dzērājs. Šim ceļiniekam slepkavas nolaupīja tikai to, kas bija viņam klāt, un pameta viņu ceļā pusmirušu. Kad samarietis sadziedināja viņa brūces, viņš varēja atkal laimīgi dzīvot savā ģimenē. Tā kā valsts vara vajā slepkavas un laupītājus, tad šādu nelaimīgu ļaužu ir ļoti maz. Turpretim, alkohols nolaupa dzērājam visu mantu, izposta ģimeni, nobendē garu, saindē

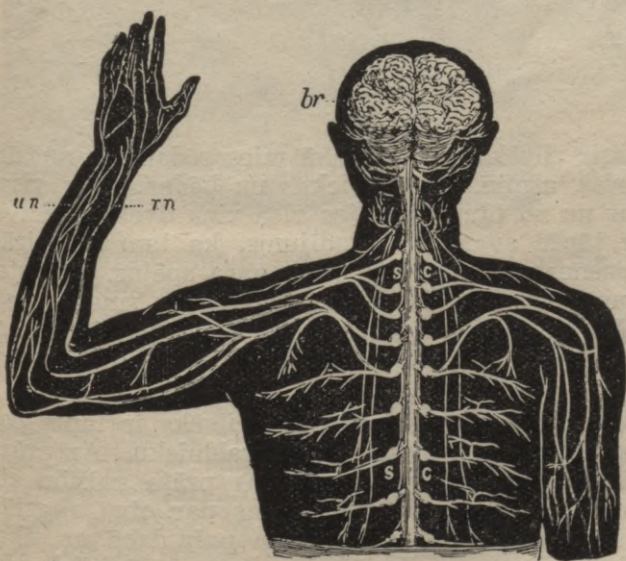
miesu un padara viņu par smagu slogu sabiedrībai. Šādu nelaimīgu cilvēku visās slapjās zemēs ir ļoti daudz.

Alkoholisko jeb reibinātāju dzērienu (alus, vīna, augļu vīna, degvīna, konjaka, ruma, liķieru) bauda atstāj ļoti ļaunu iespaidu uz cilvēka miesu un garu, jo tā sabojā **kunģi, aknas, ikstis, sirdi, asiņu vadus, smadzenes un nervus**. Ar lipīgām

Nelaiimes gadījumu notiek starp dzērājiem 3½ reiz vairāk nekā starp nedzērājiem.

slimībām ātrāk saslimst un grūtāk no tām izveseļojas dzērāji, nekā nedzērāji. Statistika rāda, ka 75% no visām veneriskām slimībām dabū alkohola iespaidā. Tamdēļ apkaļojot šīs slimības, vispirms no Latvijas ir jāizdzen alkohols.

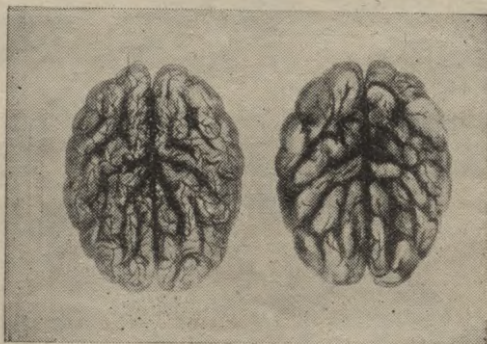
Galvas un mugurkaula smadzenes un nervi.

Visiem zināms, ka katru gadu notiek daudz **nelaiimes gadījumu**, no kuriem mirst un sakropļojas tūkstošiem cilvēku. Ja meklējam pēc nelaimes gadījumu iemesliem, tad nav grūti pārliecināties, ka tos pa lielākai daļai rada alkohols.

Ir daudz un dažādas ēkas. Cilvēka ķermenis arī savā ziņā ir ēka. Tikai tas ir daudz ievērojamāki un gudrāki izbūvēts, nekā kaut kuŗa cita ēka.

Katrai ēkai ir savs saimnieks. Par tādu cilvēka ķermeņa saimnieku ir **smadzenes**, kuŗas atrodas viņa galvas kausā. Labs saimnieks zina visu, kas notiek viņa mājā. Tāpat arī smadzenes zina visu, kas notiek cilvēka ķermenī.

Kā smadzenes, kuŗas atrodas galvā, var dabūt zināt to, kas notiek rokās vai kājās? Visu to viņām paziņo liels bars kalpu, kuŗus sauc par nerviem. **Nervi** ir smalki pavedieni, kuŗi no visām ķermeņa daļām sadodas smadzenēs, lai atnestu tām ziņas un no tām saņemtu pavēles iznēsāšanai pa visām ķermeņa daļām. Kad, piemēram, man uz pirksta uzkrīt dzirkstele, tad pirksta nervi par to paziņo smadzenēm. Smadzenes nosūta ar nerviem pavēli pirksta muskuļiem nokratīt dzirksteli.

Vesela cilvēka un alkoholiķa smadzenes.

Smadzenes ir cilvēka vissvarīgākā miesas daļa, jo ar tām viņš domā, spriež, atmin, sajūt priekus un bēdas, vada visas miesas kustības un no tām atkarājas visa viņa dvēseles dzīve.

Cilvēks ir tāpēc augstākais radījums, ka tam visvairāk attīstītas smadzenes un līdz ar to visas gara spējas. Pazīstamais Šveices profesors **Forels** saka: „Cilvēks ir smadzenes”, t. i. cilvēks atšķiras no citām dzīvām būtnēm visvairāk ar savām augstākām gara spējām, kuŗas atkarājas no tā smadzenēm.

Tikai pateicoties savām smadzenēm, cilvēks ir tapis par visu citu būtni un pat par pašas dabas valdnieku. Ar prātu cilvēks noteikti atšķiras no kustoņiem. Ar prāta gaišību cilvēki atšķiras viens no otra un stāv viens par otru augstāk vai zemāk. Tāpēc katram cilvēkam viņa paša labā ne tikai stingri jāsarģā smadzenes no bojāšanas, bet arī jāpieliek visi spēki to augstākai attīstībai.

Katrā reibinātājā dzērienā alkohols jeb spirts ir tā viela, kuŗu iedzerot apskurbst, apreibst, apdulst galva. Galva apreibst jeb apdulst tamdēļ, ka alkohols saindē smadzenes. Tā

kā iereibušam jeb alkoholu iedzērušam cilvēkam ir saindētas smadzenes, tad viņš nespēj kārtīgi domāt, spriest, atminēt, just, dot nerviem un muskuļiem pareizas pavēles, turēt miesu līdzsvarā u. t. t.

No sacītā redzam, ka reibinātāji dzērieni dabūjuši nosaukumu pēc sava apdullinošā iespaيدا uz smadzenēm. Smadzenes kā visvārīgākā miesas daļa iesūc 4—5 reiz vairāk alkohola nekā kaut kuŗa cita miesas daļa. Uzšķēržot liķiem galvas

Alkoholīķis ārprātīgo
namā.

kausu, dzērāju smadzenēs atrod alkoholu un tās ož pēc spirta. Tāpēc alkohols visvairāk bojā smadzenes. Bet smadzenes ir ķermeņa saimnieks, rīkotājs un vadītājs. Ne par velti smadzenes kā ķermeņa saimnieks mitinās stiprā kaula pilī, lai nekas tās netraucētu un nebojātu. Bet dzerot reibinātājus dzērienus, alkohols caur muti, rīkli, kuņģi un zarnām ielaužas asinīs un līdz ar asinīm ļoti ātri nokļūst smadzenēs. Tā tad alkohols uzbrūk smadzenēm no tās puses, no kuŗas tās pavisam nav aizsargātas un ir pieietamas vienīgi to kalpiem — nerviem un asiņu vadiem, kuŗi ar asinīm piegādā tām barību. Šādā ceļā ar asinīm nonācis smadzenēs, alkohols saindē tās. Kad dzerot sāk rasties reibulis (t. i. reibt, skurbt galva), tad tā ir zīme, ka alkohols ir nokļuvis smadzenēs un ir iesākusies smadzeņu saindēšana.

Indēdams smadzenes, alkohols bieži padara cilvēku zemāku par lopu. Šekspīrs par vīnu izteicas tā: „Cilvēks, kā-

pēc tu ņem mutē to, kas tev nozog smadzenes?" Acīm redzams, ka šeit lielais dzejnieks nosauc prātu par smadzenēm, jo katra dzīva radījuma prāts atkarājas no viņa smadzeņu krietnuma. Tāpēc viss tas, kas bojā smadzenes, bojā arī prātu. **Tā tad alkohols, kā smadzeņu indētājs, ir prāta nāveklis.**

Smadzeņu saindēšana ar alkoholu jeb reibulis ir īsa prāta sajukšana jeb trakums (folie). Jo biežāki cilvēks apreibst, jo biežāki viņš sajūk prātā un trako. Reibulim bieži un ilgi atkārtojoties, smadzenes un nervi sabojājas tādā mērā, ka cilvēks top ārprātīgs uz visu laiku. Slimnīcu statistika liecina, ka 65% ārprātīgo ir tapuši par tādiem dzeršanas dēļ.

Lietojot reibinātājus dzērienus, ķermenis arvien vairāk un vairāk sāk prasīt pēc alkohola. Pēdīgi cilvēks ir uz visu gatavs, lai tik iegūtu alkoholu. Šeit notiek ar cilvēku gluži tā, kā to izteic sekošā japāņu paruna: „Cilvēks ņēma vienu šnabi, ņēma otru šnabi un beidzot šnabis ņēma cilvēku.”

Dzerot reibinātājus dzērienus, cilvēkam vispirms rodas patīkamas jūtas un viņš sajūt arī itin kā siltumu. Dzīvē šķiet tam rožaina, smaidoša, jauka. Bet sajūta drīz mainās: vieni top skumīgi, grūtsirdīgi un bez kāda iemesla sāk raudāt; otri par mazāko nieku skaistas, dusmojas, lamājas, bažas, ķildojas un ir nevaldāmi uz plēšanos un kaušanos; trešie top lielīgi, uzpūtīgi, uzbāzīgi un grib, lai citi viņus liela, slavē; ceturkie top jautri, dzied, brēc, kliec, laiž vaļā visādus jokus u. t. t. Ja dzeršana vēl turpinās, tad smadzeņu paralīze iet arvien tālāk un dzērājam galva pavisam apreibst, mēle šļupst, rokas un kājas neklausā, ķermenis zaudē līdzsvaru un pēdīgi nokrīt gar zemi. Tādā stāvoklī cilvēka ķermenis ir bezspēcīgs un bezjūtīgs. Ģimis sarkani-zilgans un apzūldzis, acis sarkanā un asaro, rīkle pilna gļotām, elpošana grūta un rada krākšanu, pulss vājš un nekārtīgs. Ja cilvēks ieņēmis par daudz alkohola, tad šinī stāvoklī iestājas nāve, un ja mazāk, tad pēc kāda laika tas atmostas un slimo ar pagīrām.

Tā kā alkohols ir nervus apdullinošs nāveklis, tad dzērājs krizdams var līdz asinīm sadauzīties un tomēr nejūt sāpju. Tāpat tas, gulēdams sniegā, nosaldē rokas un kājas un arī pat nosalst, nesajūtot aukstumu. Tas atkal tāpēc, ka viņam alkohols saindējis smadzenes un nervus, kas ir visu jutekļu orgāni. Šinī ziņā alkohols atstāj uz smadzenēm un nerviem tādu pašu iespaidu, kā citi narkotiskie (apdullinošie) nāveklī, piemēram, kloroforms un ēters, ar kuriem ārsti iemidzina slimniekus un padara to miesu nejūtīgu tad, kad tiem izdarāmas grūtas operācijas.

Ja cilvēks lieto reibinātājus dzērienus retumis un mazā mērā, tad aizvien tiek vaļā ar pagīrām: 1—2 dienas dulla galva, slikta dūša, liels nogurums, nospiests gara stāvoklis. Tomēr arī reta un mērena alkohola bauda pamazām un nema

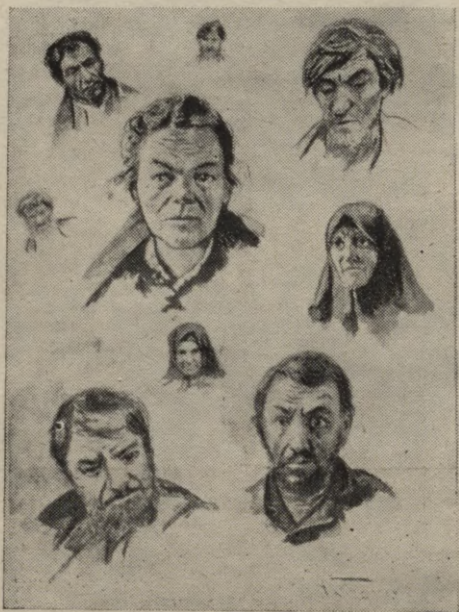
Dzērums trakuma parādīšanās.

No alkohola lietošanas cēlušies smadzeņu un nervu traucējumi bieži rada stipras sāpes, krampjus, kritamo kaiti, vājprātību, ārprātību un dzērums trakumu. Tad slimojošam liekas, ka visi viņu vajātu, un ka žurkas, čūskas, krupji, zirnekļi un citi kustoņi bruktu viņam virsū. Viņam rādās arī velni, velnēni un nāve. Tāpēc viņš pastāvīgi ir izmisuma bailēs un ar rokām grābstās ap gultu un ķermeni. Slimība bieži beidzas ar nāvi. „Vins atņēma prātu, dara traku, ved uz tūkstoš noziegumiem un uzliek tautai ārkārtīgus izdevumus“. Plinijs Jaunākais.

not sagrauž cilvēka veselību, jo kad vadzis piekārts, tad tas lūst, neraugoties uz to, vai to pieķaņ ātri vai lēni.

Kad reibinātāju dzērienu lietošana pāriet parazī, tad rodas tā saucamā **chroniskā (pastāvīgā, nepārejošā) saindēšanās** ar alkoholu, kuŗa rada dažādas smadzeņu un nervu slimības. Tādiem slimniekiem rokas trīc, kājas nespēcīgas, acis rāda vāji, ēstgriba maza, nogurums liels, runa neskaidra.

Alkohols sabojā smadzenes un nervus pamazām un nemānāmi gluži tāpat, kā tārpis augli, kuŗu tas grauž lēnām un paslēpti. Ārējais izskats apmāna mūs uz kādu laiku. Bet pienāk brīdis, kad alkohola postošais darbs rada visādas smadzeņu un nervu slimības un atnes nāvi.

Kas padarīja šos cilvēkus par tik nejaukiem?

Reiz viņi bija cerības pilni un dzīves priecīgi zēni un meitenes.

Dzērāju tipi.

Mēdz sacīt, ka alkohols **uzjautrinot garu**. Īsta, sirsnīga, sev un citiem nekaitīga jautrība var būt tikai skaidrā prātā. Bet kas tā par jautrību, kad cilvēks melš visādus niekus, muļķības un bezkaunības, kliedz, baŗas, strīdas, lamājas, plēšas, kaujas un vēl dažādi apgāna savu cieņu? Vai tas tiešām pieder pie jautrības, kad cilvēks vairs neatjēdz, ko runā, nespēj stāvēt uz kājām, vaļājas pa zemi un, otrā dienā pamodies, sūdzas par galvas sāpēm, nožēlo nodzerto naudu un pārdomā par dzērumā nodarītiem kauna darbiem.

Daži tic, ka alkohols **aizdzenot bēdas**. Protams, ja piedzērušam gaŗa spējas nav kārtībā un ja viņš nesajūt nekā cita, tad viņš nesajūt arī bēdu. Bet tiklīdz viņš atzīrbst no reibuma un nāk pie samāņas, atgrieŗas arī bēdu sajūta.

Alkohols stipri vājina cilvēka ārējos juteklus: redzes, dzirdes, baudas, ošas un taustes spējas. Visu to ārsti pierādījuši, izdarīdami dažādus mēģinājumus pie cilvēkiem, kad tie pavisam nav baudījuši reibinātājus dzērienus, un kad tie izdzēruši lielāku vai mazāku daudzumu vīna.

Teic, ka **alkohols radot siltumu**. Kā mēs varam priekšmetus redzēt tikai ar acīm, skaņas dzirdēt tikai ar ausīm, garšu nojaust tikai ar mēli un smaku saost tikai ar degunu, tāpat arī siltumu un aukstumu mēs varam sajūst tikai ar ādu, kuŗa ir mūsu taustes organs. Ja pie ādas piedūras kaut kas silts, tad sajūtam siltumu, un otrādi, ja pie tās piedūras kaut kas auksts, tad sajūtam aukstumu. Tā kā alkohols saindē dzīslu nervus, tad tās zaudē spēju sarauties un izplēsties, bet pa reibuļa laiku paliek vienmēr plaši izplēstas. Tāpēc **siltās asinis no iekšējiem organiem saplūst izplēstajās dzīslās zem ādas**, ar kuŗu cilvēks sajūt siltumu. Ļaunākais šeit ir tas, ka alkohols ne tikai nedod, nerada jaunu siltumu, bet gluži otrādi, pamazina miesas siltumu: uz ārpusi sadzītās siltās asinis nokļūst ārējā gaisa tuvumā un tāpēc atdziest drīzāk, nekā tad, kad tās paliek iekšējos organos. No tā noģiedam, ka alkohola bauda tikai mazina miesas siltumu: agrāk radīto siltumu izdzen uz ārpusi, kur daļa no tā izstaro gaisā un iet ķermenim pazušanā.

Cilvēkam jāmacās līdz kapa malai. Bet cilvēks var visu labi iemācīties un tikt uz priekšu praktiskā dzīvē tikai tad, ja viņam ir laba **atmiņa**. Jau skolā bērniem daudz kas ir jāpatur atmiņā: reizes rēķins, ģeografiskie un vēsturiskie dati, pareizrakstības un gramatikas likumi, svešvalodu vokabūli u. t. pr. Zinātnu vīri novērojuši, izmēģinājuši un pierādījuši, ka cilvēki vislabāk patur atmiņā skaitļus, vokabūlus, dzejoļus, notikumus un citas tam līdzīgas lietas tad, kad viņi pavisam nav baudījuši alkohola. Turpretim, iemācīties kaut ko no galvas un paturēt atmiņā cilvēkam ir daudz grūtāk, kad viņš pat ļoti maz iebaudījis alkohola. Vīnes paidagōgs **E. Bayers** savā ilgajā darbības laikā, meklēdams pēc skolēnu vājo sekmju iemesliem, atrada pie kādiem 1000 skolniekiem par viņu sliktās mācīšanās iemeslu to, ka mājās vecāki deva viņiem dzert alu, vīnu un rumu ar tēju. Alkohola baudai ir tik liels iespaids uz atmiņu, ka ļoti bieži dzērāji pavisam neatmin to, ko viņi padarījuši vai piedzīvojuši reibumā.

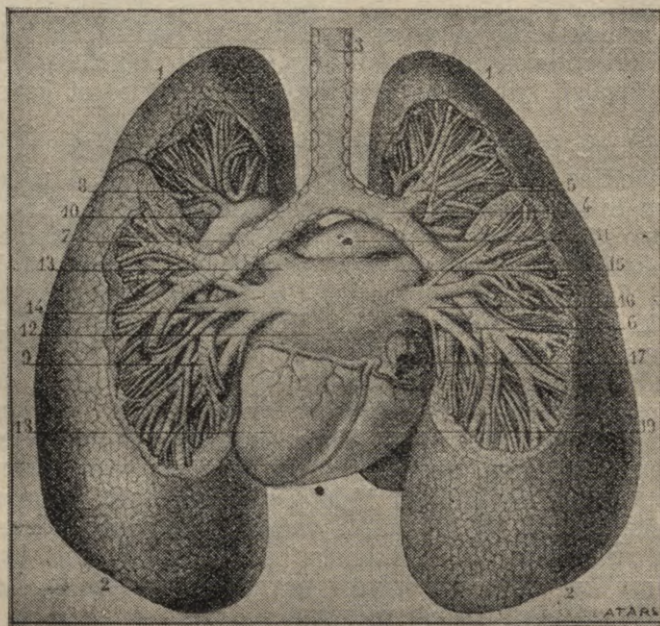
Atstādams ļaunu iespaidu uz cilvēka smadzenēm un nerviem, **alkohols traucē visu garīgo darbību**. Ja arī dzērājam izliekas, ka alkohols sākumā rada vairāk jaunu domu, tad tas ceļas no tam, ka dzerot cilvēks alkohola iespaidā zaudē savas garīgās darbības vērtēšanas spēju. Tāpēc tās domas, kuŗas viņš skaidrā prātā smalki sijā, apsver un novērtē, dzērumā nāk un pazūd viena pēc otras. Vienīgi tamdēļ, ka zaudējis domu vērtēšanas spēju, cilvēks dzērumā runā un pastrādā

tādas aplamības, kādas viņš nedzēris nekad nerunātu un nepastrādātu. Tas nāk no tā, ka nedzēris cilvēks pa priekšu domā un tad dara, bet iereibis pa priekšu dara un tad domā. Piemēram, dažreiz pietiek pateikt iereibušam tikai kādu nepatīkamu vārdu un no viņa var dabūt kā atbildi lamu vārdus, sitienus u. t. pr.

Starptautiskais nervu ārstu kongress 1914. g. pieņēma sekošu rezolūciju: „Kongress konstatē, ka alkohols iedarbojas kā inde uz smadzenēm un citiem audiem un ka šīs indes iespaids tieši vai netieši rada lielāko daļu vājprātīgo, ārprātīgo, epileptiķu un dažāda cita veida garīgu, tikumīgu un miesīgu izdzimtību.”

5. Alkohola iespaids uz elpošanas organiem.

Kad dzērājs uzpūš dvašu pat otrā dienā pēc dzeršanas, tad no viņa mutes nāk ļoti nepatīkama alkoholisko dzērienu

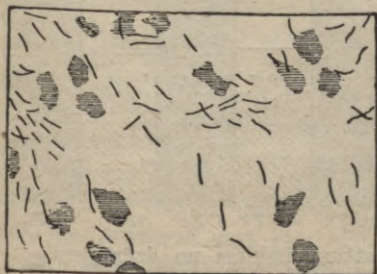
Sirds un plaušas redzamas no to pakalējās puses.

smaka. Tā kā šo smaku viņš izelpo pa rīkli no plaušām, tad tā ir zīme, ka iedzertais alkohols līdz ar asinīm ir nonācis un sakrājis elpošanas organos. Šeit tas strādā tādu pašu postošu darbu, kā gremošanas un asiņu rinķošanas organos. Plaušās, bronkās un rīklē alkohols rada iekaisumus, no kam

aizsmok balss un rodas kāss (klepus). Tādējādi no dzeršanas iekaisušos miesas gaisa vados ir viegli ieperināties un izplatīties slimību dīgļiem, sevišķi **dilona** bacilļiem.

Alkohols nerada diloni, bet gan padara miesu, it īpaši plaušas, par uzņēmīgām dilonim. Tāpēc alkohols ir **dilona** sabiedrotais. Dilonis viens pats noved kapā 2 reiz vairāk, nekā visas citas lipīgas slimības kopā ņemtas. Tā kā no visiem slimiem ar diloni 60% ir dabūjuši šo briesmīgo slimību kā dāvanu no alkohola, tad alkohols ir **laužu** apgādātājs ar diloni.

Dilonis ir viena no visbīstamākām un izplatītākām slimībām, ar kuŗu nomirst $\frac{1}{7}$ daļa cilvēku. Bet alkohols lielā mērā veicina saslimšanu ar diloni, gan novājinādams miesu un padarīdams to uzņēmīgu priekš slimībām, gan radīdams nabadzību un uzturas līdzekļu trūkumu, gan atstādams savu ļauno iespaidu uz dzērāju pēcnācējiem.

Dilonslima krēpās atrodas plaušu daļas (uz zīmējuma melnie plankumi) un bacilļi (uz zīm. melnie sprūnguli). Kad no krēpām izžūst ūdens, bacilli ar putekļiem paceļas gaisā. Tāpēc tos var viegli ieelpot plaušās.

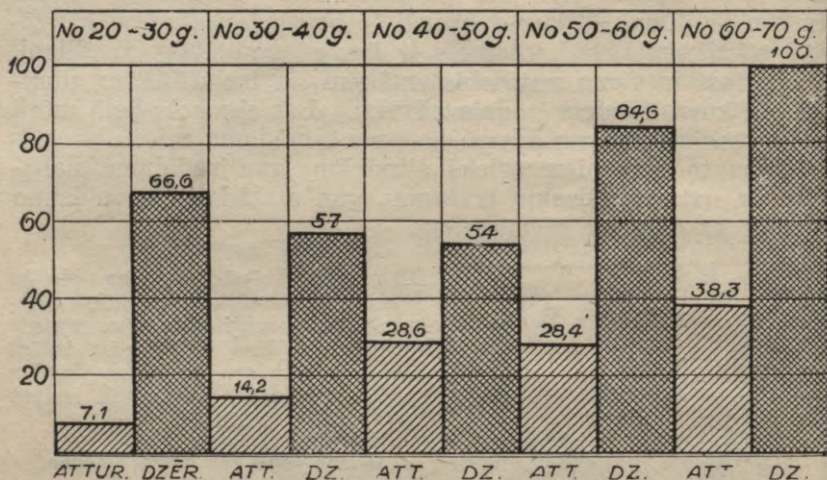
Dilona dīgļi jeb bacilļi krēpās.

Līdz eiropiešu atnākšanai nēģeri pavisam nepazīna alkoholu un diloni. Bet tagad ar dzeršanas parašas piesavināšanos starp nēģeriem briesmīgi trako dilonis un citas no dzeršanas dabūtās slimības, no kuŗām īsā laikā izmirst veselas nēģeru tautas. Gluži tāds pats liktenis draud Ziemeļ-Amerikas indiāņiem, jo sarkanādainie izmirst tamdēļ, ka baltādainie atveda „uguns ūdeni”. Vispār, mežoņi, kuŗi līdz eiropiešu atnākšanai pavisam nepazīna alkoholu un kuŗu organisms no augumu augumiem ar iedzimtību nav piemērojušies pretim turēties šim briesmīgam nāvēklim, no tikko viņiem iemācītās dzeršanas cieš daudz vairāk, nekā eiropieši. Tagad dilonis visvairāk iznīcina taisni tās tautas, kuŗas agrāk nepazīna ne diloni, ne alkoholu.

Vislielākā mirstība ar diloni ir starp alkohola ražotājiem un pārdevējiem, kā arī starp apkalpotājiem viesnīcās un traktiņos.

Pazīstamais franču zinātnieks Dr. Lansero (Lancereaux) raksta: „Vairāk kā puse alkoholiķu top tuberkulōzi (t. i. saslimst ar diloni), jo pirmais un lielākais cēlonis, kuŗš rada tuberkulōzi, ir alkoholisms. Tāpēc dilonis ir vislielākās briesmas, kas draud dzērājiem. Aiz šā iemesla, apkaŗojot diloni, vispirms tautā ir jāizdeldē tā pirmcēlonis — alkoholisms. Ne-

prāts ir vest karu pret slimību dīgļiem (mikrobiem jeb bacilļiem) un censties izskaust tos, jo slimību dīgļi ir visur. Bet ļoti viegli ir cīnīties pret diloni, novēršot tos cēloņus, kuŗi novājina miesu un padara to uzņēmīgu diloņa dīgļiem. Tamdēļ apkarot un uzvarēt alkoholu apzīmē samazināt vairāk par pusi dilonšlimo skaitu."

Mirstība ar plaušu karsoni starp atturībniekiem un dzērājiem.

Prof. Bertillons raksta: „No visiem ķermeņa novājināšanas un diloņa radišanas cēloņiem alkohols ir viens no visšausmīgākajiem.”

Dr. Bruardels (Brouardel) raksta: „Pat visstiprākais cilvēks, kad tapis par alkoholiķi, nav spējīgs pretoties dilonim.”

Prof. Landuzi (Landouzy) raksta: „Alkoholisms sagatavo mitekli dilonim.”

Starptautiskais tuberkulozes apkarošanas kongress jau 1905. g. pieņēma sekošu rezolūciju: „Ievērojot ciešo sakaru starp alkoholismu un tuberkulozi, kongress atzīst, ka cīņa pret tuberkulozi jāsavieno ar cīņu pret alkoholismu, jo cīnīties pret alkoholismu ir cīnīties pret tuberkulozi.”

Tas pats sakāms par saslimšanu ar plaušu karsoni: dzērāji saslimst visbiežāk un pie tam mirstība ir 4—5 reiz lielāka, nekā pie nedzērājiem. Šeit pievedīšu Ķīles (Vācijā) universitātes profesoru oficiālos datus par mirstību ar plaušu karsoni universitātes klīnikās: mirst vecumā starp 20—30 gadiem no atturībniekiem 7,1% un no neatturībniekiem 66,6%, vecumā starp 30—40 g. no attur. 14,2% un neattur. 57%, vecumā starp 40—50 g. no attur. 28,6% un neattur. 54%, vecumā starp 50—60 g. no attur. 38,3% un neattur. 100%. Tā tad vecumā pēc 60 g. no saslimušiem ar plaušu karsoni atturībniekiem

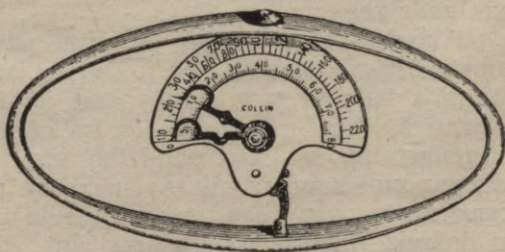
mirst apmēram trešā daļa, bet no neatturībniekiem visi. (Skat. Dr. med. Holitschers, Taschenatlas zur Alkoholfrage).

6. Skurbuma un reibuma iespaids uz muskuļiem.

Ļaudis ļoti ilgi ticēja, ka alkohols stiprinot muskuļus un ar to pavairojot miesas spēkus. Tomēr ārstu mēģinājumi un novērojumi pierādījuši, ka alkohols nevis stiprina, bet vājina muskuļus un līdz ar to darba spēju. Taisnība, dzērājam sākmā liekas, ka tas būtu dabūjis jaunus spēkus un zaudējis nogurumu. Bet tas nav nekas cits, kā pašapmānīšanās: alkohols nedod vis jaunū spēku, bet paralizē nervu un smadzeņu darbību. Tāpēc cilvēks vairs nesajūt nogurumu un domā, ka viņš dabūjis jaunus spēkus. Iestāties nogurums ir pašas dabas balss, kuŗa prasa pēc atpūtas ķermenim. Ja nu šo dabas balsi nosmacē ar alkoholu, tad cilvēks var viegli pārpūlēt savu miesu. **Nogurums aizdzēnams ar atpūtu**, bet ne ar alkoholu.

Zinātņu vīri izgudrojuši sevišķus aparātus (ergografu un dinamometru), ar kuŗiem var gluži pareizi izmērit cilvēka miesas spēku. Ar šādu aparātu palīdzību izmērī cilvēka spēku, kad viņš nav pavisam dzēris un kad iedzēris 1, 2, 3, 4... glāzes kāda reibinātāja dzēriena. Līdzīgi cilvēka miesas spēka mērojumi ir jau izdarīti tūkstošām reizes. Un vienmēr ir at-rasts, ka, iedzerot pat ļoti niecīgu daudzumu alkohola, cilvēka miesas spēki nevis vairojas, bet mazinas.

Muskuļu sistēma.

Lai izmēritu savu spēku, cilvēks uz-
kaŗ dinamometra āķim cilpu, vēlk to
un skatās, cik tālu aizies dynamo-
metra rādītājs.

Dinamometrs.

Ārsti izdarījuši pie dažādām personām ļoti daudz mēģi-
nājumu, lai izzinātu viņu izturību un darba spējas pirms iedzer-
šanas un pēc iedzeršanas. Atkal vienmēr izrādījās, ka vienu

un to pašu darbu ļaudis pastrādāja daudz vieglāk un labāk un pie darba bija izturīgāki un nenogurstoši tad, kad nebija dzēruši, nekā tad, kad bija jel drusku iedzēruši alkohola.

Kad izpildot smalku darbu uzmanīgi jāstrādā galvai, rokām, acīm, muskuļiem un nerviem, tad alkohola lietošana pat visniecīgākā mērā pamazina izpildāmā darba akurātību un pilnīgumu. Tā **burtliči** un **mašīnrakstītāji** strādā lēnāk un ar daudz vairāk kļūdām, kad tie iedzēruši pat tikai 1—2 glāzes vīna vai alus.

Dzērāji mēdz teikt, ka **alkohols izgaisinot garlaicību**. Bet garlaicība ir dabas balss pēc darba ķermenim. Bez darba muskuļi un nervi ne tikai neattīstās, bet top vēl vājāki, no kam stipri cieš cilvēka veselība. Un tiešām, kas uzcītīgi strādā, tas nepazīst garlaicību, kuŗa moka tikai slinķus un dzērājus. Tā tad **garlaicība, tāpat kā nogurums, ir mūsu miesas sargs**, jo kā nogurums prasa pēc atpūtas, tā garlaicība prasa pēc darba. **Garlaicība izklaidējama ar darbu**, bet ne ar alkoholu.

7. Sportisti nelieto reibinātājus dzērienus.

Alkohols ir vislaunākais sporta ienaidnieks. Patiesi, sportistiem ir vajadzīgi krietni miesas spēki, noasināti ārējie jūteklī, izveicība, apķērība un skaidrs prāts, kuŗas īpašības nolaupa alkohols. Slavenās atlētu (stiprinieku) skolās pieņem tikai atturībniekus, jo uzvarētājiem nedrīkst trūkt kā miesas spēku un izturības, tā arī pašmīlības, kuŗas lielā mērā trūkst dzērājiem. **Labākie atlēti vienmēr ir tie, kuŗi nekad nav dzēruši un nedzer reibinātājus dzērienus.** Tāpat ātrākie **jājēji** un veiklākie **airētāji** sacīkstēs ir atturībnieki. Iešanā, skriešanā un peldēšanā nedzērāji izrāda vislielāko izturību un gūst pirmās godalgas.

Augstu kalnu **kāpēji** un viņu pavadoņi pavisam nedzer reibinātājus dzērienus. Prof. **Durigs** izdarīja vairāk reiz mēģinājumus pats ar sevi, uzkāpdams kādā kalnā līdz 8000 pēdu augstumā. Viņš ņēma sev līdz spēka mērītāju (dinamometru) un pulkstenu, ar kuŗu palīdzību viņš it smalki izmērīja, cik katreiz viņš zaudēja miesas spēka un patērēja laika, uzkāpjot vienu un to pašu augstumu. Dažreiz viņš kāpa nekā nedzēris un dažreiz iedzēris 2—3 glāzes alus. Izrādījās, ka alus dzeršanas dienās viņš tāda paša augstuma uzkāpšanai bija zaudējis spēka par 15% un patērējis laika par 22% vairāk nekā aturības dienās.

Atturībnieki mednieki ir labāki šāvēji un gūst lielākus panākumus, nekā viņu biedri dzērāji.

Katru gadu pavasarī Anglijā uz Temzes upes notiek **airētāju** sacīkstes starp Oksfordes un Kembridžas augstskolu studentiem. Lai gūtu uzvaru, visi sacīkšu dalībnieki nedzer un nesmēķē.

Pilnīgi atturībnieki bija pasaules slavenākie **peldētāji** **Webbs, Holmes** un **Burgess**, kuŗi pirmie pārpeldēja Lamanšu (70 kilometru plato jūras šaurumu starp Franciju un Angliju). Tāpat arī visi vēlākie Lamanša pārpeldētāji ir bijuši tikai atturībnieki.

8. Mirstība no skurbuma un reibuma.

Alkohols, dažādi bojādams visas cilvēka ķermeņa daļas un traucēdams tiklab tā miesīgo, kā garīgo darbību, ne tikai tieši rada slimības, bet arī, novājinādams miesu, padara to uzņēmīgu slimībām. Tāpēc dzērāji saslimst biežāk un izveseļojas no slimībām daudz grūtāk nekā nedzērāji.

Tā kā alkohols ir nabadzības tēvs, tad tas rada tādus dzīves apstākļus, ka dzērājiem nav veselības prasībām piemērota ēdiena, dzīvokļa un apģērba, kas bez šaubām atstāj lielu iespaidu uz viņu saslimšanu un mirstību.

Anglijā un Kanādā jau sen pastāv **strādnieku savstarpējās dzīvības apdrošināšanas biedrības**, kuŗas skaita simtiem tūkstošu biedru. Tā kā ilggadējā statistika šinīs biedrībās pilnīgi pierādījusi, ka starp neatturībniekiem mirstība lielāka, nekā starp atturībniekiem, tad dažās no tām vairs pieņem par biedriem tikai atturībniekus. Citas dzīvības apdrošināšanas biedrības atkal pieņem vienā nodaļā atturībniekus un otrā neatturībniekus (izņemot žūpas, kuŗus pavisam nepieņem), pie kam pēdējā nodaļā iznāk maksāt ap 15% vairāk, nekā pirmajā. Saprota, ka vairāk var būt jāmaksā tikai tajā nodaļā, kuŗā lielāka mirstība, t. i. īsāks biedru vidējais mūžs. Ievērojot to, ka šādās savstarpējās strādnieku dzīvības apdrošināšanas biedrībās visu uz smalkāko aprēķina paši biedri un vienlīdzīgi ievēro visu biedru intereses, mēs varam droši palaisties uz šo biedrību statistiskiem datiem, kuŗi neapgāzami liecina, ka **neatturībnieku mūžs ir 8—9 gadi īsāks nekā atturībnieku.**

Pie mums, kad cilvēks nomirst, aizvien nemeklē pēc **pirmcēloņa**, kas radījis slimību, bet galvu daudz nelauzot pasaka, ka tas un tas tad un tad nomiris ar kuņģa, zarnu, ikšķu, aknu vai nervu kaiti, sirds vai smadzeņu trieku, asiņu vadu pārkalķošanas u. t. pr., lai gan ļoti bieži šinīs gadījumos pareizāk būtu sacīt, ka **nēlaikis miris ar dzeršanas kaiti**, kuŗa radīja šīs slimības. Tāpat lipīgās slimības, kā jau redzējām, nedzērājiem nav tik bīstamas, kā dzērājiem. Ja nu vēl lielākai daļai nelaimes gadījumu un pašnāvību par pirmcēloni ir dzeršana, tad varam iedomāties, cik daudz cilvēku dzīvību katru dienu nolaupa alkohols.

Dažās augstākās kultūras valstīs izzin katra cilvēka miršanas pirmcēloni un par iedzīvotāju mirstības cēloņiem izdod oficiālas statistiskas ziņas. Pēc šīm ziņām **Dānijā katrs septītais vīrietis mirst no alkohola lietošanas sekām.** Oficiālā

Bazeles pilsētas kantona (šveicē) pārskatā atrodam sekošus datus: „No visiem Bazeles vīriešiem no alkohola lietošanas

A. Annuss.

Kristus apmeklē slimniekus.

Nāciet šurp pie manis visi, kas esat bēdīgi un gūtsirdīgi, Es jūs gribu atvieglināt (Mt. 11, 28).

Ja Kristus dziedināja ļaudis kā no dvēseles tā no miesas likstām un rādīja viņiem pareizo ceļu uz visu pilnību pilnību — Debestēvu, tad Viņš arī brīdināja ļaudis no visu likstu cēloņa. Par tiem, kas ieteic alkoholu kā medicīnu, Viņš saka: „Ārsts, dziedini pats sevi!”

mirst vecumā no 30—40 gadiem katrs piektais, vecumā no 40—50 g. katrs ceturtais, vecumā no 50—60 g. katrs sestais un vecumā no 60—70 g. katrs devītais vīrietis, bet no visiem

vīriešiem vecumā starp 20—80 g. no alkohola tieši vai tā iespaidā mirst katrs 7.—8. vīrietis." Kā redzam, sirmā vecumā mirstības procents no alkohola top mazāks, tāpēc ka lielu vecumu sasniedz a) nedzērāji un b) no dabas stipri indivīdi. Protams, ka tas, kas sacīts par mirstību Bazelē, bez lielas starpības attiecas arī uz citām Šveices pilsētām un vispāri uz Šveici.

Ja pie mums Latvijā trūkst līdzīgu statistisku ziņu, tad tas nenozīmē, ka pie mums mirstība no alkohola mazāka nekā citās zemēs. Ja pieņemam, ka Latvijā ir nepilni divi miljoni iedzīvotāju, ka starp tiem nepilns miljons vīriešu un no tiem vecumā starp 20—80 g. mirst katrs 7.—8. vīrietis no alkohola lietošanas, tad iznāk, ka Latvijā katru gadu no alkohola nomirst vairāk vīriešu, nekā to nolaupīja atsvabināšanas karš ar krieviem un vāciešiem. Bet cik vēl nenomirst no alkohola lisma sekām sievietes un bērnu!

9. Dzērāju grēki tiek piemeklēti pie bērniem.

Alkohols atstāj ļaunu iespaidu uz dzērāja miesu un garu. Bet vēl daudz ļaunāku iespaidu tas atstāj uz dzērāju pēcnācēju miesīgām un garīgām spējām. Zinātne pierādījusi, ka dzērājiem dzimst slimīgi, kropli un vājprātīgi bērni. Starp tiem ļoti daudz idiotu (plānprātīgu) un slimu ar diloni, krītam kaiti un citām indevē. Dzērāju bērniem vispār ļoti vāja veselība un divi trešdaļas no tiem nomirst jau līdz piektajam dzīvības gadam.

Ja dzērāju ģimenēs ir liela bērnu mirstība, tad tas izskaidrojams vēl arī ar to, ka dzērāju ģimenēm līdzekļu trūkuma dēļ nav labas barības, veselīga dzīvokļa, silta apģērba, pietiekoša kurināmā materiāla, ikreizīgas ārsta palīdzības, uzmanīgas uzraudzības un citu tam līdzīgu lietu. Pie dzīvības palikušie dzērāju bērni kā miesīgā tā garīgā ziņā ir nožēlojami radījumi un ir par slogu ne tikai vecākiem, bet arī visai sabiedrībai.

Attiecībā uz iedzimtību un izdzimtību pazīstamais psihiatrs Morels konstatē pie alkoholiķu pēcnācējiem pirmā augumā paražu dzert, noziedzību un netiklību, otrā — žūpību, vājprātību un smadzeņu mīkstināšanu, trešā — grūtsirdību un pašslepavību un ceturtnā — plānprātību, neauglību un nespēju turpināt dzimumu.

Prof. Bunge pierādīja, ka dzērāju meitas zaudē spēju zīdīt savus bērnus. Pie tam reiz mantotā nespēja zīdīt bērnus ar iedzimtību pāriet uz to pēcnācējām un paliek par pastāvīgu mantojumu visos turpmākos augumos. Bet starp tiem bērniem, kurus baro ar kustoņu pienu, mirstība 5—6 reiz lielāka, nekā starp tiem, kurus baro ar mātes krūti.

Dzērāju pēcnācēji.

Dzērājs ne tikai dara no sevis nožēlojamu puscilvēku, bet arī kropļo savu pēcnācību. Paskataties uz šiem pusprātīgiem un pašuztūras nespējīgiem kropliem: visi viņi ir dzērāju pēcnācēji pirmā, otrā, trešā vai ceturtā augumā. Pēc ceturtā auguma vecāku grēki netiek piemeklēti pie bērniem, jo tad dzērāju pēcnācējiem vairs nav bērnu. Tā no dzeršanas ir izmirusas un izmirst simtām tautas.

Zobu slimības ir tēvu un tēvu tēvu dzeršanas sekas. Prof. Bunge (Šveicē) konstatēja, ka pie muhamedāņu un budistu tautām, kurām reibinātāju dzērienu lietošanu aizliedz ticība, zobu vājība ir gandrīz nepazīstama lieta.

Dzērājiem bērni dzimst ar ļoti sliktām gara īpašībām. Pie tam ar iedzimtību mantotās alkoholiķu pēcnācēju tieksmes uz visādiem netikumiem nav labojamas. Tāpēc starp dzērāju pēcnācējiem ir vislielākais skaits noziedznieku un sabiedrības padibeņu. Protams, ka šādi dzērāju pēcnācēji ir sabiedrībai par smagu slogu, un jo vairāk dzērāju kādā zemē, jo smagāks ir šis slogs. Galvenā kārtā dzērāju un viņu pēcnācēju dēļ nākas uzturēt policiju, tiesas, cietumus, vājprātīgo namus, nabagmājas, patversmes u. t. pr.

Alkohola ļauno iespaidu uz pēcnācējiem pietiekoši skaidri redzam no ikdienišķās dzīves. Bieži veselīgiem, apdāvinātiem un godīgiem vecākiem rodas slimīgi, neapdāvināti vai nozie-

Dzērāja franča 26 gadu veca meita — idiote.

dzīgi bērni. Pētot pakal izrādās, ka visas šīs bērnu sliktās īpašības ir viņu vecāku dzeršanas sekas. Katoļu zemēs septiņas nedēļas pirms Lieldienām svin karnevālu (metenų). Tad veselu nedēļu ēd, dzer un plītē uz nebēdu. Deviņus mēnešus vēlāk dzimst idioti un kropļi, jeb tā saucamie „karnevāla bērni”. Pēdējie gaiši rāda, kādu iespaidu vecāku dzeršana atstāj uz bērniem. Zinātnieki ir izdarījuši tūkstošiem mēģinājumu pie suņiem, jūras cūciņām, trusīšiem, žurkām u. t. pr., dodot alkoholu stipri atšķaidītā veidā vienās grupās tikai tēviņiem, otrās grupās tikai mātītēm un trešās grupās kā tēviņiem tā mātītēm. Un vienmēr, samērā ar miesā uzņemtā

alkohola daudzumu, dzērājiem kustoņiem dzimst vai nu nedzīvi, vai ļoti vāji un dzīvot nespējīgi mazuli, vai kropli, vai apveltīti ar citiem kādiem trūkumiem. Pie tam starp dzīvi dzimušiem mazuliem, sevišķi pirmajā laikā, ir ārkārtīgi liela mirstība. Nav šaubu, ka arī uz cilvēku pēcnācējiem alkohols atstāj tādu pašu iespaidu, kā uz kustoņu pēcnācējiem. Tāpēc prof. H. Martels saka: „Dzērājs ne tikai indē un nāvē pats sevi, bet arī indē un nāvē tos nelaimīgos bērnus, kurus viņš raida pasaulē. No ik 100 idiotiem 58 ir dzērāju pēcnācēji.”

Vispār, attiecībā uz iedzimtību un dzērāju pēcnācējiem nepāšaubāms un negrozāms ir sekošs likums: „Tēvu grēki tiek piemeklēti pie bērniem līdz trešam un ceturta augumam.”

10. Skurbuma un reibuma iespaids uz tautu iznīkšanu.

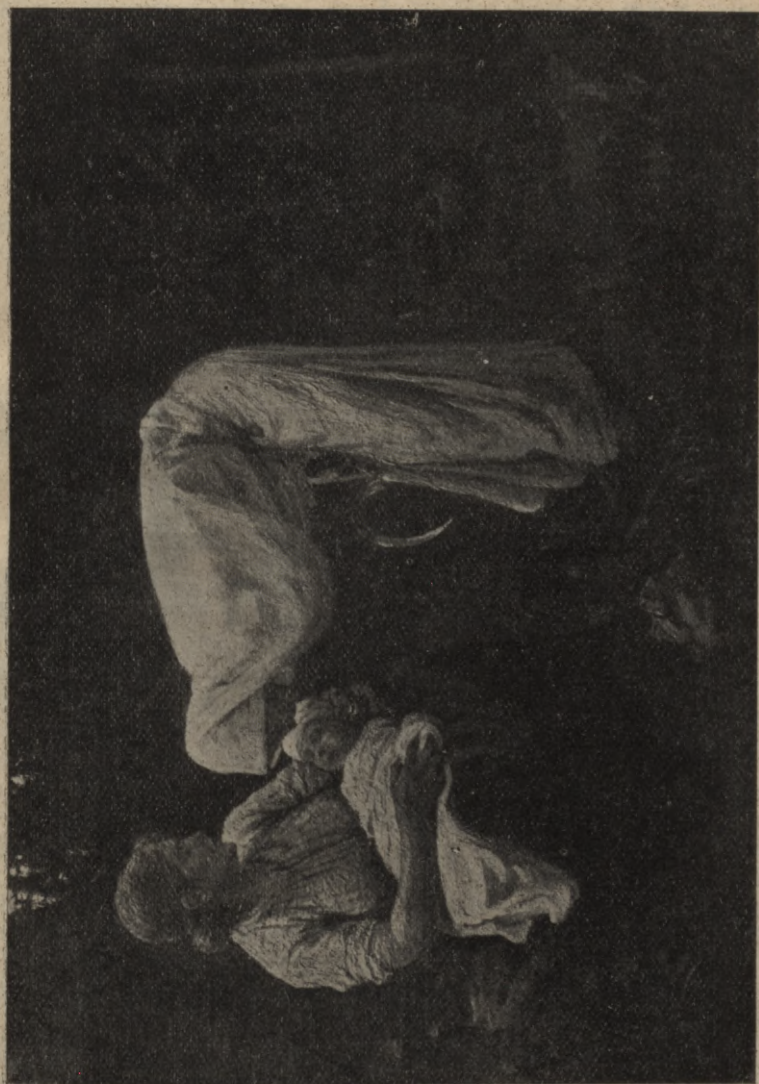
Slavenais angļu dabas pētnieks Darvins, kurš pats un kuŗa senči bija atturībnieki, raksta: „No mana paša, mana tēva un mana vectēva piedzīvojumiem, kuŗi attiecas uz vairāk nekā 100 gadiem, esmu pārliecinājies, ka nekas nerada tik daudz raižu, slimību un cita posta, kā reibinātāju dzērienu bauda.”

Šis pats Darvins, kuŗš tik stingri nosoda dzeršanu, konstatē, ka ikkatram dzīvam radījumam ir iedzimta dziņa turpināt savu dzimumu un atstāt sev pēcnācējus. Dzimuma turpināšanas dzinēklis spiež visas dzīvās būtnes milēt savus bērnus, gādāt un uzpurēties par tiem.

Lai nodrošinātu sev un saviem bērniem eksistenci, visiem dzīviem radījumiem ir jācīnās uztura dēļ. Cīņā dēļ uztura ir nepieciešami vajadzīgi stipri miesas un gara spēki. Tāpēc šinī cīņā vājākie iet bojā un tikai stiprākie paliek pie dzīvības. Tādējādi cīņā dēļ uztura no katras sugas dzīviem radījumiem daba izlasa un patur vienīgi spēcīgākos un apdāvinātākos organismus un atsvabinās no visiem nīkuļiem, vārgļuiem un citiem nespējniekiem. Šāda dabas izlase palīdz uzlabot dzīvnieku sugu un cilvēku rāsu.

Uz sugas un rāsas uzlabošanu sevišķi lielu iespaidu atstāj iedzimtība. Un tiešām, kad cīņā dēļ uztura ir gājuši bojā visi vājie organismi, tad dzīvi paliek tikai stiprie organismi. Bet stipriem organismiem dzimst tādi paši stipri pēcnācēji kā viņi paši, jo stiprie organismi ar iedzimtību pārdod sava organisma krietnās īpašības saviem pēcnācējiem.

Tādā ceļā lielais pētnieks Darvins ar savām teorijām par dzimuma turpināšanu, cīņu dēļ uztura, dabas izlasi, iedzimtību un izdzimtību pierādīja kustoņu sugu un cilvēku rāsu iznīkšanas un uzlabošanās iemeslus. Bet alkohols atstāj vislaunāko iespaidu uz dzimuma turpināšanu, cīņu dēļ uztura, dabas izlasi un iedzimtību. Tamdēļ kā atsevišķi cilvēki cieš no alkohola ļaunām sekām, tāpat arī veselas tautas, kuŗas neat-

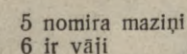

J. Rozentāls. Nāve.

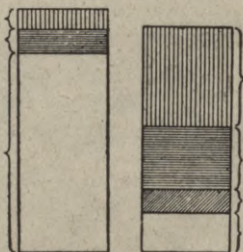
Dzērāju bērniem ļoti vāja veselība un $\frac{1}{2}$ no tiem nomirst jau līdz 5. gadam. Lielākā daļa ārprātīgo, nervu slimu, noziedznieku, žūpu, izvirtuļu un prostituēto ir dzērāju pēcnācēji pirmā, otrā, trešā vai ceturtnā augumā. Tā tad vislielākais rāsas bojātājs un iznīcinātājs ir alkohols. Tā kā katras valsts lielākā bagātība ir viņas tauta, tad jāpieliek visas pūles cilvēku materiāla pavairošanai un uzlabošanai un jānovērš viss tas, kas mazina iedzīvotāju skaitu un labumu. Ja patlaban dažos novados pie latviešiem mirstība pārspēj dzimstību, tad jāspēr attiecīgi soļi pret tautas alkoholizēšanu.

Desmit nedzērāju ģimenēm
bija 61 bērns, no kuriem:

Dezmit dzērāju ģimenēm bija
57 bērni, no kuriem:

50 ir veseli

25 nomira maziri

16 ir slimi ar krīamo kaiti,
pundurīši un tml.

6 ir idioti

10 ir veseli

Skurbuma un reibuma iespaids uz iedzimtību.

turas no reibinātājiem dzērieniem, nīkuļo un vārguļo, izmirst un atdod savu vietu citām miesīgi un garīgi spējīgākām tautām.

11. Valsts lielākās bagātības aizsardzība.

Katras valsts lielākā bagātība ir viņas tauta, kura sastāv no visiem viņas iedzīvotājiem. Jo tauta ir lielāka pēc skaita un krietnāka pēc labuma, jo arī valsts ir vērtīgāka. Un otrādi, jo tauta ir mazāka pēc skaita un zemāka pēc labuma, jo arī valsts ir mazvērtīgāka. Tas ir tā tamdēļ, ka jo vairāk kādā zemē iedzīvotāju un jo veselīgāki, apdāvinātāki un tikumīgāki ir šie ļaudis, jo vairāk viņi var pastrādāt miesīga un garīga darba. Bet tikai „darbs ceļ vīru godā” un arī tikai „darbs ceļ tautu godā”. Tāpēc katrai zemei jāpieliek visas pūles valsts dzīvā spēka jeb cilvēku materiāla pavairošanai un uzlabošanai un jānovērš viss tas, kas mazina iedzīvotāju skaitu un labumu. Bet vislielākais cilvēku bojātājs un iznīcinātājs ir alkohols. Tamdēļ katras valsts pirmais uzdevums ir izdzīt alkoholu no savas zemes. Ja valsts to nedara, tad viņas tauta top par alkoholiķi un ar to notiek gluži tas pats, kas notiek ar ikkatru alkoholiķi.

No visa sacītā redzams, ka alkohols ir pasaulē vislielākais slepkava, kuŗam par upuri krīt miljoniem ļaužu. Šeit visiem mums ir plašs tuvāku mīlestības darba lauks. Attiecībā uz katru nelaimīgu cilvēku, bez tautības un ticības izšķirības, **Kristus liek mums sekot nevis rakstu mācītāja un levīta, bet žēlsirdīgā samarieša paraugam.** Tāpēc apvienosimies it visi cīņā pret alkoholu, lai kopotiem spēkiem padarītu nekaitīgu sev un citiem šo lielo kārdinātāju un ļaundari, izlūdzot šinī cēlajā darbā Visaugstā un Visvrenā Dieva palīdzību ar mūsu Pestītāja vārdiem: „Neievedi mūs kārdināšanā, bet atpesti mūs no launa!”

Ne par velti pazīstamais angļu ministrs Gladstons teica:

„Alkohols nodara cilvēcei daudz lielāku postu, nekā lipīgas slimības, kari, zemes trīces un citas nelaimes kopā ņemtas.“

Un tiešām, lipīgas slimības un kari rada tautā bailes un šaušalas, jo tie prasa daudz cilvēku dzīvību un materiālu upuru, iznīcina ilggadējas kultūras panākumus un nereti pārvērš pilsētas, ciemus un auglīgus apgabalus par tukšnešiem. Tomēr tas posts, ko atnes slimības un kari, kā to pierāda statistika, ir daudz mazāks, nekā tas, ko nodara alkohols. Tā pagājušais XIX. gadsimtenis bija ļoti bagāts kariem, no ku-

LIELĀKAIS SLEPKAVA
*Pieminekļu lielums samērā ar
krišu skaitu Vācijā.*

Ko teic mums šie kapa pieminekļi?

piem sevišķi asinaini bija Napolēona I., Krimas, Franču-Prūšu un Krievu-Turku kari. Un neraugoties uz to, XIX. gadsimtenī kari prasīja tikai $7\frac{1}{2}$ miljona cilvēku dzīvību, bet alkohols tikpat daudz upuru aprija vienīgi tā paša gadsimtena pēdējos 30 gados, t. i. prasīja 3 reiz vairāk cilvēku dzīvību nekā kari.

Turklāt lipīgas slimības un kari aptver tikai kādu apgabalu, nodara lielāku vai mazāku ļaunumu un pēc zināma laika izbeidzas. Bet alkohols dienu no dienas iekaŗo jaunas zemes un nerimstoši ar pieaugošu spēku strādā savu postošo darbu gandrīz puspasaulē.

Tā kā alkohols izposta ne tikai atsevišķas personas un ģimenes, bet arī veselas tautas un valstis, tad alkohols uzskatāms par visbriesmīgāko cilvēku, tautas un valsts ļaundari un ienaidnieku.

12. Cilvēka un tautas ķermeņa šūniņu indēšana.

No visiem mūsu miesas audiem alkohols nebojā tik ātri nevienus citus, kā tos audus, kuŗi ražo dīgļa šūniņas. Bet visvārīgākais un visjaunākais organisms ir un paliek dīgļa šūniņa, no kuŗas attīstās bērns. Tāpēc no alkohola lietošanas nav tik stingri jāsargās nevienam citam, kā pieaugušam cilvēkam tai vecumā, kad tas ir spējīgs radīt pēcnācējus.

Prof. G. Bunge.

Vispār, no šeit un agrāk sacītā noskārstam, ka vislielākais dzeršanas posts pastāv iekš tam, ka alkohols saindē smadzeņu un dzimuma organu šūniņas. Un tiešām, saindēdams smadzenes, alkohols padara dabas valdnieku — cilvēku zemāku un muļķīgāku par lopu un, saindēdams viņa dzimuma organu šūniņas, alkohols sakropļo un iznīcina viņa pēcnācējus.

Zinātnieku pētījumi pierāda, ka, dzeļot reibinātājus dzērienus, alkohols ar asinīm ļoti ātri nonāk dzimuma organos un tur saindē bērna dīgļa šūniņas tiklab tēva miesās, kā oļiņu šūniņas mātes miesās. Tā kā šīs šūniņas ir ļoti vārīgas, tad tās, tāpat kā smadzeņu šūniņas, iesūc 3—4 reiz vairāk alkohola nekā citu miesās daļu šūniņas. Ar to izskaidrojas, kāpēc alkohols atstāj dzimuma organos uz nākamā bērna šūniņām visai postītāju iespaidu. Protams, ka no tādām vecāku miesās saindētām un sabojātām šūniņām var attīstīties tikai kroplīgi, slimīgi, neapdāvināti, noziedzīgi un ar daudz citiem miesīgiem un garīgiem trūkumiem apveltīti bērni. No tiem daudzi piedzimst nedzīvi vai nomirst drīz pēc piedzimšanas, bet pārējie izaug par slogu vecākiem un par mazvērtīgu vai pat par kaitīgu dzīvo materiālu valstij.

Jo jaunāks bērns, jo ļaunāku iespaidu uz viņu atstāj alkohols. Bērns pavisam jauns ir tad, kad tikko piedzimis. Tad pietiek dažas pīles alkohola, lai to noindētu. Bet vēl jaunāks bērns ir tad, kad atrodas mātes miesās, un visjaunāks bērns ir tad, kad atrodas vēl tēva miesās. Ja nu bērns top saindēts un sakropļots jau pašā dīgļī tēva miesās, tad viņš var no mātes miesām pasaulē nākt tikai par kropli un idiōtu. Lai dabūtu krietnu ražu, ir vajadzīgas divi lietas: 1) laba, auglīga zeme un 2) veselīga, spēcīga sēkla. Laba raža neizaugs pat visiekoptākā zemē, ja tajā iesēs sliktu sabojātu sēklu. Tāpēc ikviens lieto sējai spēcīgu, veselīgu sēklu un novērš visu, kas var to sabojāt. Bet ko dara vīri, gribēdami iesēt un izaudzināt visdaīļākos un visapdāvinātākos ražojumus — cilvēkus kā savus pēcnācējus? Viņi šim mērķim nolemto sēklu vispirms novājina, saindē un sakropļo ar alkoholu un tad šādu savās miesās sabojātu bērna dīgļi turpmākai attīstībai nogādā sievas miesās. Protams, ka no novājināta un sakropļota dīgļa sievas miesās var attīstīties un piedzimt tikai vājprātīgs un kroplīgs bērns.

Ja alkohols sabojā bērna dīgļi vīrieša miesās, tad tas dara to pašu ar bērnu arī sievietes miesās, ja viņa pa grūtniecības

laiku lieto reibinātājus dzērienus. Un tiešām, šinī laikā māte baro bērnu ar savām asinīm. Tāpēc ja mātes asinīs ir alkohols, tad šis ar tām nokļūst bērna ķermenī un tur strādā savu postītāju darbu jau pirms bērna piedzimšanas. Lietojot reibinātājus dzērienus pa **zīdīšanas laiku**, ar tiem mātes miesās uzņemtais alkohols pāriet viņas pienā un līdz ar to bērna ķermenī. Tur tas nomāc jaunā pilsoņa miesas un gara spēkus un sabojā visu viņa nākamību.

Bernus dzert pa lielākai daļai iemāca paši vecāki. Nereti mātes un aukles, lai apmierinātu un iemidzinātu bērnus, pat jau zīdaiņiem, dod alkoholiskus dzērienus, sevišķi vīnu. „Labākais līdzeklis“, saka profesors **Krepelins**, „padarīt bērnu par idiotu, ir, dzirdināt to ar alkoholu. Tā tūkstošiem mātes aiz nezīnāšanas saindē savus bērnus ar alkoholu, no kam tie apdulst, top miegaini, zaudē enerģiju un ar laiku pārvēršas par garīgiem un miesīgiem kropliem.“

Katrs dzīvs organisms sastāv no atsevišķām daļiņām, kuras sauc par **šūniņām**. Ja ir stipra un vesela katra daļiņa jeb šūniņa, tad ir stiprs un vesels arī viss organisms, un otrādi: ja ir sabojāta katra šūniņa, tad ir sabojāts arī viss organisms. Tā kā šūniņu uzdevums ir uzturēt dzīvību, radot sev līdzīgas jaunas šūniņas, tad jo stiprākas ir vecās šūniņas, jo spēcīgākas ir arī viņu radītās jaunās šūniņas, un otrādi: jo vājākas ir vecās šūniņas, jo mazāk dzīves spējīgas ir arī viņu radītās jaunās šūniņas. Ja pavisam vājas ir vecās šūniņas, tad tās nespēj vairs radīt jaunas šūniņas, un tad visam organismam ir jāiznīkst jeb jāiet bojā. Tā notiek arī ar tautu.

Tā kā katra tauta sastāv no atsevišķām ģimenēm, tad **ģimene uzskatāma par tautas šūniņu**. Tāpēc, ja stipra un laimīga ir katra ģimene, tad stipra un laimīga ir arī visa tauta. Ja katras ģimenes uzdevums ir radīt un audzināt nākamās paaudzes, tad ģimene ir viens no galveniem un stiprākiem valsts pamatiem. Kur sabrūk ģimenes, tur sabrūk valstis. Aiz šā iemesla valstij jā rūpējas par ģimeņu laimi, t. i. ka tajās valdītu laulātu draugu satiecība un bērnu un vecāku mīlestība un netrūktu līdzekļu uzturam un bērnu skološanai. Bet vai alkohols dara ģimenes laimīgas, t. i. vai tajās alkohols rada satiecību, potē mīlestību un veicina labklājību?

Ikdienīškā dzīve rāda, ka alkohols vairāk kā nekas cits pasaulē ārdā ģimenes, un proti: sēj nesatiecību, atņem uztura līdzekļus, rada slimības, raída pasaulē kroplus un neapdāvinātus bērnus, pavedina uz noziedzību, izsauc nelaimes gadījumus, padara sievas par atraitnēm un bērnus par bāriņiem u. t. pr.

13. Skurbuma un reibuma iespaids uz ģimenes dzīvi.

Tautas dziesmas vispareizāki attēlo tautas dzīvi, jo tautas balss ir Dieva balss. Bet sēras, drūmas un sirdi satrici-

nošas ir tās tautas dziesmas, kuŗas apdzied bēdīgo un nelaimīgo sievas un bērnu stāvokli dzērāja ģimenē. Šeit tautai no pašiem sirds dziļumiem plūst ārā skumjas, gaudas un vaima-

Kāpēc šī ģimene ir
laimīga?
Nedzērāja pārnākšana
mājās.

nas. Tās ir tautas izmisuma un raudu dziesmas. No tām izskan tautas pārdzīvoti un dziļi izjusti vaidu saucieni.

1. Sieva raud, bērni kauc —
Bez putraimu kāpostīni;
Viriņš stalti gavilēja
Kroga galda galiņā.	4. Kam, māmiņ, man' auklēji,
Kam tik daiļu darināji,
Kad tu mani atvēlēji
Tādam kroga dzērājam ?
2. Dzērājam vīriņam
Acūdeņa nevajaga:
Ik rītiņa mazgājās
Līgaviņas asarās.	5. Kādu labu es dabūju
Tautiņās aiziedama?
Dabūj' kroga dzērājiņu —
Sev galviņas dauzītāju.
3. Dzērušam vīriņam
Div' prātiņi galviņā:
Vienā prātā sievu kaut,
Otrā — bērnus ārā grūzt.	6. Kas dzērājam kājas āva,
Kas nojūdza kumeliņu?
Velns dzērājam kājas āva,
Vilks nojūdza kumeliņu.

No še pievestām un simtām līdzīgām sērajām tautas dziesmām vien jau pietiekoši redzams, ka alkohols ir ģimenes laimes postītājs. Un tiešām „dzērājaņa līgaviņa ikvakarus gauži raud,” bet „dzērājs puisis bēdājāsī, kur būs ņemti līgaviņu,” jo viņam pat balta puķe atbildēja: „Labāk dūņu ezerā, ne dzērāja līgaviņa”. Dzērāja ģimenē sievai un bērniem jācieš trūkums un bads un mīlestības vietā jāsāņem sitieni, jādzird rupjības, jāredz varmācības. Bet latvju sieviete savās miesās zem savas sirds nes un nesīs Latvijas nākotni. Tāpēc mūsu

pienākums ir aizsargāt viņu un viņas bērnus no ģimenes laimes ārdītāja — alkohola.

Dzērājs nevar iztikt bez reibinātājiem dzērieniem. Lai apmierinātu dzeršanas kaislību, viņš šķūtē no mājām prom visu, par ko var iegūt degvīnu. Nekas nevar viņu no tā at-

Kāpēc šī ģimene ir nelaimīga?

Dzērājs vīrs pārnāk mājās. Dēlēns skrien kā bulta ar ziņu mātei un citiem bērniem, lai tie slēpjas no tēva, kur katrs var. Dzērāja mājiņa pa daļai jau sabrukusi.

turēt, jo alkohols ir tas elks, kuram viņš kalpo, klausu un ziedo visu savu mantu. Pēdīgi, kad alkohols aprijis it visu, **dzērāja mājā valda tukšība un kaila nabadzība.**

Alkohola iespaidā dzērājam zūd goda, kauna un pienākuma jūtas. Viņam nav līdzjūtības pret ģimeni. Viņam nekas nav sieva un bērni. Viņš nedzird sievas un bērnu lūgšanas un nopūtas un neredz viņu mirkšanu asarās.

Nekas nevar būt šausmīgāks par dzērāja sievas un bērnu dzīvi. Sieva iet uz darbu, lai nopelnītu sev un bērniem maizes garoziņu un drēbju lupatiņu. Bet vīrs pavada laiku krogā. Kur šeit ir tā saule, kurai jāšilda bērnu sirdis un jāapgaismo viņu prāts? Viņi ir un paliek vieni kā bārenīši, jo pie viņiem nava mīlo vecāku, „kas ieceltu saulītē”. Kā priecātos bērni, kad ar viņiem nodarbotos un viņus mācītu mīlie vecāki! Un kādu gan audzinošu iespaidu atsāj uz bērniem tas, kad tēvs plūžņo pa krogu un māte raud pa māju, vai arī tas, kad piedzēries tēvs sit māti un bērnus?

Katra „mātes meita, tautiņās aiziedama,” tēlo sev laimīgu ģimenes dzīvi un ieskata izredzēto „tēva dēlu” par savu nākamo apgādni un aizstāvi. Bet kāda vilšanās, kad ģimenes dzīve top par „asaru upi” un vīrs par „galviņas dauztāju”?

Iziedama pie vīra, ikviena jaunava tēlo, ka viņai būs spirti, veseli un apdāvināti bērni, kurus viņa izaudzinās un izskolos par krietniem cilvēkiem un kuŗi būs viņai par acu prieku un atbalstu vecuma dienās. Bet kāds nepatīkams pārsteigums, kad no dzērāja dabūtie bērni ir vāji, slimīgi, kropli,

Kāpēc sievas un bērnu
ģimjos redzams
izmisums?

Ģimenes galva algas dienā.

neapdāvināti, vājprātīgi, idioti un apveltīti ar daudz citiem miesīgiem un garīgiem trūkumiem? Nelaimīgā māte nogied, ka visas šīs ļaunās īpašības bērni ir mantojuši no sava tēva un ka tās ir viņa dzeršanas sekas. Viņa redz, ka vīra dzeršana ir nodarījusi bērniem tādu ļaunumu, kādu tiem nespētu nodarīt pat vislielākais ļaundaris un ienaidnieks. Uzturas līdzekļu trūkums vēl vairāk novājina bērnu vārģo veselību un kailā nabadzība neatļauj dot tiem labu audzināšanu. Visu to pārdzīvojot un ar īstu mātes sirdi izjūtot bērnu drūmo likteni, viņa top arvien nelaimīgāka. Un vai tiešām šos bēdīgos apstākļos viņai kā sievai un mātei nav jāizmīst?

Bet ja dzērāja sieva ir pietiekoši stipra un spēj visu to pārvarēt, tad tomēr viņai mātes sirds teic, ka bērni caur iedzimtību mantos no tēva arī dziņu pēc alkohola un, sekodami

tēva dzeršanas paraugam, izaugs par dzērājiem un taps par neliešiem. Viņa izjūt, ka „mazi bērni spiež klēpi, bet lieli spie-
dis sirdi.“ Un šī pati mātes sirds liek viņai noģist, ka dzērāji
bērni sagādās viņai vēl vairāk raižu un sirdsēstu, nekā dzē-
rājs vīrs. Lūk, tāda šausmīga nojauta atņem viņai dzīves
prieku un izredzi uz gaišāku nākotni.

Dzeršana notrulina jūtas. Cilvēkam no dabas iedzimts
mīlēt savus bērnus un vecākus. Bērnu un vecāku mīlestība
ir visdailākās, maigākās un cēlākās jūtas, kuŗas mājo cil-
vēka sirdī. Bērnu labā vecāki ir gatavi nest visādus upurus
un pat ziedot savu dzīvību. Tāpat bērni mīl savus vecākus
un uzpurējas par tiem. Tomēr bieži redzam, ka viens otrs
tēvs, kas citādi labs un mīļš pret bērniem, kad tapis par dzē-
rāju, ir ciets un nežēlīgs pret viņiem un nereti pat pārdod
viņu beidzamās drēbītes, lai tikai apmierinātu savu dzeršanas
kāri. Tāpat arī dzērāji bērni top vienaldzīgi un cietsirdīgi
pret vacākiem. Lai gan bērnu svēts pienākums gādāt un rū-
pēties par savu tēvu un māti vecuma dienās, tomēr bieži vien
dzērāji bērni ne tikai to nedara, bet arī nodzeļ viņu mantu
un neliekas ne zinīs par viņu asarām un vaimanām. Gluži tā-
pat dzērāji top cietsirdīgi pret sievietēm. Vispār, nelaimīga ir tā
ģimene, kuŗas viens vai vairāki locekļi ir dzērāji.

Strādnieki algas
izmaksas dienā.

Alkohols atņem dzīvību daudziem tēviem un mātēm. Ar
to alkohols rada tūkstošiem bāriņu-sērdieņu. Bet „gauži raud
tie bērniņi, kam nav tēva, māmuliņas.“

Ģimene ir vēl pilnīgi nesagatavota bērnu audzināšanai
atturības garā. Ja nespējam atgriezt pašus vecākus, tad tomēr
viņi ir stingri jābrīdina, lai ar alkoholu nebojā savus bērnus.
Laimīgi ir tie bērni, kuŗi vecāku mājā ir aizsargāti no alko-
hola! Un tiešām, bieži pirmā glāzīte ir liktenīga, jo tā pave-
dina uz turpmāku dzeršanu.

Daudzās zemēs pastāv biedrības palīdzības sniegšanai neapgādātiem un bez pajumtes palikušiem bērniem. Pēdējās ievākušās ziņas, ka 56% no šiem bērniem nokļuvuši tādā stāvoklī vienīgi savu vecāku dzeršanas dēļ. Tāpat bargās un necilvēcīgās apiešanās iemesli ar bērniem gandrīz vienmēr atrodami viņu vecāku dzeršanā. Ja meklējam bērnu neceļā aiziešanas un pakļišanas cēloņus, tad arī tos visbiežāk atrodam vecāku dzeršanā. Vispār, **gaudeņu un vārguļu ir daudz vairāk starp dzērāju nekā starp nedzērāju bērniem.** Tāpēc arī aiz šā iemesla bērnu mirstība ir daudz lielāka dzērāju nekā nedzērāju ģimenēs.

Katrā zemē ar dzeršanas pieaugšanu **mazinas laulību noslēgšana**, jo uztura līdzekļu trūkums un cilvēka labo īpašību zaudēšana dzeršanas dēļ padara neiespējamu ģimenes dzīves nodibināšanu un pastāvēšanu.

Vispār, alkohols rada ģimenē tik nepanesamu stāvokli, ka pusei no visām laulību šķiršanas lietām par pirmcēloni ir dzeršana, jo alkohols padara vīru par zvēru, sievu par mocekli un bērnus par nikuļiem.

14. Kas mīļāks: pudele vai bērns?

Juris Priednieks un viņa sieva Liena dzīvoja ļoti saticīgi un laimīgi. Savus divus bērnus viņi mīlēja un sargāja kā acu raugu. Juris bija dūšīgs strādnieks. Tāpēc ģimene necieta trūkumu. Bet Juris nokļuva sliktos ļaudīs. Tie iemācīja

Par ko cilvēki izdod vairāk un par ko mazāk naudas?

Francijas iedzīvotāju izdevumu samērs: 1) reib. dzērieni, 2) maize, 3) gaļa, 4) apkurināmais materiāls, 5) kartupeļi, 6) valsts apsardzība, 7) cukurs, 8) tabaka, 9) dzelzs, čuguns, tērauds, 10) flote, 11) izglītība, 12) sabiedriskie darbi un 13) tiesa.

viņu dzert. Drīz viņam dzeršana tapa par parašu un krogs mīļāks par māju. Viņš atstāja savu peļņu krogā, kamdēļ bieži sievai un bērniem bija jākaņ zobi vadzi.

Kad reiz bērniem vairs nebija nekā ko ēst. Liena sameklēja un nesa uz lombardu savas ziemas drēbes. Tā kā nevarēja atstāt mājās bērnus vienus pašus, tad viņa paņēma

tos sev līdz. Te uzreiz vecākā meitenīte ieraudzīja tēvu, kurš taisījās iet krogā. Viņa pietecēja pie tēva, satvēra viņu pie rokas un mīli, mīli lūdza: „Tēt, neej iekšā!” Bet tanī pašā

Waj eet eekschā?

laikā krodzinieks rādīja viņam degvīna pudeli un kairinoši sauca: „Nāc iekšā!” Tādējādi Juris nokļuva starp diviem mīļiem priekšmetiem: bērnu un degvīna pudeli. Viņam bija grūti izšķirt, kurš no tiem ir mīļāks. Pēdīgi viņš atrada, ka pudele ir mīļāka par bērnu, un iegāja krogā.

15. Skurbuma un reibuma iespaids uz strādniecību.

Alkohols atņem strādniekiem darba spējas, t. i. spēku un veselību. Bet bez šīm īpašībām strādnieki nespēj strādāt nekādu darbu. Un cik vēl nesaticības, nolaidības, darba nokavējumu, nelaimes gadījumu un visādu citu nepatīkamu pārstiegumu alkohols rada visu zemkopības, rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumu strādnieku dzīvē! Ja atturīgs strādnieks ir pats sava likteņa lēmējs, tad dzērājs strādnieks ir savu kaislību rotaļietniņa, ir pilnīgi atkarīgs no citiem un nevaldāmi iet pretim savam postam.

Vai šādi cilvēki ir automobiļu, mašīnu un citu preču nopēmēji?

Par saviem grūti-sūri lietiem sviedriem dzērājs dabū izglīties uz mēslu čupas. Viņš nesajūt riebigu smaku un nesaprot savu pazemināšanu.

Bieži apgalvo, ka **nabadzība spiežot dzert strādniekus**. Bet vai tad dzerot kāds top bagātāks? Gluži otrādi, dzeršana padara ikvienu vēl nabagāku, bet nedzeršana gan dod ikvienam iespēju tapt bagātākam. Ja nabadzība spiestu dzert, tad jau dzertu tikai nabagie, bet bagātie nē. Īstenībā bagātie dzer ne mazāk par nabagajiem. Starpība tikai tā, ka bagātie nespēj tik ātri nodzert savu bagātību, kā nabagie savu nabadzību.

Mēdz sacīt, ka **strādnieki dzerot neizglītības dēļ**. Ja neizglītība būtu par cēloni, tad jau nedzertu augsti izglītoti ļaudis. Bet izglītotie dzer tikpat, kā neizglītotie, un bieži pat vēl vairāk. Taisni ar savu slikto dzeršanas paraugu izglītotie ļaudis (ārsti, mācītāji, skolotāji, profesori) pavedina uz dzeršanu neizglītos ļaudis. Galvenās alkoholisma izplatītājas ir augsti izglītotās kristīgās tautas savās kolonijās un dominijās.

Vēl teic, ka **strādnieku dzeršana esot tagadējās sabiedriskās iekārtas sekas** un ka ar tagad pastāvošās kapitālistiskās iekārtas gāšanu uzlabošoties strādnieku stāvoklis un dzeršana mitēšoties pati no sevis. Tādas domas ir gluži aplamas, jo nevar novērst ļaunumus, kamēr nav novērsts to cēlonis. Bet visu dzīves ļaunumu cēlonis ir alkohols. Krievijā strādnieki gāza kapitālistisko iekārtu, bet no tam dzeršana nemitējās un strādnieku stāvoklis neuzlabojās.

Tā izskaidro dzeršanas iemeslus tie strādnieku vadoni, kuri paši sapinušies alkohola kapitāla izmestos tīklos un vairs ne-

spēj atteikties no kalpības alkohola kapitālam. Ļoti bieži politisko partiju vadoņu, ministru un deputātu kabatas ir pilnas ar alkohola rūpniecības akcijām. Tāpēc viņi aizstāv alkohola ražošanu un pārdošanu, it sevišķi aizklāti balsojot parlamentā.

Alkohols atņem strādniekiem pirkšanas spējas, t. i. mantu un naudu. Dzērājs atdod par degvīna pudelīti pat pēdīgo drēbju gabalu no muguras un apavu no kājām. Atdevuši alkohola ražotājiem naudu par reibinātājiem dzērieniem, ļaudis nav spējīgi pirkt preces, kuŗas ražo zemkopības un citas rūpniecības nozares. Vairāk un vairāk dzerdama, tauta top plikāka un plikāka. Pēdīgi valstī iestājas vispārīgs naudas trūkums. Fabriku ražojumiem nav noņēmēju, jo tirgotājiem trūkst pircēju. Tirgotāji nonāk grūtā stāvoklī un nespēj kārtot savus maksājumus fabrikantiem. Ceļas bankroti viens pēc otra un sabrūk tirdzniecība un rūpniecība.

Vai šādu gimeņu locekļi ir pirkšanas un darba spējīgi?

Dzērājs stiepj uz krogu pēdējos bērnu kopējos svārceņus, kuŗus sieva grib viņam atņemt. Bālais sievas izskats liecina par viņas grūto dzīvi.

Ievērojot sacīto, jānāk pie slēdziena, ka alkohols ir visniknākais rūpniecības un tirdzniecības ienaidnieks. Tāpēc ikviena apzinīga rūpnieka un tirgotāja pienākums ir cīnīties pret alkohola ražošanu un tautas apdzirdīšanu.

Laiks ir nauda — Time is money. Bet cik daudz laika ļaudis zaudē dzerdami! Kas izdzēris $\frac{1}{4}$ litra 40% degvīna, tas vairs nav spējīgs tai dienā strādāt. Turklāt, pēcpagāju darbs ir mazāk ražīgs un mazāk vērtīgs. Pieņemot, ka Latvijā nodzer gadā 10 miljonu litru degvīna un ka katras reibulī pazau-

dētās darba dienas vērtība caurmērā ir 2 lati, atrodam, ka degvīna dzeršanas dēļ vien jau zaudētā laika vērtība ir desmitiem miljonu latu.

Pasaulē notiek mūžīga cīņa dēļ uztura tiklab stādu un kustoņu valstīs, kā arī starp atsevišķiem cilvēkiem un veselām tautām. Kā starp atsevišķiem cilvēkiem vienmēr par uzvarētājiem paliek tie, kuriem ir vislabākās smadzenes un visstiprākie nervi, tāpat savstarpējā cīņā uzvar tās tautas, kurām ir labākas smadzenes un stiprāki nervi. Bet vislielākais smadzeņu un nervu bojātājs ir alkohols. Tāpēc nākotnē pastāvēs tikai tādas tautas, kuras atturas no reibinātājiem dzērieniem.

16. Katrs strādnieks pats sava likteņa lēmējs.

Tautiets mani baidināja:
„Nāc, meitiņa, šo rudeni:
šo rudeni kupli mieži,
Dzersim galvas mazgādami!”
„Nem, tautieti, dadžu krūmu,
Lai dzer tavu alutiņu.”

Dzērājiņa līgaviņa,
Ik vakarus gauži raud;
Gaŗu skalu iedegusi,
Ilgi sēd vakarā,
Gaida savu dzērājiņu,
No krodziņa pārnākam.

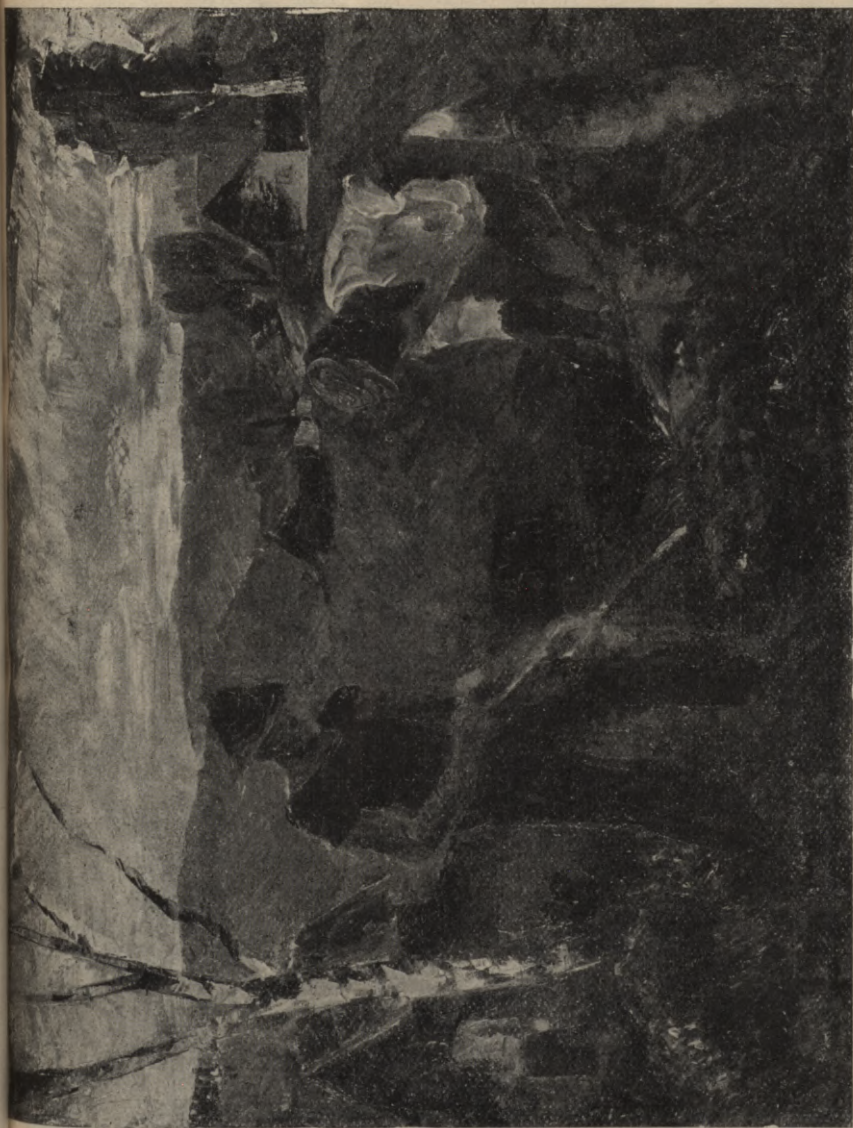
Taut. dz.

Vai šāds strādnieks ir
savas laimes kalējs?

Alkohols grauž strādnie-
ku ģimeni un saimniecību.

Prasat nabadzībā kritušiem strādniekiem, un gandrīz katrs no tiem pastāstīs, ka tam par savu likteni jāpateicas krogam un alkoholam. Ieskatoties dzērāju strādnieku saimniecībās, un jūs redzēsāt, ka alkohols līdzīgi tārpam grauž viņu saimniecību pamatus. Metat skatu strādnieku ģimeņu dzīvē, un jums nebūs grūti ieraudzīt, kā to ārdā alkohols. Meklējat strādnieku tikumiskās pagrimšanas pirmcēloni, un jūs droši vien to atradīsāt alkoholā. Pētat pēc darba ļaužu nelaimes gadī-

O. Skulme. Laukstrādnieki.

Ja visu to naudu, ko ļaudis apdzer vai zaudē dzeršanas dēļ, izlietotu derīgiem mērķiem, tad viņi nepazītu nabadzību, nemirtu badā un nesmaktu saspīestās, aukstās, mitrās būdīnās vai bezsaulainos pagraba dzīvokļos; tad viņiem netrūktu līdzekļu slimnīcu, patversmju, audzināšanas namu, skolu un citu labierīcības iestāžu uzturēšanai. Tā kā reibinātāju dzērienu ražošana dod 5 reiz lielāku peļņu, nekā kaut kura cita rūpniecība, tad alkohola ražotāji gūst ārkārtīgi lielus ienākumus, kurus rauš galvenā kārtā no strādnieku masām. Peļņa no alkohola ir tik liela, ka tā ved nedaudzus cilvēkus pretim bagātības ārprātam, bet miljonus ļaužu pretim nabadzības ārprātam. Un pie šiem pēdējiem pieder strādnieki ar savām ģimenēm. Lūk, tā aizripo sviedros pelnītā nauda!

jumu iemesliem, un jūs tos arī gandrīz vienmēr atradīsiet alkoholā. Apraugat daudzo pašslepkavību cēloņus starp strādniekiem, un jūs pārliecināties, ka vismaz par divām trešām daļām to vaina uzkrāujama alkoholam. Jautājat jauniešu lielākos zinātņu vīrus par to, kas visvairāk rada strādnieku šķirā slimības, mirstību un izdzimtību (deģenerāciju), un tie jums vienbalsīgi atbildēs: „alkohols!”

17. Mūsu dienišķu maizi dod mums šodien!

K. Miesnieks.

Dienišķa maize.

„Mūsu dienīšku maizi dod mums šodien!“ lūdz visa pasaule, jo maize nepieciešama dzīvības uzturēšanai. Bet tanī pašā laikā tie paši lūdzēji pārvērš „vaiga sviedros“ pelnīto maizi indē alkoholā, kas bendē viņiem miesu un garu, Plaši apgabali visauglīgākās zemes, no kuriem maizes pietiktu miljoniem ļaužu, aizņemti ar vīna dārziem, labības tīrumiem, kartupeļu laukiem u. t. pr., lai gūtu zemes augļus reibinātāju dzērienu ražošanai. Eiropā $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$ daļa zemes augļu top pārvērsta alkoholā. Ar to tiek atņemta miljoniem ļaužu maize.

18. Skurbuma un reibuma iespaids uz tikumisko dzīvi.

Dzērāju sabiedrībā iesakņojies ieskaits, ka dzeršana vai nedzeršana esot ikviena cilvēka personīga lieta un ka dzeršanas aizliegšana esot brīvības ierobežošana. Protams, ka dzeršanas aizliegšana ir tāda pat brīvības ierobežošana, kā zagšanas, laupīšanas, hulīgānisma, dedzināšanas, laulības pārkāpšanas, nepatiesas liecības došanas un citu sabiedriskā miera, kārtības un drošības apdraudētāju netikumu aizliegšana, jo bez līdzīgiem brīvības ierobežojumiem nav iespējama ļaužu kopdzīve. Ja aizliedz visus citus netikumus, pārkāpumus un noziegumus, tad jo vairāk jāaizliedz dzeršana, kura ir visu ļaunu un kauna darbu sakne, jo mēs nespējam apkarot dzīves ļaunās parādības, kamēr neesam iznīcinājuši to cēloni — dzeršanu. Visi Dieva, cilvēku un morāles likumi ir nekas cits, kā brīvības ierobežojumi, jo tie nosaka to, ko nebūs darīt. Ja būtu brīv darīt visu, tad būtu gluži liekas tikumība, ticība, baznīca, tiesa, baušļi, likumi, mācītāji, tiesneši u. t. t. Tad dzērājiem būtu „vaļa“ darīt visu.

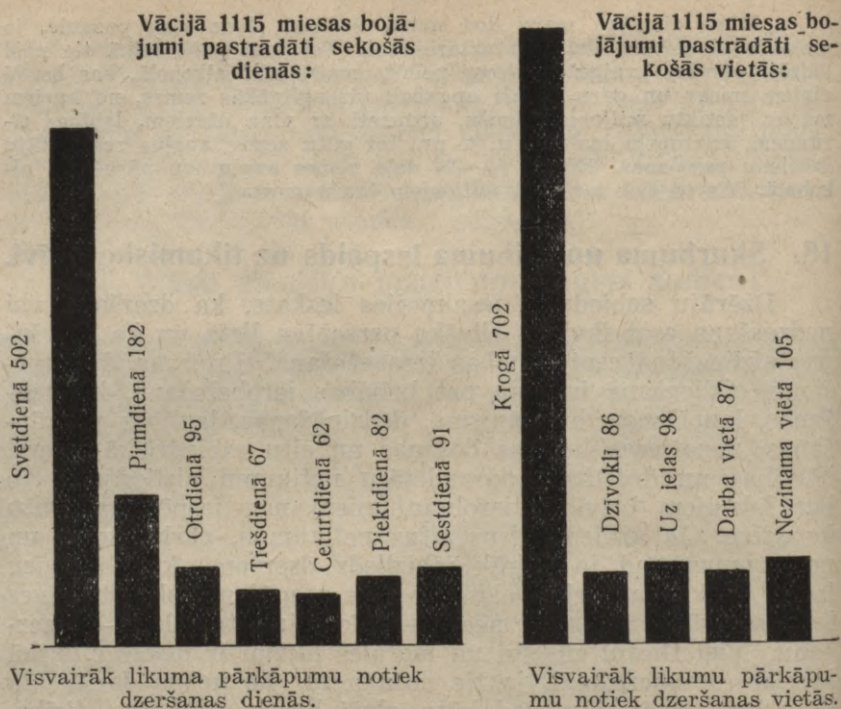
Vaļa man krogā dzert,
Vaļa kannu sadauzīt,
Vaļa pašu krodzinieci
Izvest ceļa malīnā.

Paldies devu Dieviņam,
Ka nomira tēvs, māmiņa:
Nu man vaļa krogā dzert,
Kamēr zaļa gaisma ausa.

Labāk vienu pusgadiņu
Barga kunga darbiniece,
Nekā vienu nedēliņu
Dzērājiņa ligaviņa.

Labāk būtu māmuliņa
Ūdenī iemetusi,
Nekā mani iedevusi
Dzērājiņa rociņā. Taut. dz.

Dievs devis cilvēkam trīs lielas dāvanas: **prātu, sirdsapziņu un kaunu**. Tikai pateicoties savam prātam, cilvēks ir tapis par visu citu būtņu, un pat par pašas dabas, valdnieku. Sirdsapziņa saka cilvēkam, kas ir labs un kas ļauns, ko drīkst darīt un ko nē. Tā brīdina no ļauniem nodomiem un nosoda par sliktiem, bet uzteic par labiem darbiem. Tā tad sirdsapziņa ir no Dieva cilvēkam dota likumgrāmata. Tāpēc, kādi vien pasaulē nebūtu cilvēku dotie likumi, tiem vienmēr jābūt saskaņotiem ar katrā cilvēkā iedzimto sirdsapziņas balsi, jo tā vispareizāk atšķir labu no ļauna un vistaisnāk notiesā katru ļaunu darbu. Kauns savukārt attur cilvēku no ļauniem darbiem. Kas pazaudējis kaunu, tam vairs nekas nav ko zaudēt. Tāpēc ar vārdu „bezkaunīgs“ mēdz izteikt vislielāko nicināšanu.

Cilvēks slīcinās alkoholā tad, kad viņu moca sirdsapziņas pārmetumi par pastrādātiem šausmu un kauna darbiem. Lai nosmacētu sirdsapziņas balsi, kuŗa nesaudzīgi un nemitīgi tiesā, tikumiski pagrimuši ļaudis un noziedznieki bauda alkoholiskus dzērienus. Viņi dzer, lai saindētu smadzenes un ar to nosmacētu sirdsapziņu, kuŗa nedod viņiem miera, kad viņu dzīve nesaskan ar sirdsapziņas prasījumiem. **Levs Tolstojs** raksta: „Ne garžā, ne patikā, ne izpriecā, ne jautrībā meklējams hašiša, opija, vīna un tabakas lietošanas iemesls, bet tikai vajadzībā paslēpt no sevis sirdsapziņas aizrādījumus.” Vai ticības uzdevums nav taisni rūpēties par to, lai tās locekļi saskaņotu savu dzīvi ar sirdsapziņas prasījumiem?

Dzērājam aptumšojas prāts, pazūd sirdsapziņa, izgaist kauns. Reibuli cilvēks pazaudē Dieva ģīmi un Dieva līdzību un pārvēršas par radījumu pēc velna ģīmja un velna līdzības. Iereibis cilvēks bieži ir zemāks un nekītrāks par lopu un plēsīgāks par meža zvēru. Dzērumā cilvēks pastrādā tādus darbus, par kuŗiem viņam skaidrā prātā iedomājosies vien jau mati slietos gaisā. Tikai rets zaglis, laupītājs, slepkava, izvartotājs vai uzbrucējs pastrādā noziegumu skaidrā prātā. Visās zemēs tiesu statistika pierāda, ka lielumlielodaļu noziegumu pastrādā alkohola iespaidā. Tiklīdz kādā zemē mazinās dzeršana, mazinās arī noziegumi, un otrādi, līdz ar dzeršanas pie-

augšanu pieaug arī noziegumi un netikumi. Visvairāk noziegumu pastrādā svētdienās un svētku dienās, jo **visvairāk dzer tā Kunga dusēšanas dienā** un svinībās. Pēc vietām visvairāk likuma pārkāpumu notiek reibinātāju dzērienu pārdotavās. Katru dienu laikrakstu slejas pildās ar ziņojumiem par hulīgānismu, uzbrukumiem, dedzināšanām un citiem šausmu darbiem, kas liecina, ka pilsoņu manta, gods un dzīvība nav pilnā drošībā. Bet gandrīz visam tam par cēloni ir dzeršana. Vai ticība var vienaldzīgi noraudzīties uz visu to un nespert solus pret dzeršanu, kuŗa visur un vienmēr rada tik daudz visisādu nebūšanu, netikumu un noziegumu?

Tikumības pagrimšanas pirmcēlonis meklējams alkoholā, jo pēc statistiskām ziņām no visiem jaunavu pavinājumiem un citiem tiklības pārkāpumiem lielāko daļu padara alkohola iespaidā. Pierādīts, ka $\frac{3}{4}$ daļas no visiem aplipšanas gadījumiem ar veneriskām slimībām notiek dzērumā. Vispār, **dzeršana un izvirtība ir divas nešķiramas māsas**, kuŗas iet roku rokā un viena otrai izpalīdz. Tāpēc, ja netiklība ir grēks, tad arī dzeršana ir grēks. Virietim skaidrā prātā ir kauns braukt pie atklātām sievietēm un sievietēm skaidrā prātā ir kauns dzīvot atklātos namos. Turpretim, dzērājiem un dzērājām no visa tā nav kauna. Tāpēc cilvēks, kad grib pastrādāt kādu kauna darbu, kuŗam pretojas viņa sirdsapziņa, papriekš apreibinās. Cilvēks slīcinās alkoholā arī tad, kad viņu moca sirdsapziņas pārmetumi par pastrādātiem šausmu un kauna darbiem. Lai nosmacētu savas sirdsapziņas balsi, kuŗa nesaudzīgi un nemitīgi tiesā viņus, zagļi, laupītāji, slepkavas, izvarotāji un prostuētas lieto reibinātājus dzērienus. Viņi dzer, lai saīndētu smadzenes un ar to aptumšotu sirdsapziņu, kuŗa nedod viņiem mieru, kad viņu dzīve nesaskan ar sirdsapziņas prasījumiem. Strādādams šo smadzeņu bojāšanas un sirdsapziņas aptumšošanas darbu, **alkohols ir visu jaunu un kauna darbu sakne**.

Bieži viens otrs jauneklis par savām reibuļa stundām samaksā ar visas savas turpmākās dzīves likteni. Alkohols uzbudina dzimuma dzīves kaislības. Tāpēc **dzeršana nereti nobeidzas ar netiklības piekopšanu**, kuŗai ir briesmīgas sekas. Starp jaunatni izplatītās veneriskās slimības apdraud ne tikai pašus upurus, bet vēlāk arī viņu sievas un bērnus. Tā kā lielākā daļa no visiem aplipināšanas gadījumiem ar veneriskām slimībām notiek alkohola iespaidā, tad dzeršanas paražas izskaušana stipri pamazina šo slimību izplatīšanos.

Dzeršana dzen straujo, jautro un izpriecas kāro jaunatni uz pārmērībām. Bet katra pārmērība nav spēka un pašsavaldīšanās, bet vājības un paškontroles trūkuma zīme. Nolaupījis pašsavaldīšanās un paškontroles spējas, **alkohols noved jaunatni zemisku baudu zaņķī**, kur galvenās lomas spēlē dzeršana un netiklības piekopšana. Neviena jauneklis nedrīkst

J. Rozentāls.

No baznīcas

Svētīgi žēlsirdīgie, jo tie žēlastību dabūs. Svētīgi sirdī šķīstie, jo tie Dievu redzēs. Svētīgi miera nesēji, jo tie tiks saukti par Dieva bērniem. Svētīgi taisnības dēļ vajātie, jo viņiem pieder debesu valstība. Tāpēc esiet pilnīgi, kā Jūsu Debesu Tēvs ir pilnīgs (Mt. 5, 7—10, 48).

Salīdziniet ļaudis uz šīs gleznas ar ļaudīm uz abām A. Baumaņa gleznām: 65. un 66. lappusēs!

aizmirst, ka viņš dzīvo ne tikai priekš sevis vien, bet arī priekš citiem. Viņa vecākiem un visai sabiedrībai, kā arī viņa nākamai sievai un bērniem ir dibināta tiesība prasīt, lai viņš uzglabā savu veselību, spēku un gara dāvanas augstāko cilvēka, ģimenes, tautas un valsts uzdevumu sasniegšanai. Tāpēc jaunatnei jāatrod jauni ideāli, kuŗi nedibinās uz smadzeņu un nervu alkoholā mērcēšanas pamatiem.

Katram cilvēkam ir iedzimts un katrs grib dzīties pēc visa laba, skaista un patiesa. Bet alkohols **novājina gribu dzīties pēc ideāliem** un augstākiem dzīves mērķiem, kādu dzīšanas prasa ikviena ticība. Cilvēkam, kas pieradis lietot reibinātājus dzērienus, ir tik vāja gribas spēja, ka tas vairs nekādi nespēj pārvarēt pat savu dzeršanas kāri. Tāds cilvēks neapstājas ne priekš kāda nozieguma un domā, ka viņam ir atļauts visu darīt, kas nekādi nevar saskanēt ar ticības mācību, kuŗa vienmēr izšķir atļautu no neatļauta jeb neaizliegtu no aizliegtā. Savas novājinātās gribas dēļ dzērāji nododas zemām kustoniskām tieksmēm, kuŗu apkaŗošana ir tiešs ticības uzdevums.

Cilvēka augstākās īpašības ir **paškontrolē un pašsavaldīšanās**, t. i. savas darbības pārbaudīšana un jūtu savaldīšana. Sokrāts saka: „Mācies pazīt pats sevi.” Bet alkoholizēts cilvēks pazaudē paškontroli un pašsavaldīšanos, jo reibulis ir tāds stāvoklis, kad cilvēks ir pazaudējis lielāku vai mazāku daļu no sevis pašā.

Gadsimteņiem un gadtūkstošiem skaidri un gaiši ir pierādījies, ka no alkoholisku dzērienu baudas neskaitāmi miljoni vīru un sievu, jaunekļu un jaunavu, bērnu un sirmgalvju ir zaudējuši kontroli pār sevi un vienīgi tamdēļ tapuši par nelaimīgiem radījumiem un par slogu visai sabiedrībai. Ja nu dzērāji ne tikai paši top nelaimīgi, bet arī ir par krustu līdz cilvēkiem, tad **relīģijas un ētikas uzdevums ir atbrīvot tautu no alkohola**, kuŗš pilda cietumus, slimnīcas, ārpātīgo namus, patversmes, nabagmājas un netiklības perēkļus, nodarbina policijas un tiesu iestādes, posta ģimenes, grauj tikumību, pazemo tautu un ārdā valsti.

19. Ticība, tikumība, atturība.

Neviena cita kaislība un neviens cits netikums tik lielā mērā neveicina sabiedriskās dzīves ļaunās puses, kā dzeršana. Tāpēc, **cīņa pret dzeršanu ir cīņa pret dzīves ļaunumiem**, ar kuŗiem sīrgst mūsu tauta. No tā izriet, ka sabiedrības atsvabināšana no alkohola žņaugiem ir galvenais sociālās reformas uzdevums. Mēs nevaram atzīt par labu tādu sabiedrīsku iekārtu, kuŗa pilda cietumus, posta ģimenes, bojā tikumību, pazemo tautu un ārdā valsti. Un tiešām, vienīgi dzeršanas dēļ tūkstošiem ļaužu mirst agrā nāvē, tūkstošiem dabū

visādas slimības, tūkstošiem krīt nabadzībā, tūkstošiem cieš badu, tūkstošiem grimst tikumiski, tūkstošiem padara noziegumus, tūkstošiem izposta ģimenes, tūkstošiem izvirst garīgi un miesīgi un tūkstošiem raida pasaulē kroplīgus un vājprātīgus pēcnācējus. Viss tas kā smags slogs un nenovēršams lāsts gulstas uz visu sabiedrību un satricina to pašos pamatos.

Atturības prasība pieder pie tām lielajām idejām, kuŗas ir mīlējuši un sludinājuši visi lielie ticības dibinātāji, morālisti, likumdevēji, dabas pētnieki, zinātnu vīri, prātnieki un citi gara milži. Un patiesi, atturība no apdullinātājām un visus garīgos un miesīgos spēkus bojātājām vielām ir tāda ideja, kuŗu ikkatrs cilvēks ar veselu prātu un skaidru sirdsapziņu var tikai mīlēt un cienīt. Sevišķa mīlestība uz atturības lietu prasāma no tikumības sludinātājiem — mācītājiem. Ja pie ūdeņiem uztur sevišķas iestādes slīkoņu glābšanai, tad pie baznīcām jādibina atturības biedrības, jo mazajā un sekļajā glāzītē noslikst tūkstošiem reiz vairāk cilvēku nekā bezgalīgajā un dziļajā jūrā. Ja valsts likumi aizsargā no saindēšanās un noindēšanās ar kaut kuŗu citu indi, tad morāles likumiem jāgādā par aizsardzību no saindēšanās un noindēšanās ar alkoholu. Ja visas kultūras zemes apkaŗo lipīgās slimības, cenšoties apspiest tās jau pašā dīglī, tad baznīcai, kā dēvētai tikumības iestādei, jā rūpējas par vislipīgākās un visbriesmīgākās tikumības slimības — dzeršanas apkaŗošanu.

Nav un nevar būt tādas tikumības mācības, kuŗa nenosodītu un neapkaŗotu dzeršanu. Visi lielie morālisti vienmēr ir stāvējuši un stāv par atturību. Atzīstot, ka dzeršana bojā tikumību, nedrīkst dzert un atteikties no dzeršanas apkaŗošanas arī visi tie, kas netic Dievam, bet atzīst tikumību, jo tikumība tāpat kā ticība ir dabīga dzeršanas pretniece. Tāpēc pavisam neatkarīgi no ticības, ikvienam tikumīgam cilvēkam jābūt atturībniekam un jāapkaŗo dzeršana.

Tā kā ikviena ticība dibinās uz tikumības mācības, bet ikviena tikumības mācība prasa atturību, tad apgalvojums, ka kristīgā ticība neprasa atturību, ir līdzīgs apgalvojumam, ka kristīgā ticība neprasa tikumību, kuŗa nav domājama bez atturības. Vispār, lai izšķirtu jautājumu, vai kāda ticība prasa atturību vai nē, ir jāizšķir jautājums, vai tā prasa tikumību vai nē, jo ja tā prasa tikumību, tad līdz ar to tā prasa arī atturību. Tā kā nevar būt tikumības mācības bez atturības prasības, tad arī nevar būt nevienas veselās ticības, kuŗa neprasītu atturību.

Ikvienas ticības pamats un saturs ir tikumība, jo tās uzdevums ir padarīt savus sekotājus par tikumīgiem ļaudīm, izravēt no viņu dzīves visus netikumus un aizsargāt no pavedināšanas uz ļauniem darbiem. Katra ticība izteic savā mācībā tās morāliskās prasības, kuŗas tā uzstāda visiem saviem piekritējiem. Jo augstākas ir šīs prasības un jo stingrāk iz-

ved tās dzīvē, jo cienījamāka un vērtīgāka ir tāda ticība. No otras puses, jo zemākas ir tikumiskās prasības un jo mazāk tās pašas izved dzīvē, jo mazvērtīgāka ir tāda ticība. Tā kā tur, kur iesakņojas dzeršanas paraša, sabrūk tikumība un līdz ar to ticība, tad **atturība ir ne tikai tikumības, bet arī ticības prasība**. Tamdēļ pēc paša jēdziena par tikumību un ticību, ikvienai morālei un reliģijai, resp. konfesijai, ir jābalstās uz atturības un jāapkaŗo dzeršana.

Lai izvestu dzīvē savu tikumības mācību, ikvienai ticībai jānovērš tie apstākļi, kuŗi grauj tikumību un ieved ļaudis kārdināšanā. Tā kā alkohols ir vislielākais tikumības grāvējs un pavedinātājs uz netikumiem, tad **visstingrākais tikumības pamats ir atturība**. Kur iesakņojas dzeršanas paraša, tur sabrūk tikumība un līdz ar to ticība. Ja nu atturība ir tikumības pamats un tikumība ir ticības pamats, tad **atturība ir arī ticības pamats**.

Vispār, kur ir ticība, tur ir atturība, kur ir neticība, tur ir alkohols. Kā ticība un atturība iet roku rokā, tāpat arī neticība un alkohols ir nešķīrāmi draugi. Ticība un dzeršana kopā nesader, jo tās viena otru izskauŗ, ir divas nesamierināmas ienaidnieces un tādi paši pretstati kā uguns un ūdens vai Dievs un velns. Lūk, kamdēļ **ticības pamati ir sausi**.

Ticība ir dabīga dzeršanas pretiniece. Tā kā dzeršana iznīcina ticību un tikumību, padara cilvēku par viszemāko radījumu un attālina viņu no Dieva, tad **ticība apkaŗo dzeršanu**. Iznīcinādama tikumību, nosmacēdama sirdsapziņu un aptumšodama prātu, dzeršana izgaicina ticību uz Dievu: dzērāji top neticīgi, pustinīgi vai mazticīgi. Tāpēc **ticība nevar iztikt un pastāvēt bez atturības**.

Ticība apkaŗo dzeršanu tāpēc, ka **dzeršana iznīcina ticību un tikumību**, no kam pakļīst un iznīkst ne tikai atsevišķas personas un ģimenes, bet arī veselas tautas un valstis. Vēsture rāda, ka tautas bijušas ticīgas un tikumīgas vienīgi tad, kad atturējušās no reibinātāju dzērienu baudas, un vienmēr tapušas neticīgas un netikumīgas un gājušas bojā, kad padevušās dzeršanai. Un tiešām, kur ir palikušas lielās un slavenās ēģiptiešu, asīriešu, babiliešu, grieķu, romiešu un citas vecās pasaules tautas? Visas viņas bija ticīgas, tikumīgas un varenas un stāvēja uz augstas kultūras pakāpes vienīgi tik ilgi, kamēr atturējās no reibinātāju dzērienu lietošanas. Bet nokļūstot alkohola varā, tās apsēda neticība, netiklība, izvirģība, noziedzība un daudzi citi netikumi, kas noveda tās postā. Vienīgi dzeršanas un ar to cieši saistītās neticības dēļ ir izmirušas simtiem vēsturē pazīstamu tautu. No visām mums vairāk pazīstamām vecām tautām ir uzglabājušās tikai **ķīniešu, indiešu, persiešu, arābu un žīdu tautas**, kuŗas vienmēr ir atturējušās un atturas no reibinātājiem dzērieniem.

Kā laŗs tēvs, Dievs dod saviem bērniem visu, kas viņiem

nepieciešams dzīvē. Ja mūsu senču dievi aizliedza un arī tagadējo pagānu tautu dievi aizliedz „**apdzert godu, apdzert mantu, apdzert dailu augumiņu**”, tad arī mūsu šo laiku kristīgo tautu Dieva morāliskās prasības nevar būt zemākas par pagānu dievu morāliskām prasībām, starp kurām ir atturības prasība.

Atturība ir morāles prasība. Kristiešu sv. rakstos atturība nekur nav aizliegta, bet vienmēr ieteikta. Ja sv. raksti ne tikai neaizliedz, bet arī ieteic atturību, un ja morāle prasa to, **kāpēc tad lai mēs esam pret atturību?** Varbūt teiks, ka nav iespējams izvest atturību dzīvē. Bet visā Latvijas pastāvēšanas laikā nekad nav mēģināts to darīt, un pat lielākā daļa no mums nav šo mēģinājumu izdarījuši paši pie sevis.

Šeit mūsu baznīcai un mūsu mācītājiem jāievēro sekoši Kristus vārdi: „Es neesmu nācis aicināt atgriezties taisnos, bet grēciniekus” (Mt. 9, 13). Ja Dievs negrib grēcinieka nāvi, bet ka tas atgriežas un dzīvo, tad lai atgrieztu grēcinieku, vispirms tas jāatgriež no dzeršanas, kas padarījusi viņu par grēcinieku un neļauj viņam atgriezties no grēkiem.

Ievērojot to, ka tautas labklājība ir augstākais likums un ka alkohols ir lielākais tautas labklājības postītājs, skolas pieņākums ir ne tikai izaudzīnāt bērnus par atturībniekiem, bet arī **norūdīt viņus cīņai pret alkoholu.**

Tikai tad tagadējie un nākamie pilsoņi varēs ķerties pie Latvijas atsvabināšanas no alkohola lāsta, kad viņi sapratīs alkohola briesmu apmēru un zinās, ar kādiem līdzekļiem var novērst šīs briesmas. Tāpēc ar visu to bērni iepazīstināmi jau skolā. Ja skola neizpildīs šo savu uzdevumu, tad Latvija nekad neatbrīvosies no skurbuma un reibuma jūga.

20. Atturība, mērenība, žūpība.

Mēs atzīstam tikai **pilnīgu atturību no visiem alkoholiem dzērieniem** un nepieļaižam nekādu vidusceļu starp nedzēršanu un dzeršanu. Saskaņā ar to, mēs no ikviena cilvēka prasām noteiktu atbildi par to, vai viņš ir „**pret**” alkoholu, vai „**par**” alkoholu, un sadalām visus ļaudis tikai divi daļās: **nedzērājos** jeb pretalkoholiķos un **dzērājos** jeb alkoholiķos. Par nedzērājiem jeb pretalkoholiķiem mēs skaitām tos ļaudis, kuri **pavisam mutē neņem alkoholiskus dzērienus** (alu, vīnu, augļu vīnu, degvīnu, konjaku, rumu, liķierus u. t. pr.), bet par dzērājiem jeb alkoholiķiem visus tos, kuri bauda alkoholiskus dzērienus mazākā vai lielākā mērā. Tā tad pretalkoholiķi ir tie, kas nedzēr, un alkoholiķi ir tie, kas dzer. Īsi sakot: **ir tikai dzērāji un nedzērāji.**

Parasti tos dzērājus, kuri vēl nepiedzeras līdz nesamapai un nevilājās pa zemi, sauc par **mēreniem dzērājiem** jeb **sātibniekiem**, bet lielākos un vecākos dzērājus, kuri reibumā pār-

vēršas jau par lapiem līdzīgām būtnēm, dēvē par žūpām. Izšķirība starp mēreniem dzērājiem un žūpām ir tikai tā, ka pirmājiem alkohols ir saindējis smadzenes un nervus mazāk, nekā otrājiem. Bet kā vieni, tā otri ir **nenormāli** cilvēki, kuŗi mazāk vai vairāk slimo ar smadzeņu un nervu saindēšanos.

Sabiedrībā valda nepareizs ieskats, ka mērena jeb sātīga dzeršana esot pašam un citiem nekaitīga, bet kaitīga esot vienīgi pārmērīga dzeršana jeb žūpība. Taisni šis aplamais ieskats padara ļaudis un it sevišķi nepiedzīvojušus jaunekļus par dzērājiem, kuŗi no nedzērājiem top par sātībniekiem un vēlāk par žūpām. Tāpēc, kamēr nemainīsies tautā un it sevišķi jaunatnē ieskats, ka katra dzeršana, vienalga — maza vai liela, ir ļaunums un kauna darbs, un ka katrs dzērājs — mērens vai pārmērīgs — kaitē sev un citiem, tiekām cīņa pret alkoholu būs mazsekmīga. No tā skaidri redzams, ka kamēr neizbeigsies mērenība, tāmēr neizbeigsies žūpība. Kad nebūs mērenības, tad nebūs žūpības, jo mērenība ir vienīgais ceļš uz žūpību. Iznīcināt mērenību, un žūpība iznīks pati no sevis. Tāpēc visi cīņas ieroči vēršami galvenā kārtā pret mērenību, bet ne pret žūpību, kuŗa ir tikai mērenības sekas. Kad mēs sludinām pilnīgu atturību un stāstām, ka no mērena dzērāja ar laiku izkūņojas pārmērīgs dzērājs, tad žūpa, viļādamies pa dubļiem, rāda (demonstrē) ļaudīm, kādas ir mērenas dzeršanas sekas un uz kuriem ved mērena dzeršana. Šinī ziņā žūpas ir pat atturības darbinieku cīņas biedri un sabiedrotie, jo viņi ar savu šaušalīgo uzvešanos atbaida jaunatni no žūpības un līdz ar to arī no mērenas dzeršanas, kuŗa ved uz žūpību.

Tā kā dzērāji parasti top par žūpām tikai vecākos gadus, tad galvenā kārtā mērenie dzērāji ir tie, kuŗi apbalvo pasauli ar kropliem un vājpātīgiem pēcnācējiem. Visiem dzērājiem, tiklab mēreniem kā pārmērīgiem, dzimst bērni ar visādiem miesīgiem un garīgiem trūkumiem.

Tiesu statistikas skaitļi rāda, ka mērenie dzērāji pastrādā daudz vairāk noziegumu nekā žūpas. Huļīgāni sastopami biežāki starp mēreniem dzērājiem, nekā starp žūpām. Izvirtuļi un izvirtules ir visvairāk mēreni dzērāji un dzērājas, bet ne žūpas. Nelaimes gadījumi un pašslepkavības visbiežāk notiek starp mēreniem dzērājiem. Valsts un pašvaldību iestādēs pastrādā dienesta pārkāpumus un izšķērdē uzticēto mantu galvenā kārtā mērenie dzērāji. Lūk, kāpēc arī šinī ziņā mērenie dzērāji ir daudz bīstamāki, nekā žūpas.

Alkoholisms ir tagad visizplatītākā slimība, kuŗa ir pārņēmusi visus mūsu tautas slāņus. Alkoholisma cēlonis ir mērenība un mērenības sekas ir žūpība. Tāpēc vispirms jāapkaŗo un jānovērš mērena dzeršana, kuŗa rada visas alkoholisma ļaunās sekas. Kad būs novērsta mērenība jeb sātība, tad ar to pašu būs novērsts arī alkoholisms ar visām savām postošām sekām.

Ievērojams, ka visos laikos un visās zemēs alkoholisma apkaņošanai nav bijis nekādu panākumu, kamēr tā apkaņotāji sludinājuši mērenību jeb sātību, bet ne pilnīgu atturību. Un tiešām, **neviens žūpa nav nokritis no debesīm**, bet katrs ir bijis sākumā pilnīgs nedzērājs, tad iesācis dzert ar pirmo glāzīti, un pamazām, mēreni jeb sātīgi dzerdams, tapis par mērenu jeb sātīgu dzērāju, kamēr tad mēreni dzerdams nav pārvērties par istu žūpu. Tā kā mērenība jeb sātība nav nekas cits, kā ceļš uz žūpību, tad **katram mērenam dzērājam ir droša izredze tapt par žūpu**. Un patiesībā visi mērenie dzērāji arī top par žūpām, tikai vieni lēnāk, otri ātrāk, raugoties pēc uz cītības dzeršanā.

Lietojot alkoholiskus dzērienus, kāre un prasība pēc tiem pastāvīgi aug. Tāpēc tas pats, kas agrāk katru dienu dzēra tikai pa vienai glāzītei, pēcāk dzer pa 2, tad pa 3, vēlāk pa 4 u. t. t., kamēr nesāk dzert bez kāda glāzīšu skaita un mēra un no mērena dzērāja netop par žūpu.

Istenībā mēs nemaz nevaram uzrādīt robežu starp mērenību un žūpību un pateikt, kur beidzas mērenība un kur sākas žūpība. Aiz šī iemesla tikai retumis kāds pats sevi atzīst par žūpu. Neviens labprāt negrib atzīties par dzērāju, un dažs labs, kuņam kājas streipulo un mēle vairs neklausā, apgalvo, ka viņš neesot „nekāds dzērājs”.

Parasti nosoda tikai tos cilvēkus, kuņi piedzeras līdz nesamaņai, bet nenosoda tos, kuņi dzer mēreni. Kā jau redzējām, mēreni dzērāji ir daudz kaitīgāki nekā žūpas, jo viņi ar savu piemēru sabojā jaunatni un nedzērājus. Un tiešām, jaunieši un citi nedzērāji, redzēdami, ka cienījami cilvēki dzer reibinātājus dzērienus un ar tiem pacienā citus, seko viņu paraugam un top par dzērājiem. Daudz ļaužu nebūtu tapuši par dzērājiem, ja nebūtu redzējuši, ka cienījami cilvēki dzer reibinātājus dzērienus un ar tiem pacienā savus draugus un viesus. Lielāko daļu jauniešu pavedina uz dzeršanu viesībās pie šādiem cienījamiem mēreniem dzērājiem.

21. Slikts piemērs bojā labus tikumus.

Visiem zināms, cik stiprs iespaids ir piemēram. Ja dēls redz tēvu dzeram, viņš arī grib dzert. Tādu pašu iespaidu atstāj kunga piemērs uz kalpu, priekšnieka piemērs uz apakšnieku, skolotāja piemērs uz skolnieku. Ja nu tēvam, kungam, priekšniekam un skolotājam ir tik daudz spēka, ka viņi var pretimturēties kārdināšanai, lai no mēreniem dzērājiem netaptu par žūpām, tad tas vēl nepierāda, ka dēlam, kalpam, apakšniekam un skolniekam, kuņus viņi ar savu piemēru pavedina uz mērenu dzeršanu, būs tādas pašas pretošanās spējas, kā viņiem, un ka šie viņu izaudzinātie mērenie dzērāji vēlāk netaps par žūpām. Šinī ziņā ir jāatzīst, ka mērenais dzērājs ir žūpī-

bas sabiedrotais. Tāpēc mērenais dzērājs ir tāds pats atturības ienaidnieks kā žūpa. Un patiesi, kā gan var iestāties pret dzeršanu tas, kas pats dzer un ar savu dzeršanas piemēru pavedina uz dzeršanu citus? Ja dēls, kalps, apakšnieks un skolnieks lūdz: „Un neievedi mūs kārdināšanā“, tad tēvam, kungam, priekšniekam un skolotājam ir jālūdz: „Un neļauj mums tapt par kārdinātājiem un nepielaid mums ievest kārdināšanā savus bērnus, kalpus, apakšniekus un skolniekus.“

22. Kas padara krietnu cilvēku par nelieti.

XV. gadsimtenī Itālijā dzīvoja slavenais mākslinieks **Leonardo da Vinči**. Visā pasaulē ir pazīstama viņa glezna „Sv. Vakarēdiens“, kuŗu arī pie mums bieži redzam baznīcās un privātnamos.

No visiem 13 ģimjiem, kuŗus redzam uz gleznas, mūs visvairāk saista Kristus ģimis. Šis ideālais cilvēka ģimis tapis par paraugu visiem veco un jauno laiku māksliniekiem. Slavenajam gleznotājam grūti nācās atrast savam Kristum noderīgu paraugu. Gadiem viņš staigāja pa ielām, dārziem, teātriem un baznīcām, meklēdams garā tēlotam Kristum līdzīgu cilvēku. Pēdīgi kādā baznīcā viņš ieraudzīja dievbijīgu jaunekli, kuŗš bija nodzīlīnājies lūgšanā. Mākslinieks apskata daļo stāvu, kuplos matus un miera pilno seju. Beidzot viņš pārliecinās, ka ir atradis savam Kristum meklēto paraugu. Viņš tuvojās dievlūdžējam un izteic tam savu vēlēšanos. Augstās kārtas jauneklis pieņem viņa priekšlikumu būt par modeli viņa Kristum uz gleznas.

Paiet daudz gadu. Viens pēc otra ieņem vietas uz gleznas arī 11 mācekļi, priekš kuŗiem izdevies atrast labus paraugus. Uz gleznas iztrūkst vairs tikai nodevējs Jūda, jo priekš tā mākslinieks nevar atrast noderīgu paraugu. Šoreiz mākslas meistars meklē paraugu pa pilsētas nomalēm, kur vairāk mitinās pakļīduši noziedznieki. Te viņš krogā sastop kādu cilvēku ar bailīgu skatu un tādiem ģīmja pantiem, kuŗi rāda, ka šis cilvēks dziļi grimis. Izredzētais Jūdas paraugs ir iedzēries. Tas tūlīņ noproto, ko mākslinieks vēlas un arī nogied, ka te var viegli nopelnīt dzeršanai naudu.

Vairāk reizes šis cilvēks noiet pie mākslinieka un pamazām Jūdas ģimis parādās uz gleznas audekla. Katrreiz gleznotāja acis vērīgi skatās parauga sejā, kuŗa bailīgi novēršas, kad skats top par daudz pētošs. Gleznotājs vairāk un vairāk pārliecinās par savas šausmīgās nojautas pareizību. Pēdīgi uz savu jautājumu viņš dabū noteiktu atbildi, ka viņa priekšā par Jūdas paraugu stāv tas pats cilvēks, kuŗš savā laikā stāvēja viņa priekšā par Kristus paraugu. Zudis sejā karaliskais miers un dziļais acu maigums un tā vietā palikušas zemu kaislību zīmes. Viņš izstāsta gleznotājam, kā sācis

Leonardo da Vinci „Sv. Vakarēdiens”.

dzert pa glāzītei un pamazām tapis no atturībnieka par dzērāju. Bet dzeršana padarījusi viņu par negēli un noziedznieku. Un tiešām briesmīga pārmaiņa: no Kristus par Jūdu!

23. Tautas balss — Dieva balss.

Visos laikos un visās zemēs tautas ir uzskatījušas un uzskata visu to, kas labs, par Dieva darbu un visu to, kas ļauns, par velna darbu. Tā ka reibinātāju dzērienu bauda nodara ļaudīm visvairāk posta un ir par visu ļaunumu cēloni, tad tautas uzskata alkohola pastrādātās negēlības par ļaunā gara darbiem. Tāpēc tautu dzīvē lielais posta un ļaunuma nesējs alkohols skaitās par velna izgudrojumu. Piem., dienviņu zemēs izplatīts stāsts, ka velns pirmais ražojis vīnu, lai ar to iekarotu sev pasauli, t. i., lai ar vīnu ievestu ļaudis kārdināšanā un padarītu viņus no labiem par ļauniem radījumiem, un proti:

„Ellē sātāns apskauda pirmo cilvēku laimīgo dzīvi zemes virsū. Tāpēc viņš uztaisīja no grēkiem un no nāves tiltu, kurš veda no elles uz zemes virsu. Nonācis virs zemes, viņš devās tieši uz Ēdenes dārzu. Tur viņš ieraudzīja nevainīgu vīna stādu. Velns nolēma padarīt šo stādu par posta un ļaunuma izplatītāju. Šinī nolūkā viņš laistīja vīna koku vispirms ar papagaiļu, tad ar pērtiķu un pēdīgi ar vilka asinīm un pats gulēja zem tā zariem. Tamdēļ vīna dzērājiem piemīt papagaiļa plāpāšana, pērtiķa ķemošanās, vilka plēsonība un velna tieksme pēc ļauna.”

No VII gadsimteņa austrumu zemēs uzglabāties sekošs stāsts, kurš raksturo dzeršanu kā visu ļaunumu sakni:

„Dzīvoja ārkārtīgi gudrs un dievbijīgs mūks. Pat no tālienes ļaudis nāca pie viņa pēc padoma. Visiem viņš ieteica sargāties no velna viltības un nelaist to savā mājā. „Ja es ielaidīšu velnu savā istabā, tad pastrādāšu to darbu, kurū viņš man uzdos,” mūks kādreiz teica. To noklausījies, velns pieņēma ievainota kraukļa izskatu un žēli lēkāja mūka istabas priekšā. Labājam mūkam iežēlojās putna un viņš ienesa to savā istabā. Tad velns lika viņam izvēlēties vienu no trim noziegumiem: slepkavību, laulības pārkāpšanu vai piedzeršanos. Godīgais mūks nespēja darīt otram ļaunu. Tāpēc viņš izvēlējās piedzeršanos, jo domāja darīt ar to ļaunu tikai sev. Viņš aizgāja uz krogu un piedzērās. Bet tūdaļ viņam aptumšojās prāts, pazuda sirdsapziņa un izgaiss kauns. Nākdams mājās, viņš iegriezās pie sava drauga. Šeit viņš sastapa tā sievu un pastrādāja pie tās varas darbus. Tai laikā pārnāca vīrs. Bīdamies no vīra, viņš to noslepkavoja. Tādējādi piedzērdamies, godīgais cilvēks pastrādāja četrus noziegumus: izvarošanu, laulības pārkāpšanu, slepkavību un piedzeršanos.”

Ļoti raksturīga ir kāda senlaiku teika, pēc kuras velns iemācījies strādīgu, dievbijīgu, godīgu un žēlsirdīgu zemnieku ražot un dzert degvīnu un ar to padarījis viņu par slīnķi, bezdievi un negantnieku. Redzēdams degvīna lielos panākumus, velns sasacis kopā visus savus uzticamos kalpus un pavēlējis tiem ar degvīnu iekarot visu pasauli. No tā laika velni ar degvīna pudelēm staigā pa pasauli un ļaudis viņiem paklausīgi seko uz elli.

Isi un vienkārši ir šie dažādo tautu stāsti. Bet visai dziļš ir to saturs. No tiem izlobas, ka pat pēc dabas vislabākais cilvēks, lietojot reibinātājus dzērienus, **top par ļaunu būtni un pārvēršas par papagailim, pērtiķim, vilkam, cūkai un pašam velnam līdzīgu radījumu**, t. i. cilvēks top zemāks par lopu, dzēnas pēc visa nekrietna, nekītra un noziedzīga, un ar to padara savu miesu par ļauna gara mājokli.

24. „Zemes sāls” un „pasaules gaišums”.

Ēde, dzēre, dancot sāce,
Kamēr ūdens plūdi nāce.

Stenders.

Pārpratumu novēršanai paskaidroju, ka šīnī nodaļā sacītais zīmējas tikai uz tiem rakstniekiem, žurnālistiem un māksliniekiem, **kuŗi dēvējas par bohēmiešiem**, ved vai slavē čigānisku dzīves veidu, izceļ tikumu vietā netikumus un indē tautu ar materiālistiskā pasaules uzskata idejām. Bez bohēmiešiem, mums ir daudz cienījamu rakstnieku, žurnālistu, gleznotāju, dziedoņu un aktieŗu, kuŗi apzinīgi strādā sava aroda darbu, kārtīgi pilda visus pienākumus pret tautu, nepleiko un neālējas pa dzertuvēm, sniedz tautai vērtīgus gara ražojumus un nosodoši izturās pret bohēmiešiem kā pret tukšās dzīves paudējiem. Es klusēju par šiem literātiem, jo viņi nav alkoholiķi, nav paši aplipuši un neaplipina citus ar alkoholismu. Ārsts veseliem ir lieks, bet viņš nepieciešams slimiem, it sevišķi sirgstošiem ar alkoholismu. Tāpat mani vārdi attiecas vienīgi uz **veikālnieciskiem laikrakstiem**, bet **nezīmējas uz noteikti nacionāliem un valstiskiem laikrakstiem**, kuŗi vienmēr ir stingri ieturējuši nacionālu — latvisku virzienu, pauž ideālistisko pasaules uzskatu, un neievieto savās slejās bohēmiešu rakstus ar to greizo morāli. Kā bohēmiešus, tā veikālnieciskos laikrakstus es atmaskoju mūsu dzimtās zemēs labā, jo tautai jāzin visa patiesība, lai tā būtu vai cik rūgta: tikai zinādama ļaunuma cēloņus, viņa spēs novērst pašus ļaunumus.

Uz rakstniekiem, māksliniekiem, zinātniekiem un vispār un gara **intelligenci** attiecas sek. Kristus vārdi:

Jūs esat zemes sāls. Bet ja sāls nederīga, ar ko tad sālis? Tā neder vairs nekam, kā vien ārā izmetama un no laudīm saminama.

Jūs esat pasaules gaišums. Lai jūsu gaisma spīd ļaužu priekšā, ka tie ierauga jūsu labos darbus un godā jūsu Tēvu, kas ir debesīs (Mt. 5, 13—16).

Ārsts, dziedini pats sevi! (Lk. 4, 23).

Mēs vēlamies, ka visa mūsu **intelligence** tiektos izvest dzīvē mūsu lielā sensenču 6000 gadu atpakaļ Indijā dzīvojušā ūniversālā morālista Krišnas mācību: „**Dariet sevi svētus** (t. i. tikumīgus, beztrūkumīgus, nevainīgus, bezgrēcīgus, labus, pilnīgus. Aut.) ar darbu” (t. i. ar savu personīgo dzīvi. Aut.), un ka

O. Skulme.

Kroga dzērājs.

Šis tipiskais dzērājs nav strādnieks, zemturis, amatnieks vai ierēdnis, bet ir bohēmiētis - mūziķis, kurš ved čigānisku bandoņu dzīvi un pelna sev uzturu ar spēlēšanu pa krogiem.

Neprātīgi ir tie, kas, dzerdami nāvekli un pacienādami citus ar nāvekli, sauc: „Uz veselību!”

Neprātīgi ir tie, kas, skandinādami nāvekļa glāzes, gaviļē: „Il-gus gadus!”

Neprātīgi ir tie, kas, turēdami rokā nāvekļa glāzes, dzied: „Dievs, dod tautas darbiniekiem sirmu mūžu nodzīvot!”

Neprātīgi ir tie, kas, dzerdami nāvekli, svin rumeles, kristības, iesvētīšanu, saderināšanos, kāzas, bēres, apsējības, applāvības, pieguļas godus, gaļas balles, svētku dienas, tirgus dienas, amata personu vēlēšanas u. t. pr.

Neprātīgi ir tie, kas, apdzirdīdami tautu ar nāvekli, grib vairot izrikojumu ienākumus un sekmēt ļaužu labklājību.

Prātīgi ir tie, kas nelieto reibinātājus dzērienus, jo viņiem veselība ir labāka, prāts skaidrāks, kājas čaklākas, rokas strādīgākas, acs uzmanīgākas, ģimene necieš trūkumu un bērni izaug par krietniem pilsoņiem.

Pierādīts, ka glāžu tukšošana „uz veselību”, „uz daudz gadiem”, „uz saules mūžu”, „uz augstu laimi” u. t. t. noved kapā katru septīto vīrieti, slicina sievietes un bērnus asaru straumēs, nodara miljardiem lielu postu cilvēcei un piepilda kabatas alkohola kapitāla akcionāriem.

tā ar literātūras, mākslas un zinātnes ražojumiem un ar savas personīgās dzīves paraugu vismaz nepavedinātu savus līdzcilvēkus uz sliktu dzīvi un nedarītu par nesvētiem (nelabiem) tos, kas jau ir svēti (labi), par kādiem **pavedinātājiem** mūsu dzīves paraugs Kristus teic, ka tiem būtu labāki, ja tiem piesietu dzirnāvu akmeni pie kakla un tos noslicinātu jūras dziļumā (Mt. 18, 6).

Mēs vēlamies, ka mūsu „zemes sāls” un mūsu „pasaules gaišums” realizētu mūsu pilnības ideāla Debestēva izteikto gribu: „**Turi tīru savu dvēseli un miesu**”, un kā garīgās tīrības paudēji ar saviem darbiem nedarītu netīru ļaužu masu dvēseli un miesu.

Mēs vēlamies, ka mūsu tautas brāļi — kristieši nepadotos tam ļaunumam, no kalpības kuŗam mūsu sentēvi — pagāni brīdināja savu jaunatni, sacīdami:

„Dzērājiņš tēva dēls,
Sev pašam sliktu dar’:

Apdzer godu, apdzer mantu,
Apdzer daiļu augumiņu.”

Mēs vēlamies, ka mūsu **literāti** pārvērstu īstenībā tās mācības, kuŗas izteiktas literātūras, mākslas, skatuves un zinātnes **klasiku** darbos, bet ne tās, kuŗas izteiktas bohēmiešu rakstos.

Mēs vēlamies, ka mūsu **tautas ceļa rādītāji** rādītu ļaudīm ceļu uz ideālisma augstuma kalngalu, bet ne uz materiālisma zaņķi, un ka viņi vestu mūsu tautu pretim **labklājībai**, bet ne postam.

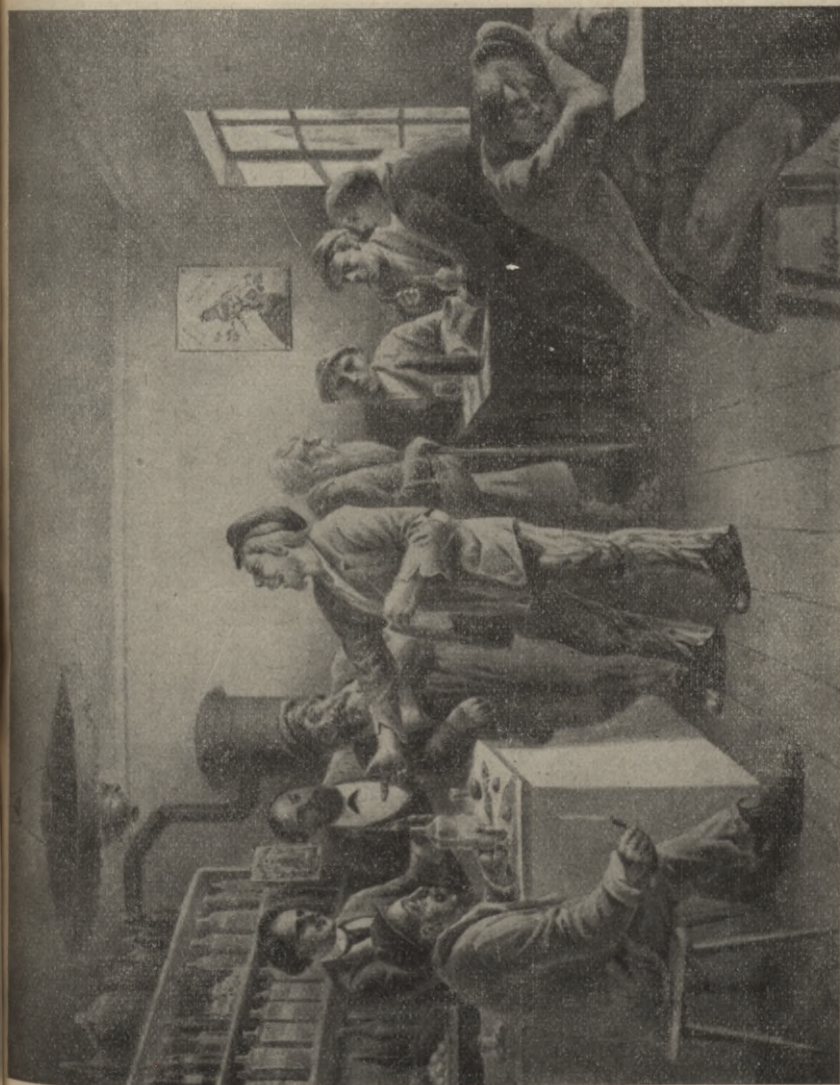
Mēs vēlamies, ka mūsu **tautas gara mantu kopēji** daiļotu tās ar tautiskumu, bet ne ķēmotu tās ar starptautiskumu un citiem mūsu tautas īpatnībām indīgiem piemaisījumiem.

Mēs vēlamies, ka ikkatrs **atklātības darbinieks** visas sabiedrības priekšā varētu sacīt līdzīgi Kristum:

Kuŗš no jums man var uzrādīt kādu grēku? Bet ja es runāju patiesību, kāpēc jūs neticat man? (Jņ. 8, 46).

Taisnība, savā romānā un vēlāk pārstrādātā lugā *Scènes de la vie de Bohême* — Skati no čigānu dzīves (1851. g.) franču rakstnieks Miržē (Murger) dēvē par bohēmiešiem **neatzītus, nabadzīgus** māksliniekus un rakstniekus, kuŗi ved čigāniem līdzīgu blandoņu dzīvi. Bet pašreizējie latvju bohēmieši pa lielākai daļai ir **atzīti, turīgi** mākslinieki un rakstnieki un nedzīvo kā čigāni, izņemot plenderēšanu pa krogiem.

Bohēmiešu kroga dzīves skatus uzgleznojis mūsu ļoti apdāvinātais mākslinieks **Artūrs Baumanis** (1866.—1904.), kuŗu **bohēmiešu dzīve** noveda padibenē, badā un kapā. Viņš bija slavenā architekta Jāņa Baumaņa dēls, baudīja labu izglītību un dabūja krietnu mantojumu. Kā lielam talantam, izglīotam cilvēkam un turīgu vecāku pēcnācējam, viņam smaidīja izredze sasniegt mākslā un sabiedrībā izeilu stāvokli. Bet viņš tapa par **bohēmiēti**, klaidoni un alkoholiķi. Bohēmieša dēku

Kroga skats.

A. Baumanis.

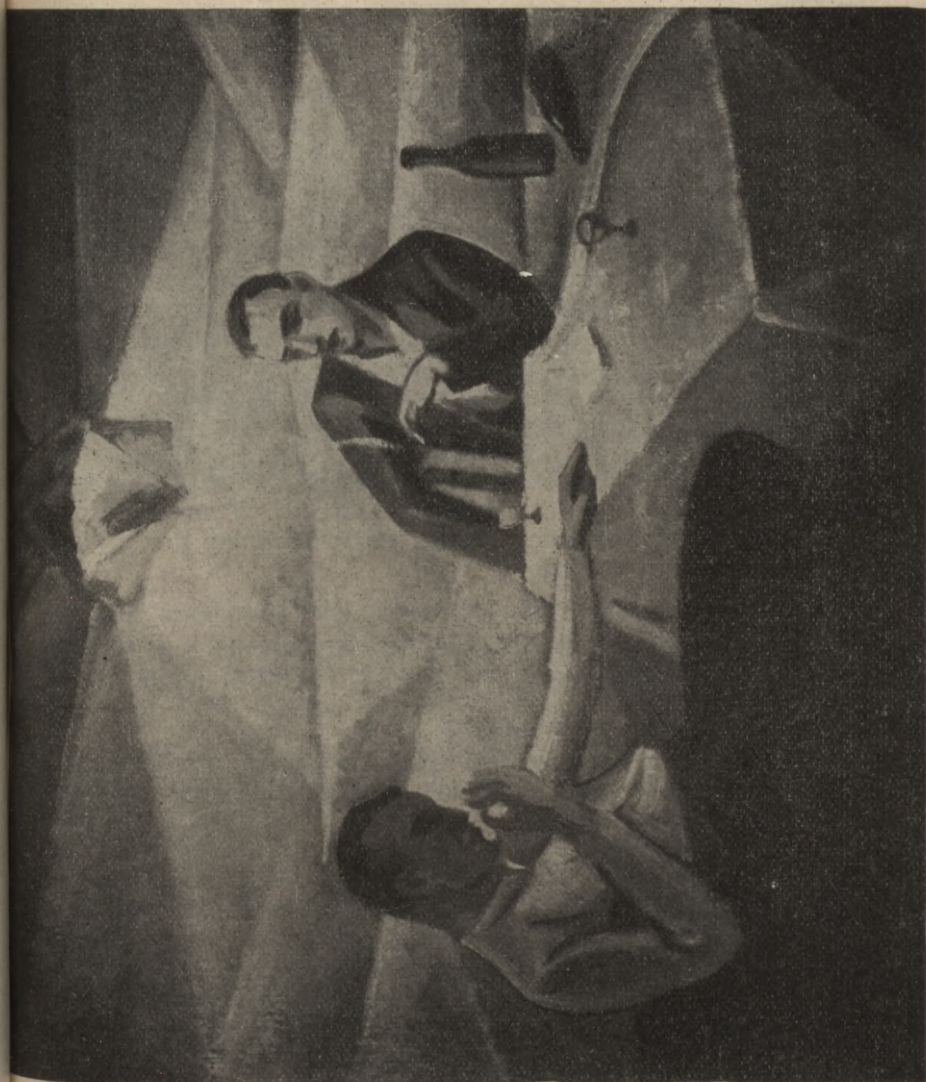
Paskatāties uz šiem ļaudīm: visi viņi bija ziedoši, cerības pilni jaunekļi. Sākumā viņi dzēra tikai pa glāzītei pie gadījuma. Bet pamazām radās dzeršanas paraža: nemanāmi alkohols saindēja ķermeni. Tāpēc viņi dzer katrā laikā — dienā un nakti, rītā un vakarā. Alkohola gūstā viņi tapuši pavisam citi ļaudis. Agrāk viņi bija strādīgi un atsaucīgi uz visu labu. Tagad viņi nosit laiku krogā, un pasargi Dievs — sastapt viņus dzērumā! Kroga dzīves ietekmē viņiem zudušas goda, kauna un pienākuma jūtas. Neizteicamu, neaprstāmu postu cieš viņu ģimenes. Elle, tīrā elle... Katru dienu asaras un vaimanas. Visai sabiedrībai viņi ir īstais slogs.

A. Baumanis.

Dzērāji.

Mākslinieks uzzīmējis uz abām gleznām savus draugus — dažādu arodu un dažādu pakāpju bohēmiešus. Vieni no viņiem ir vēl iesācēji, bet citi ir jau sasnieguši bohēmas augstgalus. Kā sabiedriski darbinieki, visi viņi skaitās par „zemes sāli”, „pasaules gaišumu” un „īstā dzīves ceļa rādītājiem”. Mēs gan vēlētos, ka mūsu tautieši vismazāk līdzinātos A. Baumaņa tēlotiem bohēmiešiem, vismazāk sekotu viņu dodamam dzīves paraugam un vismazāk lasītu viņu rakstus. Lūk, tāds ir bagāti apdāvinātā mākslinieka mērķis: ar īstenības skatiem brīdināt no bohēmas.

Kokainisti

K. Baltgailis

Mums ir kāds rakstnieks-bohēmietis, kurš sauc sevi par Kokainu, t. i. par indi, kuŗa rada kokainistus. Mums ir arī prese, kuŗa labprāt iespieŗ Kokaina rakstus, un arī publika, kuŗa kāŗi lasa tos.

Opijs, morfijs un citi apdullinātāŗi nāvekļi var novest sabiedrību pie tāda paŗa posta kā alkohols. Tikai pie mums ŗie nāvekļi ir vai nu aizliegti vai nav parastī. Tomēr austrumu zemēs sastopama indieŗu kaŗepju un opija bauda, kuŗai tur tikpat ļaunas sekas kā pie mums alkohola baudai. Prof. Forels.

laikmets sagādāja māksliniekam daudz izmisuma brīžu un 38 gadu vecumā pārgru nāvi galīgā nabadzībā. Viņa traģiskais liktenis var noderēt par brīdinājumu visiem bohēmiešiem un par dzīvu piemēru bohēmas jaukumu cildinātājiem. Kā kroga brālis, viņš ļoti spilgti tēloja skatus no kroga dzīves, kurai pats krita par upuri. Uzzīmēdams „kroga skatos” taisni savus paziņas — citus bohēmiešus kā dzērāja tipus, A. Baumanis rāda mums uz gleznām „garīgās kultūras skaisto ziedu vērājus” darbā. Kā pretstats bohēmietim Artūram Baumanim, viņa tēvs arhitekts Jānis Baumanis iesāka savu dzīves gaitu kā 11 gadu vecs bārenis-enkurnieks un sasniedza slavu un bagātību, uzceldams Rīgā ap 70 lielāko un greznāko ēku.

Kam daudz ir dots, no tā daudz var prasīt. Ikviens talants (pods) ir Dieva dota dāvana cilvēkam viņa paša un līdzciltvīku labā. To nedrīkst ne ierakt zemē, nedz izlietot līdzciltvīku ļaunā. No bagātīgi apdāvinātiem ģēnijiem un talantiem mēs prasām daudz, jo viņi ar savām augstākām gara spējām var ļoti daudz dot tautai un rādīt tai vispareizāko dzīves ceļu. No bohēmiešiem mēs neprasām nekā, bet gan atgādīnām viņiem vienu patiesību:

Intelligences sliktie piemēri bojā tautas labos tikumus.

Patlaban mūsu tautā iestāties vienības posms, t. i. iesācies visas tautas kopēja darba un kopējās apgarotības laikmets. Tā parole skan:

Jaunā traukā jaunu saturu!

Ja dzērāji neder nekādam darbam, tad jo vairāk slapjie bohēmieši neder tautas tikumiskai pāraudzināšanai atjaunotajā Latvijā.

25. Dzērāji noslicina alkoholā Dieva dotos podus.

Un vienam Viņš deva piecus (talantus) podus, otram divus un trešam vienu, katram pēc viņa spējām. Mt. 25, 15.

Mēs jau sacījām 18. nod., ka Dievs devis cilvēkam trīs lielas dāvanas resp. talantus jeb podus un pavēlējis ne tikai glabāt šīs dāvanas, bet arī iegūt ar tām citas vērtības. Tādi katram cilvēkam Dieva doti podi ir prāts, sirdsapziņa un kauns. Bet dzērāji noslicina šos visus trīs ne par kādu naudu nepērkamos podus alkoholā. Līdz ar to dzērāji noslicina skurbuma un reibuma zaķi viņiem piešķirto Dieva ģīmi un Dieva līdzību, kā arī savu daļjūtību un veselību.

Prāts jeb augstākā saprašana ir tas Dieva ģimis, pēc kura radīts vienīgi cilvēks. Taisni augstākā prāta jeb sava ģimja dēļ Dievs uzdevis cilvēkam pārvaldīt zemi. Dievs grib, lai cilvēks, kā Viņa ieceltais zemes valdnieks, vienmēr būtu skaidrā prātā. Neskaidrā prātā cilvēks zaudē Dieva ģīmi un nespēj pildīt Viņa gribu. Tā kā gaišs prāts jeb Dieva ģimis dots cil-

Kalpi ar talantiem stājas sava kunga priekšā.

vēkam viņa paša labā, tad ikvienam jāpieliek visi spēki, lai padarītu prātu gaišāku, bet ne tumšāku. Kristus saka: „Es esmu pasaules gaisma. Kas seko man, tas patiesi nestaigās tumsībā, bet tam būs dzīvības gaisma” (Jņ. 8, 12). „Lai jūsu gaisma spīd ļaužu priekšā, ka tie ierauga jūsu labos darbus un godā jūsu Tēvu, kas debesīs” (Mt. 5, 16). Apustulis Pāvils raksta: „Noliksīm tumsības darbus un tērpsimies gaismas bruņās” (Rom. 13, 12). „Būsim nomodā un skaidrā prātā” (1. Tes. 5, 6). Kā ar šiem Sv. Rakstu vārdiem saskan dzeršana, kas ir prāta aptumšotāja un pavedinātāja uz tumsības darbiem? Sirdsapziņa aizsargā no morāliskas pagrimšanas un dzen tiekties pēc tikumības pilnības. Tādā tieksmē pēc pilnības jeb pēc augstākiem, isti dievišķiem ideāliem pastāv **cilvēka līdzība ar Dievu**. Cenšoties līdzināties Dievam, cilvēks tiešām var sasniegt tikumības augstumu un tapt laimīgs jau zemes virsū. Ja cilvēkam nebūtu sirdsapziņas un dzinekļa tapt pilnīgākam, tad viņš tikumiski pagrimtu un daudz neatšķirtos no kustoņa. Tāpēc sirdsapziņai jābūt tikpat skaidrai kā prātam. Tikai tie, kam gaišs prāts, skaidra sirdsapziņa un cēlas jūtas, ir pēc Dieva ģimja un Dieva līdzības un var saukties par Dieva bērniem. Ja Tēvs (Dievs) ir pilnīgs, tad arī Viņa bērniem (cilvēkiem) jābūt pilnīgiem, jo kāds ir tēvs, tādiem jābūt viņa bērniem. Cilvēki panāk to, darot visu pēc Dieva dotās likumgrāmatas — sirdsapziņas, kuŗu nekad nedrīkst nosmacēt. Par tiem, kas vienmēr klausā savai sirdsapziņas balsij, Kristus saka: „**Svētīgi sirdsšķīstie, jo tie Dievu redzēs**” (Mt. 5, 8). Kā ar šiem Kristus vārdiem saskan

dzeršana, kuŗa rada nešķīstu sirdi, nolaupa līdzību ar Dievu un grūž netikumū zaņķi?

Kauns, tāpat kā prāts un sirdsapziņa, attur cilvēku no ļauniem darbiem, aizsargā viņu no tikumiskas pagrimšanas un spiež viņu paturēt Dieva ģīmi un Dieva līdzību, vienīgi iekš kam pastāv cilvēka augstākā vērtība. Ikviens cilvēks kaunas par saviem sliktiem darbiem. Lai nebūtu jācieš kauns, viņš izvairas darīt sliktus darbus.

Šie trīs podi — prāts, sirdsapziņa un kauns — doti cilvēkam viņa vērtību pavairošanai, bet ne to ierakšanai zemē vai noslicināšanai alkoholā. Ar šiem podiem cilvēkam jāiegūst vērtības, kuŗas rūsa un kodes nemaitā un zagļi nezog (Mt. 6, 20). Ja Dievs negrib, ka cilvēks ierok savus podus zemē un ar tiem negūst jaunas vērtības, tad jo vairāk Viņš negrib, ka cilvēks mērcē savus podus alkoholā, no kam tie sabojājas un iznīcina visas citas cilvēka vērtības. Šādējādi jāsaprot Kristus līdzība par podiem un Viņa gala slēdziens: „Ikvienam, kam ir, tiks dots, un tam būs pārpilnība, bet no tā, kam nav atņems arī to, kas tam ir. Un nelietīgo kalpu izmetiet laukā tumsībā, tur būs raudāšana un zobu trīcēšana” (Mt. 25, 13—30).

26. Dabiskie atturības darbinieki.

Profesori ir augstākie zinātnes paudēji tautā un viņiem ir vislielākā autoritāte runāt zinātnes vārdā. Viņu vārdiem un dzīves paraugam jāseko visiem izglītotiem un neizglītotiem ļaudīm. Augstskolā viņi sagatavo nākamos zinātnu vīrus, tautas vadoņus un sabiedriskus darbiniekus. Viņu vārdi un darbi apgaro studentus kā nākotnes zemes sāli, gaismas nesējus un tautai īstā ceļa rādītājus. Ja atturības gars valdīs profesoros, tad tāds pats gars valdīs nākamos profesoros, ārstos, mācītājos, skolotājos, tiesnešos, advokātos, ierēdņos, ministros.

Ārsti ļoti labi zin alkohola ļauno iespaidu uz cilvēka miesu un garu. Viņi redz, cik daudz cilvēku saslimst un nomirst no dzeršanas sekām. Priekš viņiem nav noslēpums, ka alkohola lietošana atstāj visļaunāko iespaidu uz dzērāju pēcnācējiem, no kam tauta izvirst un izmirst. Bet bieži ārsti ar savu dzeršanas paraugu pavedina citus uz dzeršanu, jo vienkārši ļaudis parasti domā un teic: „Ja dzeršana būtu slikta lieta, tad jau nedzertu ārsti, kuŗi taču zin, kas ir veselībai derīgs un kas kaitīgs.”

Mācītāji vislabāk zin, ka alkohols ir visu ļaunumu sakne un vislielākais ļaunu tikumības bojātājs. Viņi māca ļaudīm: „Ne zagļi, ne mantrauši, **ne dzērāji**, ne zaimotāji, ne laupītāji Dieva valstību neiemantos” (1. Kor. 6, 10). Tā tad viņi atzīst un sludina, ka dzeršana ir tāds pats grēks, kā zagšana, mantraušana, zaimošana un laupīšana. Mācītāji redz, ka dzeršanas

paraša atņem ļaudīm dzīšanas pēc augstākiem dzīves ideāliem, ved viņus uz palaidnību un dzen uz izdzīvi... Viņi redz dzērāju ģimenēs dzīves sabrukumu, laulības solījumu laušanu, sievu bezizejas stāvokli, bērnu izaugšanu par blandoņiem. Tādus gadījumus viņi redz simtiem un tūkstošiem, bet ir bezspēcīgi novērst tos. Visi viņu brīdinājumi atrod kurlas ausis, jo mācītāju un citu izglītotu ļaužu dzeršana stiprina tautā cieņu pret „skurbumu un reibumu”, kurus Kristus aizliedz.

Skolotāji redz, ka dzērāju bērniem ir „grūtas galvas” un ka dzeršana atstāj sevišķi kaitīgu iespaidu uz bērnu smadzenēm un nerviem. No ikdienišķiem piedzīvojumiem skolotāji zin, ka alkohols nogurdina, uzbudina un padara bērnus nespējīgus skolas darbam. Viņi novēro, ka visvārgulākie un vissliktākie skolēni nāk no dzērāju ģimenēm. Bet ne visi skolotāji ir atturībnieki.

Tiesneši spriež sodus par parādīšanos iereibušā stāvoklī atklātās vietās un zin, ka $\frac{9}{10}$ no visiem noziegumiem ir padarīti alkohola iespaidā. Viņi zin, ka noziedznieki, hulīgāni un citi sabiedriskie atkritumi, kuŗi visvairāk nodarbina tiesas un piepilda cietumus, ir dzērāji un viņu pēcnācēji dažādos augumos. Viņi labāk kā citi saprot, kādu smagu slogu sabiedrībai uzkrāj alkohols. Bet tiesneši ir bezspēcīgi novērst noziedzības cēloni dzeršanu, jo bieži viņi paši un citi izglītotie ļaudis ar savu dzeršanas paraugu pavedina vienkāršos ļaudis uz dzeršanu un līdz ar to uz noziedzību.

Ierēdņi un valsts vīri redz, ka par tautas smadzeņu indēšanu jeb tā saucamā reibuļa pirkšanu katrā valstī ik gadus izdod 4—5 reiz vairāk nekā par sauszemes un jūras armijas uzturēšanu kopā ņemot un ka dzeršanas dēļ nodarāmie zaudējumi ir lielāki nekā viss valsts budžets. Tāpēc visiem ierēdņiem un valsts darbiniekiem vajadzētu būt pilnīgiem atturībniekiem un cīnīties pret alkoholu.

Labākā mācība ir **dzīves paraugs**. Kas dod paraugu nedzert, tas ir labdaris savai tautai. Tā kā tautai ir vajadzīgi dzīves paraugi, tad par tādiem viņai noder galvenā kārtā izglītotie ļaudis. Tāpēc, kamēr izglītotie ļaudis nenostāsies atturībnieku pusē un nebūs tautai par atturības paraugu, cīņai pret alkoholu būs maz panākumu. Un tiešām, no kā gan tauta lai ņem sev dzīves paraugu, ja ne no saviem ārstiem, mācītājiem, skolotājiem, profesoriem, tiesnešiem, advokātiem un citām viņu audzinošām un vadošām personām? Ja šie ļaudis, kurus tauta uzskata par gaismas nesējiem un istā ceļa rādītājiem, dzer, tad tas nozīmē, ka visai tautai jāseko viņu paraugam un arī jādzer. Tāpēc visa lielā atbildība par mūsu tautas šausmīgo dzeršanu un tās liktenīgām sekām priekš Latvijas valsts krīt uz mūsu intelliģenci.

Tautai ir tiesība prasīt no izglītotiem ļaudīm sev labu dzīves paraugu, jo viņi ir izglītojušies par tautas grašiem uz-

turāmās skolās. Ja skoloti cilvēki dod vienkāršai, neskolotai tautai sliktu dzīves paraugu, tad tas apzīmē, ka viņi atmaksā savai labdarei resp. neskolotai tautai labu ar ļaunu. Tādi „tautas dēli” dod tautai maizes vietā akmeni un zivs vietā čūsku (Mt. 7, 9).

Daudz ļaužu ir tapuši par dzērājiem tikai tamdēļ, ka jaunībā nav zinājuši par alkohola kaitīgumu un ir sekojuši sabiedrībā cienījamu personu dzeršanas piemēram. Darīdami pakal izglītotiem ļaudīm, viņi pamazām ir ieguvuši **dzeršanas parašu**. Ja pēcāk viņi arī dabū zināt par alkohola kaitīgumu, tad vairs nespēj atradināties no dzeršanas, jo alkohols ir jau saindējis viņus un ķermenis prasa vienmēr vairāk un vairāk pēc alkohola.

Tā kā labāk ir nenaslimt un neārstēties, nekā saslimt un ārstēties, tad labāk ir nepieradināt dzeršanai jauno paaudzi, nekā papriekšu pieradināt to šim netikumam un vēlāk no tā atradināt. Tāpēc „tautas darbiniekiem” **vispirms jāiepazīstina bērnu vecāki ar alkohola nodarāmo postu** un jābrīdina, lai viņi sargā savus bērnus no pirmās glāzītes, kura ļoti bieži ir liktenīga, jo neviens dzērājs nav nokritis no debesīm, bet ikkatrs ir iesācis ar pirmo glāzīti un pamazām tapis par dzērāju.

Pats par sevi saprotams, ka visiem atturības paudžiem pašiem savā dzīvē jābūt par priekšzīmīgiem atturības paraugiem un nav jāseko liekuļu devīzei: „Klausat manus vārdus, bet nelūkojaties uz mani darbiem”. Kas mīl atturību, tas dzīvē un darbos ir pilnīgs atturībnieks un noder visiem citiem par atturības paraugu. Tāds „tautas darbinieks” noteikti uzstājas **par nedzeršanu un pret dzeršanu** un nepieļauj nekādos apstākļos stāpt nedzeršanu un dzeršanu vēl kādu mērenību. Ar īstas atturīgas dzīves paraugu pretalkohola cīnītāji pastrādā daudz lielāku darbu nekā ar savām runām un rakstiem. Tā ka ne ikkatrs spēj uzstāties ar runām un rakstiem, bet gan ikkatrs spēj uzstāties ar savas atturīgās dzīves paraugu, tad mēs prasām no it visiem, kas grib apkarot dzeršanu, vispirms apkarot to ar savas atturīgās dzīves paraugu. Aiz šā iemesla mēs lūdzam visus tos, **kas nav absolūti atturībnieki, nekad citiem nesludināt atturību**, jo ar savu liekulību viņi tikai kaitē atturības lietai. It sevišķi mēs lūdzam slapjos intelligentus, lai viņi paši sevi dēvētu kaut pat vai par vismērenākiem dzērājiem, nekad nerunāt par atturību, iekāms pašī nav tapuši par atturībniekiem.

Cik liela nozīme ir priekšzīmei, to visspilgtāki rāda Jēzus Kristus ar savu ideālo dzīvi, kurā vēl nevienam nav izdevies atrast jēl mazāko nesaskaņu ar viņa ideālo mācību. Ja Kristus būtu dzīvojis citādi, nekā mācījis, tad Viņa mācībai nebūtu nekādas nozīmes. Kristus mācības vērtība pastāv taisni iekš tam, ka vispirms Viņš izveda to savā personīgā dzīvē un

tikai pēc tam lika ticīgiem izvest to tāpat viņu dzīvē, sacīdams: „Es jums priekšzīmi esmu devis, lai jūs darat, kā es jums esmu darījis“. Tāpat arī ap. Pāvils raksta Timotejam: „Topi tu par paraugu ticīgajiem vārdos un dzīvē“ (1. Tim. 4, 12). Tā tad atturību drīkst sludināt tikai tie, kuŗi ir tapuši par atturības priekšzīmi.

27. Sabiedrība cīņā pret skurbumu un reibumu.

Viens kara laukā nav kareivis. — Alkohola spēcīgai un disciplinētai armijai var pretoties tikai labi noorganizēta un prātīgi vadāma atturībnieku armija, bet ne sevišķi atturības kareivji. Tāpēc visiem atturībniekiem jāapvienojas atturības biedrībās un savienībās, jo

Kā skudrītes mežīnā Tā tautieši biedrībā
Lielu pūzni uzbūvēja, Lielu darbu padarīja.

Visas atturības organizācijas kopā radīs **Latvijas pretalkohola armiju**. Tomēr šī pretalkohola armija spēs uzvarēt alkohola armiju tikai tad, kad viņa būs lielāka par pusi no visu pilngadīgo Latvijas iedzīvotāju skaita.

Atturības cīņas darba lauks ir: 1) ģimene, 2) skola, 3) jaunatnes organizācijas, 4) kazarma, 5) baznīca un 6) sabiedrība.

Atturības cīņas dabiskie darbinieki un vadītāji ir: 1) ārsti, 2) mācītāji, 3) skolotāji, 4) profesori, 5) tiesneši, 6) rakstnieki, 7) žurnālisti, 8) ierēdņi, 9) inženieri, 10) arhitekti.

Atturības cīņas ieroči ir: 1) dzīvais vārds, 2) rakstītais vārds, 3) atturīgas dzīves paraugs, 4) ticības spēks, 5) tikumiska pārliecība un 6) ideālistiskais pasaules uzskats.

Satveriet visus Dieva ieročus, lai jūs būtu spēcīgi pretī stāvēt jaunajā dienā, un visu uzvarējuši, varētu pastāvēt. Efes. 6, 13.

28. Skola cīņā pret skurbumu un reibumu.

Apskatīdams skurbuma un reibuma postošos darbus, es gribu vērst sevišķi bērnu vecāku un skolotāju uzmanību uz tiem, lai viņi audzinātu jaunatni atturības garā. Ļoti bieži pat pirmā alus, vīna vai šnabja glāzīte vainīga pie tam, ka cilvēks pēcāk top par istu žūpu. Tāpēc šinī ziņā nav nekad jāaizmirst tautas izteiktā dzīves gudrība: „Pasniedz velnam pirkstu — viņš paņem visu roku.“

Kā piedzīvojumi rāda, tad pat ļoti „mēreniem“ dzērājiem visai grūti atradināties no alkoholisku dzērienu lietošanas. Bet jo ilgāku laiku cilvēks lieto reibinātājus dzērienus un jo vairāk saindējas ar alkoholu, jo vairāk viņam novājinās gribas spēja un jo lielāks rodas prasījums viņa miesā pēc alkohola.

Aiz šā iemesla atgriezt pieaugušos no dzeršanas izdodas tikai retos gadījumos.

Domāju, ka neviens nešaubīsies par to, ka nepieciešami iepazīstināt bērnus jau mazatnē ar alkohola kaitīgumu, ar kuŗu daudzi no mums iepazīnušies tikai vēlākā dzīvē no rūk-
tiem piedzīvojumiem. Lai ar mūsu bērniem neatkārtotos tas pats, kas aiz nezināšanas noticis ar dažu labu no mums, tad tie jāpadara par pārliecinātiem atturībniekiem jau tai laik-
metā, kad tie vēl nav padevušies dzeršanas netikumam, un tā tad vēl par tādiem ir padarāmi. Ja, turpretim, atliksim atturības mācību līdz tam laikam, kad tie būs pieauguši, tad jau priekš lielumielās daļas būs par vēlu. Lūk, kāpēc īstais atturības mācības darba lauks ir ģimene un skola. Ja atturības lietai iegūsim bērnus, tad varēsim drošām acīm skatīties nākotnē, jo bērnos ir mūsu nākotne. Kādi būs mūsu bērni, tāda būs mūsu tautas nākotne. Ja gribam saviem bērniem un savai tautai labu nākotni, tad lai audzinām bērnus par atturībniekiem.

Tā kā gudras tautas skatās uz priekšu un grib nodrošināt sev labu nākotni, tad augstas kultūras valstis, kuŗas cīnās pret ļaužu labklājības postītāju — alkoholu, ievēdušas skolās atturības mācību. Tiešām, ja skolēni aiz nezināšanas par alkohola kaitīgumu taps par dzērājiem, tad visa skolas mācība atnesīs viņiem un tautai maz labuma. Turpretim, ja ar atturības mācības ievēšanu skolās aizsargāsim jaunatni no alkohola iespaida, tad ar to pašu izglābsim nākotnē tautu no viņas niknākā un sīvākā ienaidnieka. Ja tagadnē izglābsim no alkohola jaunatni, tad līdz ar to nākotnē būsīm izglābuši Latviju!

Aizlieguma resp. prohibīcijas likumu varēs ievest tikai ar tautas nobalsošanu un tam būs panākumi tikai tad, ja tam piekritīs tautas vairākums. Tāpēc vispirms tauta jāaudzina pretalkohola garā, ievēdot atturības mācību skolās un propagandējot atturību starp pieaugušiem. Šinī nolūkā skolās nodibināmas skolnieku atturības biedrības un savienības jeb tā saucamie cerības pulki (bands of hope), no kuŗiem drīzākā nākotnē izaugs spēcīga „atturībnieku armija”. Līdz ar to neatliekami spējami soļi atturības mācības skolotāju sagatavošanai, jo tikai pilnīgi atturībnieki var audzināt atturības garā un drīkst pasniegt atturības mācību. Tā kā skola ir nākamo pilsoņu audzētāja un veidotāja, tad atturības mācībai skolā piegriežama visnopietnākā vērība.

Atturības mācību skolās var pasniegt kā atsevišķu mācības priekšmetu vai sakarā ar citiem mācības priekšmetiem: higiēnu, filosofiju, ķīmiju un reliģiju. **Tomēr labāk ievest skolās atturības mācību kā atsevišķu priekšmetu**, jo tad var 1) sistēmātiski sadalīt mācības vielu, 2) uzticēt atturības mācības pasniegšanu skolotājam-atturībniekam, 3) kontrolēt skol-

nieku sekmes atturības mācībā un 4) uzlikt atbildību zināmai personai par visas programmas izņemšanu.

Skolā mācās visi bērni. Tāpēc skola var izaudzināt visus bērnus jeb visu nākamo paaudzi par atturībniekiem. Tā kā lielumlielais ļaužu vairums top par dzērājiem aiz nezināšanas par alkohola kaitīgumu, tad ar zināšanu izplatīšanu jaunatnē tiks pastrādāts vissvarīgākais darbs alkoholisma apkarošanai nākotnē.

Kā zināms, skolas vecumā bērniem veidojas parašas. Taisni šis laikmets jāizmanto, lai attīstītu bērnos labo atturības parašu un aizsargātu viņus no ļaunās dzeršanas parašas iegūšanas.

Tā kā skurbums un reibums nes postu ir personām, i ģimenēm, i sabiedrībai, i valstij, i tikumībai, i ticībai, i baznīcai, tad nākas reizē brīdināt no šā lielā ļaunuma bērnus un pusaudžus skolā un jaunatni un pieaugušos dzīvē. Citiem vārdiem sakot, dzeršanas apkarošanas nolūkā vajaga audzināt visu tautu pretalkohola garā. Tādu visas tautas noskaņošanu pret alkoholu mēs panāksim, ja sniegsim atturības piemēru un atturības mācību ne tikai bērniem, bet arī viņu vecākiem. Un tiešām, skola nespēs izaudzināt bērnus par atturībniekiem, ja ģimene audzinās viņus par dzērājiem. Tāpēc pretalkohola audzināšanā skolai un ģimenei ir jāiet roku rokā un tai ir jāsākas no ģimenes un skolas un jāturpinās arī ūrpus skolas jaunatnes organizācijās un armijā.

29. Pretalkohola cīņas līdzekļi:

1. Personīga atturība no visiem reibinātājiem dzērieniem: alus, vīna, augļu vīna, degvīna, konjaka u. t. pr.
2. Alkoholisma un tā seku zinātniska pētīšana un sakarā ar to atturības priekšlasījumu sarīkošana un atturības literatūras izplatīšana.
3. Atturības mācības ieviešana skolās un skolnieku atturības (cerības) pulciņu dibināšana.
4. Organizētās jaunatnes stingra audzināšana atturības garā.
5. Pilnīgas atturības ieviešana kara spēkā.
6. Atturības prasīšana no visiem valsts un pašvaldības darbiniekiem.
7. Atturības sludināšana baznīcā.
8. Kandžistu un slepenas alkoholisku dzērienu pārdošanas nesaudzīga apkarošana, izmaksājot daļu soda naudas to uzrādītājiem.
9. Alus pārdošana padodama noteikumiem par alkoholiskiem dzērieniem.
10. Alkoholisku dzērienu reklāmēšanas aizliegšana.

11. Pašvaldību saistošu noteikumu izdošana: a) samazinot dzertuvju skaitu; b) noteicot dzertuvju slēgšanu agri vakaros un pavisam svētdienās un svētku dienās; c) apliecot dzertuves ar ārkārtīgi augstiem nodokļiem; d) aizliedzot pārdot alkoholiskus dzērienus iereibušiem un jaunākiem par 18 gadiem; e) neatļaujot dzertuvēs sieviešu apkalpošanu, mūziku, dziedāšanu, drāmatiskus priekšnesumus, dejošanu, spēles un citus tam līdzīgus ļaužu pievilkšanas līdzekļus; f) nepieļaujot reibinātāju dzērienu pārdošanu satiksmes ceļu pietātnēs, publiskos dārzos, teātros, koncertos, cirkos, zaļumballēs un visās citās publiskās vietās un izrīkojumos, un g) pielīdzinot klubus atiecībā uz reibinātājiem dzērieniem restorāniem.

12. **Local option** likuma izdošana, t. i. tiesības piešķiršana pašvaldībām pilnīgi aizliegt savās robežās katru alkoholisku dzērienu ražošanu un pārdošanu.

13. **Prohibīcijas** jeb alkohola ražošanas, pārdošanas, pārvadāšanas, ieviešanas un izvešanas aizlieguma likuma izdošana visā valstī, kurā varēs notikt tikai ar visas tautas nobalsošanu un tikai tad, kad tautas vairākums būs pietiekoši sagatavots šāda aizlieguma likuma izvešanai dzīvē.

30. Velnišķs padoms.

Nāvei sāka trūkt darba, jo cilvēki dzīvoja ļoti ilgi. Tad velnu virsaitis sasauca visus velnus uz padomi apspriest, kas darāms, lai cilvēki drīzāk mirtu. Viens saka: „Mēris jāšūta ļaudīs”. Otrs saka: „Kēniņi jāskubina uz kaŗu”. Trešais saka: „Ko tas daudz līdzēs? Kad mēris un kaŗi mitēsies, tad tie, kas atliksies, tāpat atkal ilgi dzīvos”. Tad ņēmās runāt tas visgudrākais no velniem un teica: „Klausaties, brāļi, es došu jums padomu, kas derēs. Izgatavosim cilvēkiem reibinātājus dzērienus un dūmus un sūtīsim tos pasaulē: tad cilvēki apreibs, drīz taps veci un mirs kā mušas.”

Kā sacīts, tā darīts. Velnu virsaitis izsūtīja visus velnus pa pasauli. Tie mācīja ļaudīm dedzināt degvīnu un pagatavot tabaku. Ļaudis uz šām lietām krita kā mušas uz medu. Visur dzēra degvīnu un smēķēja tabaku. Neviena vairs ilgi nedzīvoja: pusmūža vīri sāka sirmot un slimot. Sievas un mazi knauķi arī tukšoja alus kausus un kūpināja papirosus. Nu nāvei darba bija papildam, un velnam sirds lēkāja aiz prieka. Un līdz šai baltai dienai dzeršanas un smēķēšanas velns par savu gudro padomu stāvē augstā cieņā pie visiem velniem.

31. Smēķēšana.

Tagad reti kāds vīrietis nesmēķē, lai gan smēķēšana ir ļoti kaitīga. Sāk smēķēt arī sievietes un bērni.

Kāpēc smēķēšana ir kaitīga?

Izsmēķējamās tabakas daudzums
cigārā, salīdzinot ar cilvēka augumu.

Tabakā ir inde **nikotins**.

Šis nāveklis ir tik stiprs, ka tā
viena pati pilīte nonāvē suni.

Kad zēns pirmo reiz smēķē, viņam paliek
nelabi un sāp galva. Tas nāk no tabakas
indes — nikotina. Bet smēķētājs pama-
zām tā pierod pie šā nāvekļa, ka vēlāk
vairs nevar iztikt bez smēķēšanas. Ta-
bakas inde — nikotins nemanāmi un lēni
saindē cilvēku.

Kad cilvēks smēķē, tabakas inde līdz
ar siekalām nokļūst kuņģī. Šeit nikotins
novājina kuņģi tādā mērā, ka tas sāk vā-
jāk strādāt. Pa zarnu sienām nikotins
iesūcas asinīs un līdz ar asinīm nonāk
sirdī. Tāpēc smēķētājs jūt kreisajos sānos
sāpes un viņam rodas aizdusa.

Ar nikotinu saindētās asinis nokļūst
arī smadzenes. Tad tās vairs pareizi ne-
darbojas: cilvēkam griežas galva un mazi-
nas spēki. Dažiem smēķētājiem maitājas
redze un dzirde.

Izsmēķējamās tabakas
daudzums papīrosā, sa-
līdzinot ar cilvēka au-
gumu.

Smēķēšana sevišķi kaitīga bērniem. No smēķēšanas bērni
top gurdeni, maz ēd, slikti gul un jūt galvas sāpes un galvas
griešanos. Tāpēc mācīšanās iet gausāki.

32. Skurbuma un reibuma radītāji.

„Skurbuma un reibuma“ radītāji ir reibinātāji jeb alko-
holiski dzērieni. Pie tiem pieder alus, vīns, augļu vīns, deg-
vīns, konjaks, rums, araks, viski, absints, likieři un citi tiem
līdzīgi šķidrumi, kuņģus dzeļot reibst, dulst galva. No šo šķi-
drumu lietošanas galva skurbst tāpēc, ka tajos atrodas nā-
veklis resp. inde **alkohols** jeb **spirts**, kuņģu iedzeļot saindējas
smadzenes un nervi.

Smadzeņu un nervu saindēšanās stāvokli ar alkoholu sauc
par **reibuli**. Samērā ar reibšanu, t. i. ar smadzeņu un nervu
saindēšanos ar alkoholu, cilvēks zaudē prātu un spēku. Alko-
hols atstāj ļaunu iespaidu arī uz kuņģi, zarnām, aknām, ikstīm,

sirdi, plaušām un citiem miesas orgāniem. Ka alkohols ir nāvēklis, redzam no tā, ka no alkoholisku dzērienu baudas katru gadu nomirst simtiem tūkstošiem ļaužu.

Ne visi reibinātāji dzērieni satur vienādu daudzumu alkohola jeb spirta. Tāpēc alkoholiskos dzērienus sadala **stiprākos** un **vājākos**. Pie stiprākiem alkoholiskiem dzērieniem pieder degvīns, konjaks, rums, likieri un citi, bet pie vājākiem alus, vīns un augļu vīns. Parasti dzer stipros alkoholiskos dzērienus mazām un vājos — lielām glāzēm. Tāpēc **cilvēks var saindēties un pat noindēties, baudot tiklab stipros, kā vājos reibinātājus dzērienus.**

Līdzīgs daudzums alkohola.

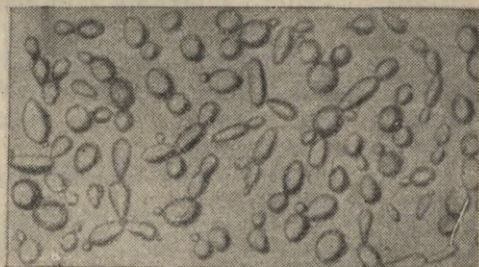
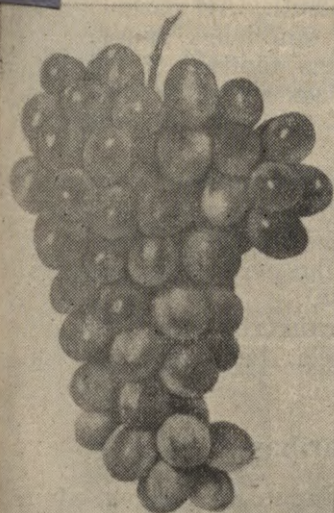
Kas izdzer $\frac{1}{2}$ litra 8% stipra vīna, vai 1 litru 4% stipra alus, vai $\frac{1}{10}$ litra 40% stipra degvīna, tas ir iedzēris $\frac{1}{25}$ litra tīra alkohola jeb 100% stipra spirta.

Vīns ir visvecākais no visiem alkoholiskiem dzērieniem, jo tā ražošana un lietošana bija pazīstama jau sirmā senatnē. Šo dzērienu dabū no vīnogām, kuŗas aug dienvidos uz vīna kokiem. Vīnogas satur ļoti daudz ūdens un līdz 20% cukura. Tās ir derīgas ēšanai. Tāpat svaiga, tikko izspiesta vīnogu sula ir barojošs, spirdzinošs un veselīgs dzēriens.

Uz vīnogu mizas atrodas **rauga sēnītes**, kuŗas ir tik mazas, ka tās kailām acīm nevar saredzēt. Kad vīnogu sula pastāv dažas dienas, tad no tur nokļuvušām rauga sēnītēm tā sāk rūgt. Rūgstot cukura vietā rodas ogļskābe un **alkohols** jeb **spirts**. Ogļskābe burbulišu veidā paceļas uz augšu un pazūd gaisā, bet alkohols kopā ar ūdeni paliek traukā. Šo šķidrumu sauc par **vīnu**. Jāievēro, ka dabiskā vīnā nekad nav vairāk par 15% alkohola, jo jau tik stiprā vīnā alkohols nonāvē rauga sēnītes, kāpēc izbeidzas turpmāka rūgšana. Ja pārdošanā atrodas stiprāks vīns, tad tam ir klāt pieliets spirts.

Glūži tāpat ar raudzēšanu no dārza augļu sulas dabū tā saucamo **augļu vīnu**.

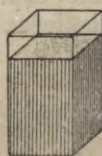
Pie mums uz laukiem ir paradums uz svētku dienām un godībām darīt **alu**, kuŗš, kā jau sacīts, satur alkoholu. Šim nolūkam dienas trīs mērcē miežus un pēc tam tos siltā, tumšā vietā vienādi izkaisa pa kulu, kur ļauj tiem uzdīgt. Dīgstot miežu miltu daļas (**stērķele**) pārvēršas **cukurā**, no kam iesals

Vīna rauga sēnītes.

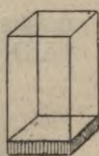
4 kgr.
miežu.

Pēc pārvēr-
šanas iesalā
3 1/4 kgr.

Pēc iesala
samalša-
nas 1 kgr.

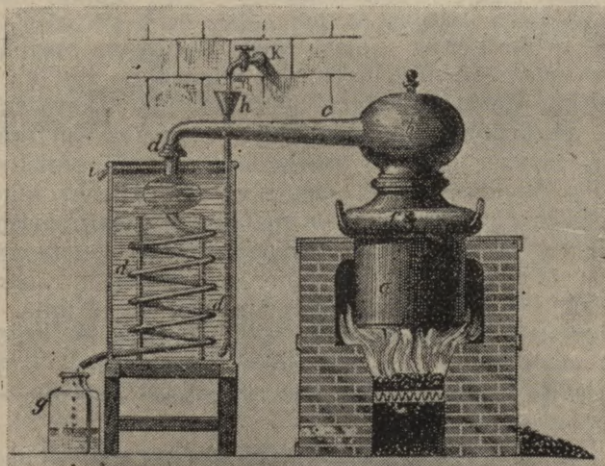

Pēc alus
rūgšanas
1/2 kgr.

Vīnogas satur ap 80% ūdens
un 20% cukura.

Pakāpeniska miežu gausības zaudēšana,
izgatavojot alu.

dabū saldu garžu. Tālāk iesalu sakaltē, ieber traukā un aplej
ar vārošu ūdeni. Šeit iesalā atrodošais cukurs izkūst. Tāpēc

Alkohola tvaicēšanas aparāts.

ūdens top saldēns. Saldo šķidrumu sauc par misu un miežu
atliekas par drabiņām. Misā nav alkohola. Tāpēc to dzerot
cilvēks neapreibst. Kad iesala cukurs izkausēts, tad misas un
drabiņu traukā vēl ieliek vārošus apiņus, no kam misa paliek

rūgta. Šo rūgto šķidrumu sauc par pazlauti. Arī pazlautē nav alkohola. Kad pazlaute atdzisusi, tad tanī ieliek **raugu**, kas, kā jau sacīts, nav nekas cits, kā mazas sēnītes. Rauga sēnīšu iespaidā sākas **rūgšana**, kuŗa beidzas ar to, ka pazlautes cukura vietā rodas 2 jaunas vielas — alkohols un ogļskābe. Alū ir 2—8% alkohola.

Ar rūgšanu dabū no labības un kartupeļiem **degvīnu**. Mīklai rūgstot arī attīstās alkohols, bet tas izgaro maizei krāsni cepoties. Tā kā alkohols izgaro (pārvēršas tvaikos) pie 78° C, bet ūdens pie 100° C, tad alkohols iztvaiko pie mazāka siltuma, nekā ūdens. Tāpēc maizē nav alkohola.

Tā tad **alkohols ceļas no cukura caur rūgšanu**. Cukurs, mūsu miesai nepieciešama barības viela, bet alkohols visai kaitīga inde.

33. Reibinātāju dzērienu barības vērtība.

Tas apstāklis, ka alkoholiskus dzērienus — degvīnu, vīnu, alu, liķierus u. t. pr. pagatavo no labības, kartupeļiem un ogām, devis iemeslu domāt, ka reibinātājos dzērienos esot barojošas vielas, gluži tāpat kā maizē un citā barībā, kuŗu pagatavo no tiem pašiem augļiem. Tāpēc bieži dzirdam dēvējam reibinātājus dzērienus par „šķidro maizi” un apgalvojam, ka „rudzīti” un „miezīti” varot lietot miesas uzturam parastās cietās maizes vietā.

Miesas uzturam mēs izlietojam dažādas barības vielas, kā: maizi, pienu, olas, augļus, saknes, gaļu u. t. pr. Cik dažādas arī nebūtu neskaitāmās vielas, kuŗas lietojam barībā, tomēr visas viņas satur ūdeni, olbaltumu, minerālus, taukus, cukuru vai stērķeles. Katras barības vielas vērtība atkarājas no minēto vielu daudzuma: jo vairāk to, jo barība vērtīgāka. Ja kādā vielā pavisam nav šo sastāvdaļu, tad tā gluži nederīga barībai. To zinādami, mēs viegli varam noteikt alkoholisko dzērienu jeb tā dēvētās „šķidrās maizes” barības vērtību.

Spirtā jeb alkoholā pavisam nav mūsu ķermenim vajadzīgo vielu: ūdens, olbaltuma, minerālu, cukura un tauku.

Degvīnā jeb brandvīnā pavisam nav olbaltuma, cukura, tauku un minerālu, bet ir tikai 40% alkohola un 60% ūdens, no kuŗām sastāvdaļām barībai derīgs tikai ūdens. Bet tīru, nesabojātu ūdeni, kas vajadzīgs mūsu miesai, var par velti pasmelt katrā akā vai avotā.

Alus šķirnes dažādas un tāpēc tā sastāvs nav vienāds. Vispār labi nogulējies alus satur ap 85—88% ūdens, 4—8% alkohola, 0,5—0,7% olbaltuma un 5—10% ekstraktvielu. Dažos alos ir arī ap 0,2—0,4% minerālu. Labi nenogulējušos alos atrodas vēl ap 0,5—0,9% cukura, kāpēc tie siltā vietā sāk no jauna rūgt. Kā redzam, tad alū ir arī barojošās vielas: olbaltums, cukurs un minerāļi. Tomēr šo vielu alū ir tik maz, ka

būtu jāizdzer vismaz $\frac{1}{4}$ mucas alus, lai uzņemtu miesā tik daudz barības, cik to cilvēks uzņem, piemēram, pusdienu ēdot.

Glūži tāpat arī vīniem, liķieriem, konjakiem, rumiem un visiem citiem alkoholiskiem dzērieniem ir ļoti maza barības vērtība.

34. Alkohola iespaids uz stādiem.

Alkohols atstāj nāvējošu iespaidu ne tikai uz kustoņiem, bet arī uz stādiem. Nemsim vienādus podus, iebērsim tajos vienādu zemi un iedēstīsim vienādas sēklās. Ja laistīsim zemi pirmajā podā tikai ar ūdeni un zemes slacināšanai citos podos

Alkohola nāvējošais iespaids uz stādu augšanu.

piepilināsim ūdenim klāt pat visniecīgāko daudzumu spirta, piemēram, 1 pilienu spirta uz katrām 1.600. 800, 400, 200, 100 pilieniem ūdens, tad novērosim, ka vislabāk augs tie stādi, kurus laistīs tikai ar ūdeni, un vissliktāk tie, kurus laistīšanai ūdenim pielies vairāk spirta.

Ar ko tikai dzešē slāpes visa kustoņu valsts? visa stādu valsts? visi atturībnieki? Ar ko dzešēja slāpes visi cilvēki, kad viņi vēl neprata pagatavot alkoholiskus dzērienus? Kādu iespaidu atstāj alkohols uz visas dzīvās dabas radījumiem?

35. Jānis Priekštecis kā atturības ceļa sagatavotājs Kristum.

Ko apzīmē tas, ka par savu vislielāko pravieti un sava Dēla priekšteci Dievs izredzējis taisni rekabieti, eseļieti, naziru, askētu un atturības ideologu Jāni Kristītāju?

Tas apzīmē, ka Dievs prasa no visiem ticīgiem pilnīgu atturību un ka viņa valstībā var ieiet tikai pilnīgi atturībnieki, bet ne dzērāji, vienalga, mazi vai lieli, mērennieki vai župas, šeit noticis tas pats, kas arī tagad notiek ikdienišķā dzīvē: ikviens prātīgs valdnieks ieceļ uzticības amatos tikai atturībniekus, bet ne dzērājus. Tāpat visi darba devēji meklē atturībniekus un raisās valā no dzērājiem. Ja nu Dieva dodamais darbs ir daudz augstāks un jāpastrādā daudz pilnīgāki par cilvēku dodamo darbu, tad par Dieva darba darītājiem var būt

tikai visspilgtākie atturībnieki, kuriem par dzīves paraugu Dievs izredzējis Jāni Kristītāju. Lūk, kāpēc Dievam kalpo tikai tie, kuŗi seko savā dzīvē Jāņa Kristītāja atturības paraugam, bet visi alkohola vergi kalpo Dieva pretiniekam velnam. Ja mūsu tauta un baznīca lielišķi svin atturības ideologa Jāņa Kristītāja dzimšanas dienu, tad 24. jūnijā baznīcai vajadzētu svinēt visdziženākos atturības svētkus un neļaut tautai apgānīt Jāņa piemiņu ar 2—3 dienu plīvēšanu.

Kāpēc Dieva eņģeļa sludinājumā par Jāņa Kristītāja piedzimšanu minētas tikai divas nākamā lielā pravieša īpašības: atturība un spēcīgs gars?

Tāpēc, ka cilvēkam šīs divas īpašības ir pilnīgi pietiekošas, lai veiktu katru viņam Dieva uzticēto darbu. Turklāt, spēcīgs gars var mitināties tikai spēcīgā miesā, bet dzeršana sakropļo cilvēka miesu un garu. Bez tam par Sv. Gara dzīvokli var būt tikai nedzērāja miesa (1. Kor. 6, 19). Bet bez Sv. Gara palīdzības cilvēks nespēj kalpot Dievam.

Kā Kristus raksturo atturības ideologu Jāni?

Jānis Kristītājs sludina atturību.

Kristus raksturo savu priekštecī Jāni kā stingras, noteiktas dabas cilvēku, kas nelokas kā niedra tuksnesī un neģērbjas smalkās drēbēs, kā izlutinātie galma ļaudis ķēniņu pilis, un

kas tomēr ir vislielākais cilvēks, kāds jeb kad dzimis pasaulē. Tāpat arī tagad atturībnieki dzīvo vienkārši un strādā enerģiski.

Ko Kristus pierādīja, pieņemdam no Jāņa kristību?

Pieņemdam no Jāņa kristību, Kristus pierādīja, ka Jāņa mācība, atturība un vienkāršā dzīve ir viņam patīkama un ka Viņš pats arī māca un dzīvo tāpat, kā Jānis mācīja un dzīvoja.

No kādiem vārdiem redzams, ka Kristus atzīst Jāņa mācību un dzīvi par pareizām?

Tas redzams no sekošas Kristus atbildes Jānim: „Tā mums (t. i. man un tev. Aut.) vajaga piepildīt visu taisnību.“ Tā tad Kristus nosauc Jāņa mācību, atturību un darbību par taisnības piepildīšanu. Tā var teikt tikai tāds atturībnieks, kuram arī atturības pildīšanā Jānis nebija „cienīgs atraisīt viņa kurpju siksnas“ (Mk. 1, 7).

No kādiem Kristus darbiem redzams, ka Viņš patiesi turpināja to pašu darbu, kuru bija iesācis Jānis?

Kristus ar saviem mācekļiem kristīja tāpat kā Jānis (Jņ. 4, 1), iesāka savu mācību gluži tāpat kā Jānis ar uzaicināšanu atgriezties no grēkiem (Mt. 3, 2; 4, 17), dzīvoja tikpat vienkārši kā Jānis (Mt. 8, 20), nelietoja reibinātājus dzērienus tāpat kā Jānis (Lk. 21, 34; Mk. 15, 23—36) un mira mocekļa nāvē par patiesību tāpat kā Jānis.

Kāpēc bībele bieži saista Kristus vārdu ar Jāņa Kristītāja vārdu?

Tāpēc, ka Jānis Kristītājs bija visstingrākais atturībnieks un arī visdedzīgākais Dieva prāta pildītājs. To pašu mēs redzam arī tagad, jo sausajās zemēs laudis viskarstāki tic Dievam, visbiežāki apmeklē dievnamu un ved vistikumiskāko dzīvi.

36. Kristus kā atturīgas dzīves paraugs.

Jūs esat zemes sāls; bet ja sāls nelietīga, ar ko tad sālis? Tā neder vairs nekam, kā vien ārā izmetama un no laudīm saminama. Jūs esat pasaules gaišums. Sveci iededzinājis, neviens neliek to zem pūra, bet uz lukturi. Tāpat lai jūsu gaisma spīd ļaužu priekšā, ka tie ierauga jūsu labos darbus un godā jūsu Tēvu, kas ir debesis. (Vai dzeršana ir labs darbs, ar kuru var godāt Debesu Tēvu? Aut.). Kas dara un māca (tā tad pa priekšu darbi un tikai pēc tam vārdi — Aut.), tas būs liels debesu valstībā (Mt. 5, 13—16). Es jums priekšzīmi esmu devis, lai jūs darītu, kā es jums esmu darījis (Jņ. 13, 15). Parādiēs pats visās lietās kā priekšzīme (Tit. 2, 7). Topi ticīgiem par priekšzīmi (1. Tim. 4, 12). Ja kādam nav Kristus gara, tas nepieder Viņam (Rom. 8, 9). Vai Kristus gars prasa dzeršanu?

Kristieši tic, ka Kristus ir Dievs un cilvēks jeb Dievcilvēks, kuram piemīt visas Dieva un cilvēka īpašības. Kā cilvēks Viņš dzimis un pasaulē nācis, lai apliecinātu patiesību (Jņ. 18, 37; 1. Pēt. 2, 24) un atpestītu laudis no grēkiem (Jņ. 1, 29). Šinī nolūkā viņš nodibināja kristīgo ticību, liekot

tās pamatā visaugstāko tikumības prasību, ka cilvēkam jābūt tikpat pilnīgam kā Dievam (Mt. 5, 48). Lai šo prasību izvestu dzīvē, Kristus sniedz savas svētās dzīves paraugu un visideālāko tikumības mācību.

Mēs jau agrāk redzējām, ka ikvienas ticības pamats un saturs ir tikumības mācība jeb morāle, kuŗu nevar izvest dzīvē bez atturības. Tāpēc, ja atzīstam, ka Kristus prasa tikumību, tad jāatzīst, ka Viņš prasa arī atturību. Ja atzīstam, ka Dieva Dēls bija tikpat pilnīgs zemes virsū, kā Viņa tēvs debesīs, tad nevaram ticēt, ka Kristus bija dzērājs, jo dzeršana nesaskan ar cilvēka tikumības pilnību un Dieva augstajām īpašībām. „Kuŗš no jums man var uzrādīt kādu grēku?” Jņ. 8, 46. Tā Kristus prasīja rakstu mācītājiem, kuŗi tiešām nevarēja uzrādīt Viņam neviena grēka. Kristus saka: „Kas nav ar mani, tas ir pret mani” (Mt. 12, 30). Ar šiem vārdiem Kristus kā reliģijas dibinātājs nepielaiž nekādu mērenību starp labu un ļaunu. Tā tad Viņš neatzīst arī mērenību starp atturību un dzeršanu, bet ikkatram liek brīvi izvēlēties vienu vai otru un saskaņā ar to skaitīties par atturībnieku vai par dzērāju, t. i. par Dieva vai par velna gribas pildītāju.

Savu cilvēces pestīšanas darbu Kristus iesāka gavēdams tuksnesī un nobeidza slāpdams Golgātas kalnā. Kā vienā, tā otrā gadījumā Viņš pārvarēja visas velna kārdināšanas un nebaudīja reibinātājus dzērienus. Tāpat visā savā sabiedriskās kalpošanas laikā Kristus ar apustuļiem ēda visvienkāršāko barību un vienmēr iztika bez reibinātāju dzērienu lietošanas.

Pie Samarijas akas Kristus prasa dzert ūdeni (Jņ. 4, 7), bet nekad Viņš nav prasījis dzert vīnu. Turpat Viņš nosauc savu mācību par „dzīvu ūdeni” (Jņ. 4, 10), bet nevis par „dzīvu vīnu”. Sūtīdams savus mācekļus sludināt evaņģēliju, Kristus ieteic viņiem dzert ūdeni, bet ne vīnu, sacīdams: „Ja kāds jūs dzirdinās ar bikeri ūdens, tāpēc, ka jūs Kristum piederat, patiesi es jums saku: tam sava alga nezudīs”. Mk. 9, 41. Pēc Jāņa Kristītāja nāves Ērodus notur Jēzu, spriežot pēc Viņa dzīves un mācības, par naziru Jāni Kristītāju, kas it kā uzmodināts no miroņiem (Mt. 14, 2).

Kristus un savam uzturam apustuļi nēsāja sev līdz maizi un zivis, bet nekad vīnu (Mk. 6, 38; 8, 5—7). Kristus sūtīja apustuļus pirkt maizi, bet nekad vīnu. Tuksnesī Kristus 2 reiz pabaroja tūkstošiem ļaužu ar maizi un zivīm, bet ne reiz nepadzirdināja tos ar vīnu. Kad reiz pēc augšāmcelšanās Kristus prasīja ēst, tad apustuļi „tam cēla priekšā ceptas zivs gabalu un tīru medu” (Lk. 24, 42—43), bet nepasniedza vīnu. Reiz pēc augšāmcelšanās Kristus padarīja brīnumu, ka apustuļi izvilka no ezera lielu lomu. „Izkāpuši malā, viņi redzēja uguns-kuru no oglēm un uz tā zivis noliktas un maizi”. Jņ. 21, 1. Bet viņi nekur neredzēja vīnu. Tāda maltīte bez vīna pilnīgi apmierināja Kristu un Viņa apustuļus. Vispār, ar savas vien-

kāršās un atturīgās dzīves veidu Kristus deva saviem pakalģājējiem labu dzīves paraugu, par kuŗu Viņš pats saka: **Es jums priekšzīmi esmu devis** (Jn. 13, 15).

Kristum pēc cilvēcīgās dabas piemita visas cilvēka īpašības. Tāpēc ja Kristus dzertu, tad Viņš arī apreibtu. Tā kā reibulis jeb smadzeņu saindēšana ar alkoholu ir vienīgā dzeršanas pazīme, tad jāautā: Vai Kristus ir bijis jeb reiz iereibis un neskaidrā prātā? Uz to noteikti jāatbild:

Nekad visu savu mūžu Kristus nebija iereibis, bet pastāvīgi atradās skaidrā prātā. Tā kā pat visniecīgākais miesā uzņemtais alkohola daudzums saindē smadzenes, rada reibuli, aptumšo prātu, nosmacē sirdsapziņu, novājina gribu, atņem paškontroli un nolaupa pašsavaldīšanos, tad Kristus saules gaišais prāts, kristalla skaidrā sirdsapziņa, dzelzscietā griba, savas rīcības stingra pārbaudīšana, priekšzīmīga pašsavaldīšanās grūtos apstākļos un pilnīga vārdu un darbu saskaņošana dzīvē spilgti liecina, ka Kristus absolūti nelietoja reibinātājus dzērienus, jo ikvienam lielam vai mazam dzērājam piemīt gluži pretejas īpašības lielākā vai mazākā mērā, raugoties pēc izdzertā alkohola daudzuma.

Kristus piekopa askezi, jeb sava personīga dzīves veida ierobežošanu. To pierāda Viņa gavēšana, vienkāršā dzīve, lūgšana tikai pēc dienišķas maizes un askēta Jāņa dēvēšana par vislielāko pravieti. Protams, ka tāds ticības dibinātājs, kas pats gavēja un lika gavēt saviem sekotājiem (Mk. 2, 18—20), varēja būt tikai atturībasnieks, jo gavēšana nav savienojama ar dzeršanu, kā divi pretstati, kuŗi viens otru izslēdz. Ja kāribu apspiešanai Kristus ierobežoja ķermenim derīgu vielu uzņemšanu, tad Viņš nevarēja dzert miesai kaitīgu indi alkoholu kāribu pavairošanai.

Taisnība, Kristus dzēra vīnu, bet tas bija nerūdzis un nesaturēja alkoholu. Tāpēc, dzerot vienīgi nerūgušu vīnu, Kristus neapreiba, nezaudēja prātu un nepadevās kārdināšanām, kas neizbēgami notiktu, ja Kristus dzertu rūgušu vīnu. Piemēram, Amerikā, nerūgušu (sterilizētu) vīnu pārdod lielos apmēros un par lētu naudu uz ielām kioskos. Būdam absolūts atturībasnieks, es arī dzēru šādu vīnu Amerikā un labprāt to dzertu arī Latvijā, ja tikai pie mums augtu vīna stādi, jo ja vīnogas ir veselīgs un barības vielu bagāts ēdiens, tad arī svaiga, tikko izspiesta vīnogu sula ir veselīgs dzēriens. Tā tad vīna ražotāju zemēs vīna dzeršana vēl neapzīmē alkohola baudīšanu. Tāpēc ne mazāko kritiku neiztur dzērāju, dievliedžu un Dieva zaimotāju pasaciņa, ka **Kristus esot bijis dzērājs**, jo Viņš esot dzēris vīnu. Protams, ja bezdievjiem būtu taisnība, ka pats Dieva Dēls, pasaules Pestītājs un mūsu ticības dibinātājs, Jēzus Kristus, ir ļāvis velna kalpam alkoholam ievest sevi ar dzeršanu kārdināšanā, uzņemt savā miesā visa ļaunuma sakni — alkoholu, un nonākt pilnīgā pretrunā ar savu un savu

apustuļu atturības prasību, tad ar to kristiānismam būtu dots nāvīgs trieciens. Tāpēc kristīgās ticības aizstāvju, sevišķi tās sauso garīdznieku, svēts pienākums ir visiem līdzekļiem apkarot šādu maldu mācību un Kristus zaimošanu. Ja Kristus zaimotāji grib pierādīt, ka Kristus ir dzēris alkoholisku vīnu, tad viņiem ir jāpierāda, ka Kristus ir bijis iereibis vai slimojis ar pagīrām, kas vienmēr notiek ar alkoholisku dzērienu lietotājiem. Taisni mēs gribam panākt vienīgi to, lai visi kristieši, līdzīgi savas ticības dibinātājam Kristum, lieto tikai tādus dzērienus, no kuriem neapreibst galva un nav jāslimo ar pagīrām, kā tas notika ar Kristu visā Viņa mūžā virs zemes.

Kāzās Kānā Kristus pārvērtā ūdeni par vislabāko vīnu, t. i. tādu vīnu, kurš pavisam nebija rūdzis un kurā nemaz nebija alkohola. Ēģiptē un Palestīnā, gluži pretēji tagadējam eiropiešu uzskatam, par vislabāko skaitījās visjaunākais vīns, t. i. tāda vīnogu sula, kurā nebij rūgusi un pavisam nesaturēja alkoholu. Tas visskaidrāk redzams no vāraus dzērienu devēju virsnieka sapņa. kuŗu viņš stāsta Jāzepam: „Vāraus bikeris bija manā rokā un es ņēmu ogas un tās iespiedu vāraus bikerī un devu bikeri vāraus rokā (1. Moz. 40, 11). Tā tad pats Ēģiptes valdnieks dzēra tādu vīnu, kuŗu no vīna ķekara iespieda tieši bikerī. Tādu neraudzētu (sterilizētu) vīnu arī tagad pārdod. Neraudzēts vīns satur līdz 20% augu cukura, un ir ļoti veselīgs un barojošs dzēriens. Turpretim, raudzētā vīnā pavisam nav barojošu vielu, jo tajā cukurs pārvērties alkoholā.

Sv. Vakarēdiena iestādījumam, kā neraudzētas maizes svētkos, Kristus lietoja neraudzētu vīnu. Tā kā pie jūdiem raugs skaitījās par dzīvības iznīcināšanas simbolu, tad, ja tajos bija atļauts ēst vienīgi neraudzētu maizi, tad gluži dabiski tajos bija atļauts dzert arī vienīgi neraudzētu vīnu, jo tanī laikā raugu maizes raudzēšanai varēja dabūt tikai no raudzēta vīna.

Kad Golgātas kalnā Kristus sauca: „Man slāpst!“ un Viņam kā notiesātam pasniedza sliktāko jeb raudzēto vīnu, tad „Viņš to **neņēma**“ (Mk. 15, 23). Tālāk tas pats evaņģēlists raksta: „Bet viens tecēja, pildīja sūkli ar etiķi un lika to uz niedri un Viņu dzirdināja“ (Mk. 15, 36). Tā tad pat pie krusta staba Kristus dzēra labāk etiķi (t. i. kādu skābu dzērienu), nekā alkoholu saturošu vīnu. Šis Kristus dzīves atturības piemērs no krusta staba runā spilgtu valodu atturības labā.

Kā zināms, lai mazinātu ciešanas, notiesātiem uz nāvi pirms soda izpildīšanas deva dzert vīnu, kas apdullināja viņu smadzenes un nervus. Bet Kristus negribēja ar vīnu aptumšot savu saules gaišo prātu un kristalla skaidro sirdsapziņu. Ja Viņš visā savā dzīvības laikā nekad nebija dzēris alkoholisku vīnu, bet vienmēr tikai **skaidrā prātā** mācījis laudis un devis tiem vienīgi **labu dzīves paraugu**, tad Viņš, līdz beidzamam slāpdams un nomocīts, tomēr nedzēra alkoholisku vīnu arī pie krusta staba, lai tā nomirtu skaidrā prātā, bet ne rei-

bonī, un lai pat vēl mirdams dotu savai nodibinātai kristīgai draudzei pēdējo atturīgas dzīves paraugu.

37. Pretskurbuma un pretreibuma bauslis.

Visas ūniversālās reliģijas prasa no saviem sekotājiem skaidru prātu un aizliedz skurbināšanos, reibināšanos jeb dullināšanos. Par ūniversālām (vispasaulīgām) sauc tās reliģijas, kuras nav nozīmētas tikai kādai atsevišķai tautai vai ciltij, bet visām tautām jeb visai cilvēcei, un kuras atzīst vienu vienīgo ūniversālo jeb visas pasaules Dievu. Piem., tādas vispārcilvēciskas resp. pārtautiskas reliģijas nodibināja Krišna un Buda Indijā, Saratustra un Mitra Persijā, Laotse un Konfūtse Ķīnā, Kristus Romas valstī un Muhāmeds Arabijā. Šīs reliģijas dibinās uz dievbērnības pamata, t. i. ka Dievs ir visu cilvēku Tēvs un ka visi cilvēki ir Dieva bērni. Tāpēc cilvēkiem jāizturas pret Dievu kā pret savu tēvu un pret visiem citiem cilvēkiem kā pret saviem brāļiem un māsām. Ūniversālais Dievs resp. Debestēvs pavēl saviem bērniem darīt tikai to, kas nāk darītājam par labu un nevienam citam cilvēkam par sliktu, un aizliedz darīt visu to, kas nāk pašam darītājam un citiem par sliktu. Tā kā dzērājs kaitē i pats sev, i citiem, tad Debestēvs aizliedz visiem saviem bērniem dzeršanu. No dievbērnības principa gluži dabiski izriet sekoši ūniversālo reliģiju dibinātāju baušļi:

Sargaities, ka jūsu sirdis netop apgrūtinātas no vīna skurbuma un reibuma. Kristus.

Tev nebūs dzert reibinātājus dzērienus. Buda.

Vīns, laimes spēles un bulšu izlozēšana (bija hasarda iemīlēta laika pavadīšana. J. D.) ir sātāna ļaunie darbi. Turaties tālu prom no šīm lietām, ka jūs topat laimīgi. Sātāns grib ar vīnu un spēlēm radīt jūsu starpā naidu un ļaunu prātu un atturēt jūs no Allās (Dieva. J. D.) piesaukšanas un pielūgšanas. Muhāmeds.

Lai gan Muhāmeda bauslis tāļu tāļu neizteic tik skaidri, gaiši un spilgti atturības prasību, kā Kristus bauslis, tomēr muhāmedieši ir daudz stingrāki atturībnieki Dieva vārdā nekā kristieši. Kamdēļ tā? Tamdēļ, ka kristieši pārņēmuši dzeršanas parašu no ciltiskās reliģijas — mozisma, kurš dibinās uz dievkalpības pamata, izceļ „izredzēto tautu” pār citām tautām un atļauj dzeršanu. Bet kāpēc tad paši žīdi ir atturīga tauta? Tāpēc, ka viņi pārņēma aturību no ūniversālām reliģijām 200 gadu ilgā persiešu valdīšanas laikā pār Palestīnu. Redzams, ka žīdi ir pārņēmuši no tāļo austrumu reliģijām — parsisma, saratustrisma un budisma labo atturības parašu un atdevuši savu sliktu dzeršanas parašu kristiešiem. Ap. Pāvils, kā ūniversālās reliģijas — kristiānisma piekritējs, stingri noliedz dzeršanu, bet kā savas agrākās ciltiskās reliģijas — mozisma piekritējs

Sargaities, ka jūsu sirdis netop apgrūtinātas no vīna skurbuma un reibuma. Lk. 21, 34.

ieteic vīna dzeršanu noteiktam atturībniekam — grieķim Timotejam vīna „biežo neveselību dēļ“.

Un dodī naidu par visu, kas tavai dvēselei tīk, par vēršiem un par avīm un par vīnu un par stipru dzērienu un par visu, ko tava dvēsele kāro, un ēd tur tā Kunga, sava Dieva, priekšā, un priecājies, tu un tavs nams. 5. Moz. 14, 26.

Ne zagļi, ne mantrauši, ne dzērāji, ne zaimotāji, ne laupītāji ne-
iemantos Dieva valstību. 1. Kor. 6, 10.

Nedzēr vairs ūdeni vien, bet lieto mazliet vīna tava kuņģa un tavu
biežo neveselību dēļ. 1. Tim. 5, 23.

Ka tagad pretalkohola biedrību statūti atļauj saviem bie-
driem lietot alkoholiskus dzērienus pēc ārsta paraksta, tāpat
arī tolaik ap. Pāvils atļāva vienīgi ārstniecības nolūkā dzert
„mazliet vīna“. Šeit, pēc toreizējā un arī tagadējā dienvi-
dieku un austrumnieku paraduma, ap. Pāvils liek Timotejam
vīna vājās veselības dēļ piejaukt dzeramam ūdenim drusciņ
vīna. Protams, tas nekādi nevarēja aptumšot prātu, nolaupīt
sirdsapziņu, atņemt paškontroli un pašsavildīšanos un padarīt
cilvēku par lopam līdzīgu radījumu. Uz šā izteiciena pamata
alkohola kapitāls mēģina ķert atturībniekus un pierādīt, ka
Sv. Raksti pavēl dzert. Tomēr šeit runa iet par vīnu kā par
medicīnas un ne kā par baudas līdzekli. Medicīna pielieto ne
tikai alkoholu, bet arī gandrīz visas citas pārējās indes.

Kā Debestēva sūtitais pasaules Pestītājs un ūniversālas re-
ligijas dibinātājs, Kristus prasa atturību no tādām vielām, ku-
ras rada „skurbumu un reibumu“. Ar bausli „sargaities, ka
jūsu sirdis netop apgrūtinātas no vīna skurbuma un reibuma“
Viņš neaizliedz vīnu, bet aizliedz tikai „skurbumu un reibumu“.
Kristus neaizliedz vīnu tāpēc, ka svaigs vīns, t. i. tikko izspie-
sta vai sterilizēta vīnogu sula, tāpat kā vīnogas, satur līdz 20%
augu cukura, kurš ir ļoti veselīga un pat ķermenim nepiecie-
šama barības viela. Vīnogas un līdz ar to svaiga vīnogu sula
ir liela Dieva svētība un liela dabas bagātība, kuŗa dota cilvēku
labā. Un cilvēkam vajaga izmantot šo Dieva svētību savā labā.
Tāpēc ēst vīnogas un dzert svaigu vīnogu sulu ikvienam uz
vissiltāko ieteicams, jo kā vīnogas, tā to svaigā sula baro or-
ganismu, nerada „skurbumu un reibumu“ un ar to nekaitē ne
pašam to lietotājam, ne citiem ļaudīm. Turpretim, ikvienam
uz visstingrāko aizliedzams dzert rūgušu vīnogu sulu, jo tajā
derīgā viela — augļu cukurs pārvērties par kaitīgu vielu —
indi alkoholu, kurš ne tikai nebaro, bet vēl rada „skurbumu un
reibumu“ un ar to kaitē kā tās lietotājam, tā visai sabiedrībai.

Tā kā Kristus aizliedz vienīgi to, kas ļaudīm nāk par sliktu,
un nekad neaizliedz to, kas viņiem nāk par labu, tad no Vīna
„pretskurbuma un pretreibuma baušļa“ izlobās, ka Viņš aizliedz
baudīt ne tikai alkoholu, bet arī visas citas reibinātājas vielas,
kurās rada „skurbumu un reibumu“, un proti: nikotīnu, ko-
kainu, morfiju u. t. t. Un tiešām, kā mīlestības, žēlastības un

apžēlošanas un visa labuma avota — universālā Dieva sūtītā cilvēku labā, Kristus pirmais un visaugstākais uzdevums bija brīdināt Debestēva bērnus no indēšanās un gaiša prāta zaudēšanas, caur ko viņi krīt par upuri visām velna kārdināšanām.

Pestītājs ļoti bieži saka: „**Esiet modrīgi!**” „**Esiet nomodā!**” „**Esiet gatavi!**” Ar šiem vārdiem Viņš neaizliedz dabīgo miegu, kurš visiem nepieciešams un no kura neviens nespēj atturēties, bet gan aizliedz pret dabīgo miegu — apdullināšanos jeb apreibināšanos. Šīs domas apstiprina vēl sekoši Kristus vārdi:

Bet ja tas kalps savā sirdī domās: Mans kungs kavējas nākt, un sāks sist kalpus un kalpones, nodosies ēšanai un dzeršanai un piedzerties, tad šī kalpa kungs nāks tādā dienā, kad tas to nesagaida, un stundā, kuru tas nezina: viņš viņu šķels pušu un dos viņam viņa algu līdz ar neticīgiem. Lk. 12, 45—46.

Pieņemsim, ka sv. raksti neaizliegtu vīna dzeršanu un ka pat Kristus būtu dzēris vīnu. Ja ikviens kristietis tāpat vienmēr būtu skaidrā prātā un nekad nebūtu iereibis, kā tas bija ar Kristu, kura priekšzīmei ikkatram jāseko, tad mums nebūtu nekādu iebildumu pret dzeršanu. Tad mums nevajadzētu arī nekādu atturības biedrību, kā to nevajadzēja apustuļiem un un citiem pirkristiešiem, jo tie tāpat kā Kristus vienmēr bija skaidrā prātā un nekad neviens neredzēja tos iereibušus vai guļam pagiras. Mēs tikai to vien sagaidām no visiem kristiešiem, ka viņi pastāvīgi būtu skaidrā prātā.

38. Kristus rūpes par paklidušu ļaužu labošanu.

Tad Viņš tiem stāstīja šādu līdzību: Kurš no jūsu vidus, kam ir simts avis un vienu no tām ir pazaudējis, neatstāj visas deviņdesmit deviņas tukšnesī, lai ietu pakaļ pazudušai, līdz kamēr tas to atradis? Un to atradis, tas prieka pilns to ceļ uz saviem pleciem un mājās nācis sasauc savus draugus un kaimiņus un tiem saka: „Priecājaties ar mani, jo es savu pazudušo avi esmu atradis.” Es jums saku, tāpat būs lielāks prieks debesīs par vienu grēcinieku, kas atgriežas, nekā par deviņdesmit deviņiem taisniem, kam atgriešanās nav vajadzīga. Lk. 15, 3—7.

Tāda pati morāle izteikta vēl divās Kristus līdzībās: par pazudušo grasi un par pazudušo dēlu (Lk. 15, 8—32). Tas gaiši liecina, cik daudz Kristum rūp grēcinieku atgriešana. Ja mūsu mācītāji seko Kristus morālei, tad viņiem jāpieliek visas pūles, lai atgrieztu no grēkiem savu draudžu locekļus, starp kuriem nevis viens, bet deviņdesmit deviņi no simta aiziet bojā dzeršanas dēļ un kurus var glābt tikai pēc tam, kad viņi būs atgriezti no dzeršanas. Tāpēc ar šīm trim līdzībām Kristus pavēl mācītājiem, kā savas mācības paudējiem, apkarot dzeršanu un rūpēties par atturību savās draudzēs.

Kristīgās ticības dibinātāju Jēzu Kristu visbiežāk dēvē par **Pestītāju**, jo viņš nācis pasaulē ne tikai sludināt patiesību, bet arī atpestīt ļaudis no ļauna jeb no grēka. Tā tad kristīgā ticība atzīst par Kristus vissvarīgāko darbu ļaužu pestīšanu no

ļauna. Ja pastāv naidis starp labo un ļauno jeb starp Dievu un velnu, tad tie viens otram nēlaiž nekā garām neiznīcināta: labais izdeldē ikvienu ļaunumu, tāpat kā ļaunais izdeldē ikvienu labumu. Būdamš pats labums un absolūti bez ļaunuma jeb bez grēka, Pestītājs dodas cīņā, lai atpestītu jeb atsvabinātu ļaudis absolūti no it visiem dzīves ļaunumiem jeb grēkiem bez kaut

kāda izņēmuma. Bet dzērāji uztiepj domu, it kā Pestītājs būtu nācis pasaulē atpestīt ļaudis no visiem citiem ļaunumiem, bet tikai ne no dzeršanas ļaunuma, kuŗam padevusies lielākā daļa grēcinieku.

Ja Kristus nav nācis atpestīt ļaudis no viskardinālākā dzeršanas grēka, kuŗam padoti vismaz 90% grēcinieku, bet nācis atpestīt tikai 10% pārējo grēcinieku, tad rodas jautājums: Kas lai atpestī šos 90% ļaužu no dzeršanas grēka? Ja Kristus nav gribējis resp. nav spējis atsvabināt it visus ļaudis no it visiem grēkiem, tad Viņš nav saminis čūskai galvu, bet tikai uzminis tai uz galvas. Tādā gadījumā Kristus nebūtu bijis īstais Pestītājs, un mums vēl būtu jāgaida Dieva apsolītais Pestītājs, kuŗu mēs varam pazīt vienīgi no tā, ka Viņš samīs visam ļaunumam galvu un atsvabinās ļaudis no vislielākā ļaunuma — dzeršanas grēka. Lūk, pie šāda absurda slēdziena nonākam mēs, ja sekojam slapjai mācībai un slapjājam dzīves paraugam. Turpretim, no Kristus sausās mācības un sausās dzīves parauga mēs pārliciecināmies, ka Viņš patiesi ir Dieva apsolītais Pestītājs, jo Viņš ir cīnījies un miris par it visu ļaužu atpestīšanu no it visiem ļaunumiem.

Es neesmu nācis aicināt atgriezties taisnos, bet grēciniekus. Mt. 9, 13.

Kristus ienīst un apkaŗo ikvienu grēku, bet mīl un glābj pašus grēka darītājus — grēciniekus, jo Viņš ir nācis taisni atgriezt grēciniekus. Viņš negrib grēcinieku nāvi, bet ka tie atgriežas un dzīvo. Viņš ir ārsts ne veseliem, bet slimiem. Viņš ir labais gans, kas dvēseli dod par avīm un neļauj pazust nevienai avij. Viņš aicina pie sevis visus cietējus, bēdīgus un grūtsirdīgus, lai atvieglinātu viņu likteni. Viņš liek strādāt žēlsirdīgā samarieša darbu, lai glābtu no posta ikkatru nelaimīgu cilvēku, sevišķi no slepkavām, kuŗi nobendē ne tikai miesu, bet arī garu, un no kuŗiem vislielākais miesas un gara bendētājs ir alkohols. Viņš priecājas, ka pazudušais dēls — dzērājs, kas kā tāds savam tēvam bija miris, atgriezās no dzeršanas grēka un līdz ar to no visiem citiem ar dzeršanu saistītiem grēkiem, tapa savam tēvam atkal dzīvs un pārnāca pie viņa mājās, lai turpmāk vestu kārtīgu dzīvi. Neskatoties uz visu to, dzērāji nostāda Kristu kā cietsirdīgu, nežēlīgu un nejutīgu Dieva Dēlu un pasaules Pestītāju, kuŗš gluži vienaldzīgi noraugās uz alkohola radāmo postu un tā plūdināmām asaru straumēm un kuŗš ne pirkstu nepakustina, lai novērstu visu šo postu un žāvētu nelaimīgo ģimenes locekļu acis no asarām. Vārdu sakot, dzērāji tēlo Kristu par tādu, kādi ir viņi paši. Bet cik zemisks un mazisks būtu tāds Dieva Dēls un pasaules Pestītājs?!

Ikvienā cilvēkā kvēlo dievišķā dzirkstele, kuŗa nekādos apstākļos galīgi neizdziest. Dažreiz tā gaiši uzliesmo pat tad,

Pazudušais dēls.

kad tā liekas jau pilnīgi izdzisusi. Tā to redzam, piemēram, no stāsta par vienu no notiesātiem slepkavām pie krusta koka Golgātas kalnā. Lk. 23, 40—43. Kristus ar savas svētās dzīves paraugu atgriezta arī šo grēcinieku. Vispār, Viņš rūpējās par it visu, pat par vislielāko grēcinieku atgriešanu. Bez šaubām, Viņa dievišķā sirds skuma arī par dzērājiem un par to nelaimīgajām ģimenēm. Mūsu ideālistiskais pasaules uzskats, kuŗu Kristus licis savas mācības, ticības un dzīves pamatā, ļauj mums tēlot Viņu tikai par tādu Dieva Dēlu un pasaules Pestītāju, kuŗš vienādā mērā gādā par visas cilvēces kā garīgo un miesīgo, tā mūžīgo un laicīgo labklājību.

Ar savu augsto tikumības mācību un priekšzīmīgo dzīvi Kristus grib aplaimot visu cilvēci. Tā kā īsta laime var būt tikai Dieva valstībā, tad Viņš grib nodibināt Dieva valstību jau virs zemes. Bet Dieva valstībai jābūt tīrai no visa ļauna. Tāpēc tajā nevar ieiet dzērāji, bet tikai nedzērāji. Kristus saka: „Dieva valstība ir iekš jums” (Lk. 17, 21). Velns arī grib nodibināt zemes virsū savu valstību jeb elli, kuŗai jābūt pilnai ar ļaunumiem un tīrai no visiem labumiem. Protams, ka „dzērājiem ir elle vaļā, elle tiem ir taisīta”. Tāpēc sātāna kalps Alkohols saka: „Velna valstība ir iekš jums, jo tā ir rīšana un dzeršana, kuŗa rada netaisnību, nemieru un sirdsēstus par lielu prieku sātānam”. Ja dzērāji rada elli sev pašiem un citiem, tad Kristus labais nodoms par Dieva valstības nodibināšanu zemes virsū var piepildīties tikai tad, kad tur nebūs dzeršanas, jo kur ir dzeršana, tur ir elle. „Skurbums un rei-

bums" ir tie ieroči, ar kuriem velns iekaro sev ļaudis. Tāpēc Kristus liek Debestēva bērniem „sargāties no skurbuma un reibuma“.

Tā kā „neviens nevar kalpot diviem kungiem“ (Mt. 6, 24), tad vienā un tai pašā laikā ļaudis nevar kalpot Dievam un velnam, jo kas patīk Dievam, nepatīk velnam, un otrādi, kas patīk velnam, nepatīk Dievam. Atzīstot, ka dzeršana sekmē velna ļauno un kavē Dieva labo nodomu piepildīšanos, **ikkatra universāla ticība uzskata dzeršanu par pretēju Dieva gribai**, jeb par piegriešanos velnam un novēršanos no Dieva. Velns grib, lai ļaudis dzer, bet Dievs grib gluži otrādi, lai nedzer. Velnam prieku dara ļaudis neskaidrā prātā, bet Dievam — skaidrā prātā. Velnam patīk dzērāji, kas ir pēc velna ģimja un velna līdzības, bet Dievam patīk nedzērāji, kas ir pēc Dieva ģimja un Dieva līdzības. Velnam rūp ļaužu posts, Dievam — viņu labklājība. Velns kārdina ļaudis tiekties pēc visa ļauna, zemiska un netikumīga, bet Dievs liek tiekties viņiem pēc visa laba, cildena, tikumīga. Velns padara ļaudis ļaunus ar dzeršanu, Dievs labo viņus ar atturību.

Ja nu Dievs un velns ir divi nesamierināmi pretstati un savstarpēji cīnās, un ja ikkatrs cilvēka darbs vai nu stiprina Dieva valstību un vājina velna valstību, vai otrādi, stiprina velna valstību un vājina Dieva valstību, tad cilvēkam skaidri un noteikti jāzin, **vai dzeršana stiprina Dieva valstību vai velna valstību**. Izņemot alkohola kapitālā ieinteresētās personas un citus morāliski pagrimušus cilvēkus, visi pārējie ir vienis prāts, ka dzeršana stiprina velna valstību un vājina Dieva valstību. Stiprinādami velna valstību un vājinādami Dieva valstību virs zemes, dzērāji un alkohola aizstāvji kalpo velnam, bet ne Dievam.

39. Pirmkristietības atturības prasība.

Bez šaubām, pretēji tā laika Romas valsts pagānismam, **kristiānisms nodibinājās uz atturības pamatiem**. Ar atturīgo dzīvi kristīgie ieguva lielu cieņu pie pagāniem. Tas bija arī viens iemesls, kādēļ kristīgā ticība tik ātri izplatījās. Ja Kristus, apustuļi, baznīcas tēvi, bīskapi, presbīteri un diākonī nebūtu bijuši atturībnieki, nebūtu noderējuši paši ar savu priekšzīmīgo dzīvi ticīgiem un pagāniem par atturīgas dzīves paraugu un nebūtu prasījuši no visiem draudžu locekļiem tādu pašu atturīgu dzīvi, tad viņi ne tikai tik milzīgā ātrumā neizplatītu savu mācību, bet arī pats kristiānisms pavisam aizietu bojā.

Pēc apustuļu parauga atturības prasīšanu no visiem ticīgiem turpināja viņu mācekļi jeb **apustuļu tēvi** un vēlāk **baznīcas tēvi**. Kā atturības darbinieki un rakstnieki izcilu stāvokli ieņēma sekoši apustuļu tēvi un baznīcas tēvi:

Saturnins Antiochijā († 130. g. pēc Kr.) nelāva kristīt un pielaist kristiešu sapulcēs tos, kuŗi nebija atgriezušies no dzeršanas un tapuši par pārliecinātiem atturībniekiem. **Hermas** († 140.) nostāda dzeršanu blakus visiem citiem grēkiem un aizliedz ar dzeršanu apgānīt miesu, kuŗai jābūt par Sv. Gara mitekli. **Polikarps** Smirnā († 167.), apustuļa Jāņa mācekļis, uzskata dzeršanu par tikumības bojātāju un prasa atturību kā galveno noteikumu, lai mēs būtu laimīgi visā savā dzīvē. Šis atturības apustulis mira uz sārta pēc tam, kad ar sekošiem vārdiem atteicās atnest kristīgo ticību: „86 gadus es esmu kalpojis savam Kungam un Pestītājam un viņš nenieka nav man ļauna darījis, kā es varu aizliegt viņu?” **Taciāns** Sirijā († 170.) bija viens no visstingrākiem atturībniekiem, kādus vien mēs varam iedomāties. Sv. vakarēdienam viņš lietoja ūdeni, bet ne vīnu, kāpēc viņa sekotājus sauca par „ūdeniniekiem”, kuŗi bija pazīstami vēl VI gadsimtenī. **Justins** Mocekļis Romā († 174.), apologēts (kristīgās ticības aizstāvis), prātnieks un morālists, galīgi noliedza vīna dzeršanu kā prettukumīgu un pagānu parašu, kamdēļ prasīja lietot pie dievgalda tikai ūdeni. **Tertuliāns** Kartagā († 220.) bija apdāvināts vīrs ar nelokāmu gribas spēju un varenām rakstnieka un runātāja dāvanām, kuŗas viņš izlietoja cīņai pret dzeršanu. **Minācijs** **Feliks** (II. gadsimtenī) raksta, ka kristīgie nekad nedzer vīnu savās sapulcēs.

Noteikti zināms, ka vēl **IV un V gadsimtenī** baznīcas tēvi prasīja no ticīgiem atturību. Tāpēc šeit kaut drusku palasīsim, ko raksta par dzeršanu visā kristīgā pasaulē plaši pazīstamie un savas pareizas mācības, priekšzīmīgās dzīves un nemītīgā darba dēļ par svētiem atzītie kristietības celmlauži, pīlāri un baznīcas tēvi.

Sv. **Efrems** **Sīrietis** (306.—378. g.) raksta: „Debesu valstība nepieder bezrūpīgiem, šķiedējiem un laika kavētājiem dzertuvēs. Tāpēc izsargāsimies no izšķiedības un tās pavadones dzeršanas, kas ir izvirtības māte. Dzeršana aizraida no mums Sv. Garu. Dzeršana nepieņem Dievu. Nedzer, lai nebojātu savu miesu un lai tevī neieperinātos ļaunas domas. Kas dzer, tam nav pacietības. Katrā laikā bīsties no vīna. Kad jauns esi, bīsties, ka vīns nerada tevī sliktas vēlēšanās. Kad vecāks esi, tev jābūt jaunākiem par labas dzīves paraugu. Ja paši esam rijēji un dzērāji, kā tad lai iemācām jaunākiem atturību un pacietību? Ja neticīgie redzēs jūs dzeram, tad viņi, spriežot pēc jūsu dzīves, nicinoši sacīs par Kristu un jums: „Ko Kristus ir mācījis un pavēlējis, to viņi dara.”

Sv. **Bazilijs** **Liellais** (330.—379. g.) raksta: „Kā dūmi aizden bites, tā vīna tvaiki aizden Sv. Gara dāvanas. Dieva mitekļis ir tie cilvēki, kuŗos mājo Dieva Gars, un elka dieva mitekļis ir tie, kuŗi dzerot uzņem sevi neatturības neķitības. Dzeršana ir prāta zaudēšana, spēka izgaishāšana, bezlaika vecums, priekšlaicīga nāve.”

Sv. **Jānis** **Zeltamute** (347.—407. g.) raksta: „Es griežos sevišķi pie jums, kuŗi vēl nedzerat, jo arī ārsts, kopdams slimos, pamāca veselos, kā aizsargāties no saslīmšanas. Es lūdzu jūs, kuŗi vēl neesat saslimuši ar dzeršanas kaiti, bēgt no šīs nelaimes, lai starp jums nebūtu ļaužu, kuŗi ir sliktāki par mēmajiem lopiem.”

Sv. Augustīns (354.—430. g.) raksta: „Vīna dzeršana ir visu jaunumu māte: noziegumu sakne, neķītrību asns, smadzeņu viesulis, jūtu vētra, mēles auka, miesas ārdīšana, dzīves kauns, goda traips, dvēseles lēkme un gara korrupcija.”

Baznīcas tēvi stāvēja tuvāk Kristus un apustuļu laikam nekā mūsu tagadējie garīgie tēvi. Ja baznīcas tēvi prasīja no ticīgiem atturību, tad tas pats jādara arī tagadējiem baznīcas vadoņiem. Protams, viņi varēs prasīt atturību no savu draudžu locekļiem vienīgi tad, ja viņi būs tādi paši atturībnieki, kādi bija pirmo gadsimteņu draudžu gani.

Minētie baznīcas tēvi, it sevišķi pēdējie četri, ir plaši pazīstami visā kristīgā pasaulē un ir atzīti par **svētiem**. Tie bija kristīgās ticības celmlauži un pīlāri. Tāpēc viņu dzīves paraugam un atturības prasībai jāseko arī tagadējiem kristiešiem.

40. Pie dievgalda lietojams pašu zemes dzēriens, kuņš nerada skurbumu un reibumu.

Kas dzers no tā ūdens, ko es tam došu, tam ne mūžam vairs neslāps, bet ūdens, ko es tam došu, kļūs viņā par ūdens avotu, kas verd mūžīgai dzīvei. Jņ. 4, 14.

Skaitliski pierādīts, ka zemēs, kurās neaug vīnogas, trīs ceturtdaļas patērējamo vīnu ir viltotas. Piemēram, pirms kara no Maskavas izveda 2 reiz vairāk vīna, nekā tanī iveda, lai gan šī pilsēta ar milzīgo iedzīvotāju skaitu patērēja vīna 2 reiz vairāk, nekā tajā iveda. Viltotus vīnus pagatavo no koku sulām, sveķiem, gumijas, terpentīna, zalpētera skābes, aitu asinīm, eļļām, esencēm un daudzām citām vielām, pielejot tām klāt stipruma dēļ vajadzīgo daudzumu pat vislētākā koka spirta. Lai dabūtu krāsu, garšu un aromātu, tiem pie- maisa vīnakmeņa skābi, etiķa skābi, sērskābi, ēteri, tanīnu, ģipsi, alaunu, opiju un citas indīgas vielas, kam nav nekā kopēja ar vīnogu sulu.

Ķīmija atradusi tā saucamās „vīna eļļas” un „buketes”, ar kuņu palīdzību var radīt visām dabīgi un mākslīgi izgatavoto vīnu šķirnēm vissmaržīgāko aromātu un vispatīkamāko garšu, kādas piemīt tikai visaugstāko dabīgo vīnu šķirnēm. Tas dod iespēju pārdot vislētākos un vissliktākos vīnus par visdārgāko un vislabāko vīnu šķirnēm. Bieži visgaržīgākos un visdārgāko marku vīnus izgatavo bez nevienas pilītes vīnogu sulas. Var iedomāties, kādu iespaidu uz ļaužu veselību atstāj šāds ķīmiskā ceļā pagatavots vīns.

No sacītā noģiedam, ka arī Latvijā pie dievgalda izsniedzamam „baznīcas vīnam” pa lielākai daļai nav nekā kopēja ar dabīgo vīnu. Tāpēc ļoti bieži notiek, ka mācītāji, paši to nezīnādami, lieto Sv. Vakarēdienam nevis vīnu, bet kādu citu vēl indīgāku šķidrumu, lai gan tas arī saucas par „baznīcas vīnu”. Tas rāda, ka ziemeļu zemēs dabīgais vīns jau tikpat kā pametis

dievgaldu. Mācītājiem jāizšķiras tikai par to, ko sniegt pie dievgalda vairs gandrīz nedabūjamā dabīgā vīna vietā.

Atkarībā no klimata, katrai zemei ir īpatnēji stādi. Zemes bez stādiem ir neapdzīvotas, jo tur cilvēki un kustoņi neatrod uztura. Tā tad Dieva un dabas likums noteic, ka ikvienas zemes iedzīvotājiem jāpārtiek no turienes stādiem. Šo likumu apzinīgi vai neapzinīgi pilda visi cilvēki un kustoņi. Pēc bībeles nostāsta, to pildīja arī Kristus, ņemdams Sv. Vakarēdienam no Palestīnā augušo ogu sulas pagatavotu dzērienu. Protams, ka ikkatrā vīna ražotāju zemē vienmēr var dabūt reliģiozām vajadzībām dabīgo un visjaunāko vīnu. Turpretim, ziemeļu zemēs, kurās neaug vīna stādi, baznīcai jāizlīdzās ar citu augļu sulu.

Kā savā laikā mūsu senči krimta cietu pelavmaizi, „avotiņā mērcēdami“, tāpat Kristus laikā austrumu zemēs parastās vakariņas bija maize un stipri ar ūdeni atšķaidīta vīnogu sula. Gluži dabīgi, ka apustuļi un citi pirmkristieši izlietoja šādas vakariņas Sv. Vakarēdienam. Ja Kristus un pirmkristieši pat būtu lietojuši raudzētu vīnu, tad tas vēl neapzīmē, ka mēs nedrīkstam lietot Sv. Vakarēdienam neraudzētu vīnu, vai citu ogu sulu. Tāpēc tās kristīgās konfesijas, kurās prasa no saviem sekotājiem atturību, lieto pie dievgalda neraudzētu vīnu vai citu kādu bezalkohola dzērienu. Tāpat arī slapjo konfesiju sausie mācītāji izvairās pasniegt dievgaldniekiem alkoholisku vīnu.

Ja Kristus būtu dzīvojis Latvijā, bet ne Palestīnā, tad savam iestādījumam Viņš būtu ņēmis dzērienu, kas būtu pagatavots no Latvijā augušo ogu vai citu kādu šejienes augļu sulas, bet nekad nebūtu pasūtījis par dārgu naudu no dienvidiem ilgi stāvējušu un jau saindējušos vīnogu sulu. Tāpēc visu bēdīgo un grūtsirdīgo atvieglinātājs Kristus, kuram nebija nekādas mantas un pat vietas, kur galvu nolikt, neatstums no sevis latviešus par to, ka viņi nesūtīs savus grašus uz ārzemēm pēc alkohola vai viltotā vīna, bet pieminēs Viņu ar savā pašu zemē (no ķiršogām, jānogām, upenēm, zemenēm, dzērvenēm vai no citiem kādiem sulotiem augļiem) pagatavotu un veselībai nekaitīgu dzērienu.

Pats nosaukums „Sv. Vakarēdiens“ rāda, ka pie dievgalda jāsaņem tikai spēcīgas un svētīgas vielas, bet ne miesas un gara indes. Ja Palestīnā Kristus lietoja savam iestādījumam no turienes ogu sulas pagatavotu dzērienu, tad arī Latvijā Sv. Vakarēdienam jālieto tāds dzēriens, kas ražots no mūsu pašu zemei Dieva doto ogu sulas. Kā dievgalda maizi visās zemēs cepj no turienes labību (kukurūzas, maīsa, kviešu) miltiem, tāpat dievgalda dzēriens pagatavojams no ikvienas zemes stādu augļu sulas.

Varbūt, pret to iebildīs, ka Kristus savam iestādījumam lietoja vīnogu sulu, un tāpēc arī mums pie dievgalda jālieto tikai vīnogu sula. Labi. Kvieši ir vairāk ziemeļu un kukurūza

vairāk dienvidu zemju labība. Kristus lietoja savam iestādījumam dienvidu kukurūzas maizi, un tāpēc arī mums pie dievgalda jālieto nevis kviešu, bet tikai kukurūzas maize. Jeruzālemieši satika Kristu ar palmu un ne ar vītolu zariem. Tāpēc Kristus svinīgās ieiešanas diena Jeruzālemē jāsauc par Palmu un ne par Pūpolu svētdienu, un tās svinēšanai jālieto nevis vītolu, bet palmu zari. Ja vienā vietā alkohola interesēs gribam palikt pie vīna, tad arī pārējās divās vietās mums jāpaliek pie kukurūzas un palmām, jo to prasa konsekvence.

41. Mūsu mērķis un taktika.

Ievērosim, ka **atturība nav mērķis**, bet tikai līdzeklis, kas ved uz mērķi. **Mūsu mērķis ir Latvija**, kuras krietnumu mēs gribam sasniegt ar tās dzīvā spēka pirmklasīgo labumu. Kā kareivji sargā tēviju pret ārējo ienaidnieku, tā mēs sargājam to pret iekšējo ienaidnieku — spekulatīvo alkohola kapitālu. Tāpēc **atturība vērtējama vienīgi no Latvijas viedokļa**. Personīgi man un visiem citiem absolūtiem atturībniekiem alkohols kā baudas viela bijis nebijis pasaulē, jo mums ar to nav nekādu darīšanu. Bet mēs nedrīkstam ļaut alkohola kaptiālam graut mūsu tēviju — Latviju un saindēt un aplaupīt mūsu māti — latvju tautu.

Ja gribam novērst ļaunumu, tad mums jāapkaŗo nevis tā **parādības**, bet tā **cēlonis**. Dabas likums teic, ka parādības nevar novērst tiekām, iekām nav novērsts to cēlonis. Tā tad karš pret cēloni, bet ne pret parādībām, kuras izzūd līdz ar cēloņa izzušanu. Mūsu apraugāmā jautājumā dzeršana un tās ļaunās sekas ir parādības, kuŗu **cēlonis ir spekulatīvais alkohola kapitāls**. Tāpēc mums jācīnās ne tik daudz pret dzeršanu, kā pret alkohola kapitālu.

Tāpat mums nav jācīnās **pret dzērājiem**, resp. pret alkoholiķiem un nav nicinoši jāizturās pret viņiem, jo viņi ir slimnieki jeb nelaimīgi cilvēki, kuŗi aiz nezināšanas vai aiz citiem kādiem iemesliem krituši alkohola kapitālam par upuriem. Viņi ir jāārstē, bet nav jānievā. Savstarpēja cīņa starp nedzērājiem un dzērājiem arī nenāktu par labu latvju tautai. Līdzīgi, mums nav jācīnās **pret alkoholu**, krodziniekiem un krogiem, jo tie nav alkoholisma cēloņi, bet ir alkohola kapitāla sekas. Kā dzinējspēks mēchanikā un tauku vielu kausētājs medicīnā, alkohols pats par sevi ir ļoti derīga viela. Bet ar savu derīgumu tas atmet mazu peļņu alkohola kapitālam. Turpretim, kā baudu viela, ar savu kaitīgumu tas dod milzīgu peļņu alkohola kapitālam. Dzīdamies pēc zelta, spekulatīvais kapitāls ir gatavs iznīcināt vai visu cilvēci. Kamēr valstī atļauta alkohola kapitāla darbība, alkoholisko dzērienu ražošana un tirgošanās ar tiem, tamēr krodzinieki nav noziedznieki un viņu tirdznie-

cības lokāli — krogi nav pretlikumīgas iestādes. Tāpēc necīnīsimies pret tiem: vienā vietā krodzinieki un krogi nozudīs, bet otrā vietā tie atkal parādīsies, vai uzplauks slepena tirgošanās ar alkoholu.

Atturības darbinieku līdzšinējie mazie panākumi izskaidrojami galvenā kārtā ar to, ka viņi lieki šķiež savus spēkus cīņā pret tikko minētām alkoholisma parādībām, bet ne pret to cēloni — alkohola kapitālu. Kā jau sacījām, vissekmīgākā cīņa pret alkohola kapitālu ir **tautas audzināšana atturības garā**. Blakus tai stāv apzinīgs **nacionālisms** un sirsnīgs **patriotisms**. Kas patiesi mīl savu tautu un tēviju, tas nedzēr indi, jo ikviens, **dzerdams indi-alkoholu**, vājina savas tautas dzīvo spēku. **Nacionālisms un patriotisms izskauž internacionālismu**, kā portfeli atrodās alkohola kapitāla akcijas. Ja tautas un tēvijas mīlestība ir uzvarējusi citus Latvijas ienaidniekus, tad tā uzvarēs arī alkohola kapitālu. Tāpēc **apkaŗosim alkohola kapitālu ar nacionālismu un patriotismu!**

Visās zemēs alkohola kapitāls pratis ieinteresēt gūstamā **peļņā** arī valstis un pašvaldības, kuŗas ar to aizpilda lielus robus savos budžetos. Tomēr, ja izbeigtos alkohola rūpniecība un tirdzniecība, no tā valšķu un pašvaldību budžeti nevis ciestu, bet gūtu: 1) spēji paceltos vispārēja tautas labklājība, un līdz ar to paceltos ienākumi no progresīvā nodokļa; 2) paceļoties plašu masu **turībai** un **pirktspējai**, visi vēlētos labi un ērti dzīvot, kamdēļ augtu pieprasījumi pēc labām drēbēm, ēdamvielām, dzīvojamām telpām, mēbelēm u. t. pr., no kam valstī uzplauktu zemkopība, rūpniecība un tirdzniecība, kas savukārt pavairotu ienākumus; un 3) stipri pazeminātos izdevumi par policijas, tiesu, cietumu, nabagmāju, vājprātīgo namu, slimnīcu, patversmju un bezdarbnieku armijas uzturēšanu. Tā kā katrā zemē saimnieciskā krīze var izbeigties tikai tad, kad ir novērsta **tautas plicināšana**, tad ikviena apzinīga strādnieka, zemkopja, amatnieka, rūpnieka, tirgotāja un ikkatra cita godīga darba darītāja pienākums ir cīnīties pret alkohola kapitālu, kuŗš atņem ļaudīm pirkšanas un darba spējas, mantu, veselību, prātu un tikumību.

Alkohola starptautiskais spekulatīvais kapitāls ir tik spēcīgs, ka ar to nespēj atsevišķi cīnīties neviena valsts, jo tas kontrbandas ceļā spēj saslapināt vissausāko zemi. Tāpēc līdz šim Eiropā un Amerikā visi **prohibīcijas** (alkohola aizlieguma likuma) mēģinājumi ir cietuši neveiksmes. Prohibīcija būs izvedama tikai vispasaules mērogā pēc alkohola kapitāla iznīkšanas. Turklāt, prohibīcijas likumam ir tikai tad nozīme, ja tauta tam ir pietiekoši sagatavota, lai to izvestu dzīvē. Ja mēs nespējam izvest dzīvē pat nēcīgo 1924. g. izdoto „Žūpības apkaŗošanas likumu“, tad mums nav jāsapņo par prohibīciju tuvākā nākotnē. Tāpēc pagaidām mums jā rūpējas nevis par prohibīcijas likuma izdošanu, bet **par tautas sagatavošanu**

tāda likuma izvešanai dzīvē. Prohibīcijas likuma izdošanu mēs varēsim prasīt tikai tad, kad vismaz ⅔ tautas būs tā izaudzinātas atturības garā, ka tās nedzertu alkoholiskus dzērienus arī tad, ja tie upēs straumēm tecētu gaŗām mūsu dzīvokļiem.

Šimbrīžam alkohola kapitālam spēj pretoties tikai vienotā frontē tautas audzinātājas trijotne: skola, baznīca un prese, ja tās būs pilnīgi sausas, darbosies saskaņoti un atdarīs tautai acis par viņai nodarāmo „dulluma postu”. Tāpēc atturības darbinieku vērība vispirms piegriežama skolas, draudžu un preses nosusināšanai.

42. Vislielākās durvis pasaulē.

Reiz ļaudis redzēja kādu cilvēku ar mērogu rokā tuvoja-mies krogam. Piegājis pie kroga, viņš izmērīja tā durvis. „85 santimetri platas un 2 metri augstas,” viņš noteica pie sevis.

Pēc tam viņš griezās pie ziņkārīgiem, kuŗi bija sapulcējušies ap viņu, un teica:

— Šīs durvis ir tikai 2 metri augstas un 85 santimetri platas. Bet man bija liels mantojums un viss tas aizgājis pa šīm durvīm. Man bija sešustāvu **nams**. Tomēr tas ir aizgājis pa šīm durvīm.

— Man bija **muiža**. Tā ir aizgājusi pa šīm durvīm.

— Man bija labu sugu zirgi, govīs un citi **lopi**. Visi viņi ir aizgājuši pa šīm durvīm.

— Man bija skaistas **mēbeles**. Tās ir aizgājušas pa šīm durvīm.

— Man bija lieli **kapitāli**. Tie ir aizgājuši pa šīm durvīm.

— Tas nav vēl viss. Man bija stipra **veselība**. Bet ne ilgi atpakaļ ārsts teica man: „Jūsu veselība ir aizgājusi pa kroga durvīm.”

— Kad es biju jauns, man bija **labs vārds**. Es biju godīgs cilvēks. Man varēja visu uzticēt. Tagad man vairs neviens nekā neuztic. Katrs saka par mani: „Viņš ir dzērājs”. Mans **gods** ir aizgājis pa kroga durvīm.

— Agrāk man bija **laba sirds**. Es nevarēju redzēt sievu un bērnus raudam. Tagad bieži vien es piespiežu viņus raudāt. Mana labā sirds ir aizgājusi pa šīm durvīm.

— Man ir smadzenes un es varu spriest: man ir **prāts**. Ar to es varu būt lepns. Tomēr cik reiz esmu iznācis no kroga piedzēries, kad nespēju ne domāt, ne spriest un kad biju mulķīgāks par lopu. Mans **prāts** bija aizgājis pa kroga durvīm.

— Man ir **sirdsapziņa**. Tā teic man, kas ir labs un kas ir ļauns, ko drīkst darīt un ko nē. Bet vai es darīju labi, **nodzerdams savu mantu**? Vai es darīju labi, **saindēdams savu miesu**? Vai es darīju labi, **dodams citiem sliktu dzīves pa-**

raugu? Zināms, nē. Mana sirdsapziņa bija aizgājusi pa kroga durvīm.

— Bet tagad man visa tā pietiek! Ar Dievu, kroga durvis! Vairs nesperšu kāju pār šo slieksni! Es atsakos dzert uz visiem laikiem un nepadošos nekādām alkohola kārdināšanām.

To teicis, viņš mierīgi aizgāja. Daži no klātesošiem arī aizgāja, sacīdami: „Viņš runāja taisnību. Sekosim viņa paraugam un nedzērsim vairs.” Tomēr lielākā daļa klausītāju bija tik neapzinīgi un tik vāja rakstūra cilvēki, ka viens pēc otra iegāja krogā pa tām pašām durvīm. Varbūt arī viņi kādreiz atzīs, ka dzerot manta, veselība, prāts, gods un sirdsapziņa aiziet pa kroga durvīm.

43. Nākotnes vīri un sievas.

Kādreiz es pasniedzu skolā atturības mācības stundu. Viens no bērnu vecākiem teica uz mani: „Ko jūs par velti tērējat laiku, runādami bērniem par atturību? Bērni jau tā kā tā nedzēr. Labāk runājat pieaugušiem, kuŗi dzer.” Uz to es atbildēju: „Es baroju suni, kad vilks vēl nav lopos. Bet jūs gribat, lai es baroju suni tad, kad vilks ir jau lopos. Šinī ziņā alkohols ir vilks un atturība suns, kuŗš aizsargā no alkohola mūs un mūsu bērnus. Es mācu atturību nākamās paaudzes vīriem un sievietēm. Kas bērniem māca labus tikumus, tas kalpo nākotnei. Izaudzināt bērnus par atturībniekiem un mūsu tēvija piedzīvos ziedu laikus.

Bet sakat, kas ir noticis ar jūsu skolas biedriem, kuŗiem skolā nemācīja atturību? Kur ir katrs no viņiem?

Aizejat uz **kapsētu**, pastaigājaties pa šaurajiem celiņiem un palasat kapu pieminekļu uzrakstus. Un tur jūs pārliecināsieties, ka daudzi jūsu jaunības draugi nav vairs starp dzīvajiem. Kas stāv tur rakstīts? „Miris savā 22. dzīvības gadā.” Un šeit? „Miris savā 23. dzīvības gadā.” Bet tur? „Miris traģiskā nāvē savā 24. dzīvības gadā.” Bībelē, kuŗa ir uzrakstīta senos laikos, ir teikts, ka cilvēka mūžs ir 70, 80 un pat 100 gadu. Bet kā tas nākas, ka šie jūsu jaunības draugi nav nodzīvojuši pat ne trešo daļu no šā laika? Tas nākas no tam, ka viņi un viņu tēvi un tēvu tēvi dzēra reibinātājus dzērienus. Bet visi viņi dzēra tikai tamdēļ, ka agrāk skolās bērniem nekā nemācīja par alkohola kaitīgumu. Ja šie jaunekļi būtu skolā iemācījušies, ka no dzeršanas jāmirst agrā nāvē, tad viņi nebūtu dzēruši un tik agri nomiruši.

Ja jūs gribat redzēt savus vēl dzīvos skolas biedrus un jaunības draugus, tad vispirms aizejat uz **trako namu** un tur apskatāt tos, kuŗi paši nezina, ko tie dara. Padomājat, kas noveda viņus trako namā? Viņu pašu un viņu priekšteču dzeršana, jo tēvu dzeršanas grēki tiek piemeklēti pie bērniem. Ja

viņiem, viņu tēviem un viņu sentēviem skolā būtu mācīts, ka dzeršana noved trako namā pašus dzērājus un viņu pēcnākamos, tad visi viņi nedzertu, — un šie jūsu skolas biedri un jaunības draugi nebūtu nokļuvuši trako namā.

Aizejat vēl uz **patversmi** un **nabagmāju**, jo tur arī jūs atradīsiet dažus no saviem jaunības draugiem. Apskatat labi šos paklīdušos, drūmos, izdēdējušos un skrandās gērbušos ļaudis! Bet reiz viņi bija cerības pilni un dzīves priecīgi zēni un meitenes. Vai viņi būtu nonākuši tādā stāvoklī, ja skolā būtu izaudzināti par atturībniekiem?

Lūk, jūs nākat vēl vakarā mājā. Jums ir bail iet pa tumšajām ielām, jo katru brīdi jums var **uzbrukt** un jūs **aplaupīt**. Bet kas ir tie, no kuriem jūs baidāties? Tie ir jūsu jaunības draugi, kuņi tapuši par dzērājiem.

Jūs steigieties iziet uz plašu un apgaismotu bulvāri. Bet ko jūs tur satiekat? **Ielu staigules**. Un arī šīs sieviešu dzimuma pazeminātājas ir jūsu skolas biedres un bērnības paziņas. Bet vai viņas būtu tapušas par tādām, ja visas sievietes un visi vīrieši nedzertu?

Lai sasniegtu visas tautas atturību kaut jel nākotnē, skolās bērni ir jāiepazīstina ar visiem alkohola ļaunumiem un stingri jāaudzina atturības garā. Tāpēc es no sirds priecājos, ka arī šinī skolā ir nodibinājusies skolnieku atturības biedrība jeb **„cerības pulciņš“**.

„Jā, kad ļabi padomā, tad jums ir taisnība,“ nopūzdamies atbildēja tas pats skolnieka tēvs.

44. Nopietna saruna.

A. Kuņš ir vislabākais dzeršanas apkaņošanas līdzeklis?

B. Labākais līdzeklis ir pašam būt par pilnīgu atturībnieku un ar savu dzīvi būt citiem par atturības paraugu.

A. Vai nepietiek aprobeņoties ar mērenību jeb sātību?

B. Mēs stāvam par atturību, jo gribam izskaust katru dzeršanu. Bet alkohola kapitālisti liek sludināt mērenību jeb sātību, jo tā izaudzē dzērājus, kuņi piepilda viņu kabatas. Kā zināms, mērenība jeb mērena dzeršana ir vienīgais ceļš uz žūpību jeb pārmērīgu dzeršanu. Reibinātāju dzērienu ražotājiem un pārdevējiem patīk tikai mēreni dzērāji, bet nepatīk žūpas. Un tiešām, mēreniem dzērājiem ir nauda un tie vēl spēj pelnīt naudu. Žūpas pa lielākai daļai ir jau nodzēruši visu naudu, vairs nespēj pelnīt naudu un ar savu piedauzīgo uzvešanos atbaida no dzeršanas jaunekļus un sievietes. Tāpēc alkohola kapitālam mēreni dzērāji dod daudz vairāk nekā žūpas. Turpretim, sabiedrībai mēreni dzērāji ir kaitīgāki par žūpām. Tāpēc mēs apkaņojam mērenību vairāk nekā žūpību.

A. Kur ir robeža starp mērenību un žūpību?

B. Patiesībā dzērājam tādas robežas starp „diezgan“ un „par daudz“ nemaz nav un nevar būt, jo katrreiz to nosaka vienīgi pats dzērājs un vienīgi tad, kad viņš nav vairs skaidrā prātā. Tāpēc nereti arī tam, kas sevi daudzina tikai par „mērenu“ dzērāju, „diezgan“ ir tikai tad, kad tas vairs nespēj uz kājām stāvēt, vai arī tad, kad tam nav vairs ne santima kabatā.

A. Kāpēc tad dibina sātības biedrības?

B. Izrādās, ka visās zemēs sātības biedrību aizkulišu dibinātājs vienmēr ir alkohola kapitāls, jo patiesībā **sātības biedrības ir dzeršanas sagatavošanas skolas**. Sātības biedrības tikai izliekas par dzeršanas apkarotājām, bet īstenībā tās ir dzeršanas veicinātājas. Tamdēļ mēs rūpējamies, lai nenodibinātos sātības biedrības arī Latvijā.

A. Vai nederētu aizliegt degvīna un citu stipru dzērienu lietošana un to vietā atstāt tikai alu?

B. Alus ir tikpat kaitīgs kā visi citi reibinātāji dzērieni. Stipros reibinātājus dzērienus dzer mazām glāzītēm, bet alu dzer veseliem kausiem. Tāpēc ar alu var piedzerties gluži tāpat kā ar degvīnu vai kādu citu stipru reibinātāju dzērienu. Kā zināms, alū ir 4—8% alkohola un degvīnā 40% alkohola, t. i. 5—10 alus pudelēs ir tikpat alkohola, cik tā ir 1 degvīna pudelē.

A. Kas ir atturības solījums?

B. Tas ir mutiska vai rakstiska goda vārda došana zināmā laikā vai visā mūžā nelietot reibinātājus dzērienus un ar tiem nepacienāt citus.

A. Cik daudz alkohola jāizdzer cilvēkam, lai viņš no tā uz vietas nomirtu?

B. Tas atkarājas 1) no alkohola šķirnes, 2) no cilvēka miesas svara un 3) no ķermeņa konstrukcijas un veselības stāvokļa. Zinātnieki ar mēģinājumiem pie kustoņiem ir pierādījuši, ka lai nonāvētu kustoni, tam uz katra dzīvsvara kilograma ir jāiedod etilalkohola 7,75 grama, propilalkohola 3,75 gr, butilalkohola 1,85 gr vai amilalkohola 0,63 gr. Tā tad liela auguma spēcīgs vīrietis, kuŗš sver 80 kilogramu (200 mārciņu), var noindēties ar 620 gr etilalkohola, 300 gr propilalkohola, 128 gr butilakohola vai 50 gr amilalkohola. Diemžēl, ļaudis dzer ne tikai labi attīrītu spirtu jeb etilalkoholu, bet arī slikti attīrītu vai pavisam neattīrītu spirtu. Pie tādiem neattīrītiem un no kartupeļiem vai citām lētākām vielām dabūtiem spirtiem pieder propilalkohols, butilalkohols un amilalkohols, kuŗi ir 2—12 reiz nāvīgāki par visai labi attīrītu vīna ogu spirtu jeb etilalkoholu. Šo visai kaitīgo šķirņu alkoholu satur piemēram **kandža** jeb pašpagatavotais degvīns un **šmakkolka** jeb pēc saikaviešu receptes pagatavotais māju alus.

ALKOHOLA DAUDZUMS REIBINOŠOS DZĒRIENOS.

LĪDZĪGS DAUDZUMS

10 KUB. CENTIMETRU
ALKOHOLA IR:

25 KUB. CM. DEGVĪNA

17 KUB. CM. ARAKA

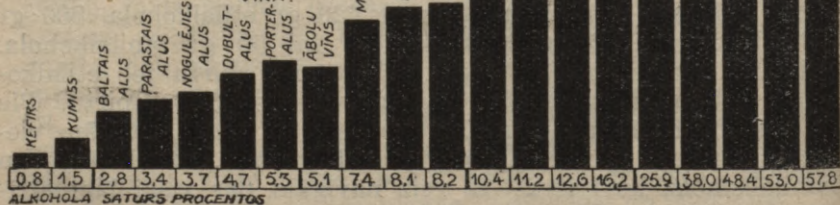
125 KUB. CM.
MOZELES VĪNA

80 KUB. CM.
TOKAJAS VĪNA

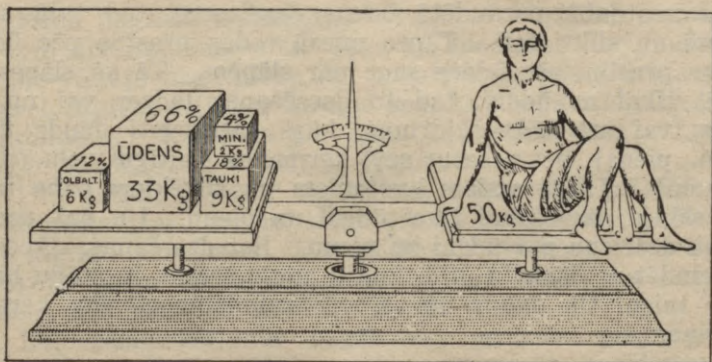
300 KUB. CM. ALUS

200 KUB. CM. ĀBOLU
VĪNA.

Cik gradu jeb procentu alkohola satur spirts? degvīns? vīns? augļu vīns? alus? Cik reiz degvīns ir stiprāks par alu? par vīnu? Cik reiz vairāk jāizdzer alus, lai apreibtu tādā pašā mērā kā ar degvīnu?

45. Cilvēka ķermeņa sastāvdaļas.

Cilvēka ķermeņa sastāvs: 60% ūdens, 18% tauku, 12% olbaltuma un 4% minerālu.

Ko mēs redzam uz šā zīmējuma? Ap. 16—17 gadus vecu jaunekli, kuņš sēd uz svaru plāksnes un sver 50 kilogramu. Uz otras svaru plāksnes atrodas 4 kastes. Ja saskaitām kopā to satura svaru ($6+33+9+2=50$), tad atrodam, ka tas sver gluži tikpat, cik sver jaunais cilvēks, t. i. 50 kilogramu. Tiešām, jaunā cilvēka ķermenis sastāv taisni no 33 kg jeb 66% ūdens, 9 kg jeb 18% tauku, 6 kg jeb 12% olbaltuma un 2 kg jeb 4% minerālu. No sacītā noskārstam, a) ka cilvēka ķermenis sastāv no ūdens, taukiem, olbaltuma un minerāliem un b) ka viņa ķermeņa sastāvdaļu svars proporcionāli ir sekošs: 1) 66% ūdens, 2) 18% tauku, 3) 12% olbaltuma un 4) 4% minerālu.

Ievērojot šādu ķermeņa sastāvu, cilvēkam jāēd tāda barība, kurā satur ūdeni, taukus, olbaltumu un minerālus. Ūdens, olbaltums un minerāli noder ķermeņa izbūvei, bet tauki tā apsildīšanai.

Par kurināmo materiālu miesai tauku vietā var noderēt arī tā saucamie ogļu hidratī: **cukurs un stērķele**. Ogļu hidratūs dabū no stādiem. Ļoti daudz cukura ir cukurbietēs, vīnogās, ābolos, bumbiešos, plūmēs u. t. pr. Visvairāk stērķeles ir to stādu augļos, no kuriem dabū miltus un putraimus. Lai ķermenis izmantotu stērķeli par kurināmo materiālu, tai gremošanas organos jāpārvēršas par cukuru.

Tā kā % mūsu ķermeņa sastāv no ūdens, un mēs pastāvīgi tā daudz zaudējam svīstot un elpojot, tad ūdens ir visnepieciešamākā barības viela. Ūdeni mēs uzņemam ne tikai dzerdami, bet arī ēzdami dažādu barību. Tā, piem., ūdeni satur gaļa 72%, ola 80%, kartupeļi 74% u. t. pr. No tā redzam, ka ūdens ir arī mūsu barības vielu galvenā sastāvdaļa. Dienā cilvēks zaudē ap 3 kilogrami ūdens. Lai ķermenis atdabūtu šo ūdens zau-

dējumu, cilvēkam ir jādzer ūdens, jo ūdens zaudējumu ķermenim var atlīdzināt tikai ar ūdeni un ne ar ko citu. Kad ķermenis neatdabū pazaudētā ūdens daudzuma, tad tajā asinis sabiezē un slikti tek. Tāpēc miesā rodas prasība pēc ūdens. Miesas prasību pēc ūdens sauc par slāpēm. Tā kā slāpes var dzesēt tikai ar ūdeni, tad to dzesēšanai jādzer vai nu tīrs ūdens, vai arī tāds šķidrums, kurš satur ļoti daudz ūdens (piem., piens), bet nesatur sevī ķermenim kaitīgu vielu (piem., alkoholu). Tāpēc visiem kustoņiem un cilvēkiem daba ir devusi slāpju dzesēšanai tikai ūdeni un pienu. Un nav pasaulē labāku dzērienu par ūdeni un pienu. Bez dzeršanas, slāpes var vēl remdēt ar dārzāju un sakņāju augļu ēšanu, jo stādu barība satur taisni tik daudz ūdens, cik vajadzīgs cilvēka ķermeņa patēriņam.

Olbaltums ir tā viela, kuŗa noder galvenā kārtā muskuļu (gaļas) izbūvei. Olbaltums ir ne tikai olās, bet arī pienā, maizē, zirņos, pupās, gaļā un citās ēdamās vielās.

Minerāli (sāls, kaļķi, fosfors, dzelzs) visvairāk vajadzīgi kaulu izbūvei, kuŗi sastāv pa lielākai daļai no kaļķiem. Kad ūdens ložņā pa zemes apakšu, tad tas izkausē daļu minerālu un, barodams stādus un kustoņus, izkausētās minerālu daļas nogādā ķermenī. Tāpēc arī mēs, dzerdami ūdeni un pienu un ēdami augu vai kustoņu vielas, uzņemam savās miesās vajadzīgo daudzumu minerālu.

Tauki un cukurs resp. **stērķele**, kuŗa mutē un kuņģī pārvēršas cukurā, noder miesai galvenā kārtā par kurināmo jeb sildāmo materiālu. Taukus mēs uzņemam sviestā, krējumā, pienā, riekstos, eļļā, gaļā u. t. pr., cukuru — pienā, augļos, ogās, saknēs u. t. pr., stērķeli — kartupeļos, maizē, putrā u. t. pr. Iegaumēsim, ka stērķelei, pirms ķermenis to uzņem, jāpārvēršas cukurā.

Ja nu cilvēka miesas uzturam vajadzīgi tikai ūdens, olbaltums, minerāli, tauki un cukurs, tad arī tā izbūvei jāuzņem tāda barība, kuŗa satur šīs vielas. Tā kā starp minētām miesai vajadzīgām vielām nav alkohola, tad tas nenoder mūsu organisma izbūvei. Aiz tā iemesla, ja alkohols nokļūst mūsu miesā, tad tas tur ir gluži lieks un kā katra lieka viela tikai traucē mūsu miesas darbību. Ja ir neprātīgi, ēku ceļot būvmateriālam piejaukt liekas vielas, tad jo neprātīgāki ir, savas miesas „izbūvējot“, tanīs ievadīt lieku un kaitīgu vielu, kāda ir ķermenī uzņemts alkohols.

Tā kā alkohols nav barības viela un nav vajadzīgs ķermenim, tad tas pieskaitāms tikai pie **baudas vielām**. Tomēr savas ļaunās iedarbības dēļ uz ķermeni, tas aizliedzams lietošanai gluži tāpat, kā citas alkoholam līdzīgas baudas vielas: kokains, morfijs, opijs, ēteris, nikotins u. t. pr.

46. Kas man par daļu!

Kādā pagastā nodibinājās atturības biedrība, kuŗas mērķis bija apkarot dzeršanu. Kad šīs biedrības darbinieki griezās pie vietējā bagātnieka dēļ pabalsta un paskaidroja viņam, ka pret dzeršanu jāspēj stingri solī, tad bagātnieks tiem tikai īsi atbildēja: „Kas man par daļu, kad ļaudis dzer? Lai dzer, kam ir nauda: būs valstij ienākums.”

Pēc dažām dienām bagātnieks automobili priecīgi devās uz dzelzceļa pietātni, lai sagaidītu savu kundzi ar abām meitām, kuŗas atgriezās no tāļa ceļojuma. Nobraucis stacijā, viņš novēroja ļaužu uztraukumu un dabūja zināt, ka gaidāmais vilciens ceļā sadūries ar otru vilcienu.

Dēļ paskaidrojuma bagātnieks griezās pie pietātnes priekšnieka. Tas mēģināja viņu apmierināt, sacīdams: „Pacieties! ārsti un slimnieku kopēji ir jau izsūtīti pretim. Palīdzība ir sniegta tik ātri, cik vien iespējams.”

Bāls un sagrauztu sirdi bagātais kungs staigā gar slieđēm. Briesmīgi lēni iet uz priekšu pulksteņa rādītājs. Pāris stundu viņam izliekas kā mūžība. Pēdīgi pienāk nelaimīgais vilciens. Kādā preču vagonā ievietoti liķi. Starp tiem atrodas arī bagātnieka kundze un vecākā meita. Jaunākā meita novietota citā vagonā. Tā ir grūti ievainota un sakropļota uz visu mūžu.

Un kas bija nelaimes cēlonis? Sliežu bīdītājs bija izdzēris dažas glāzes degvīna un reibulī ievadījis vilcienu nepareizās slieđēs. Tagad gan bagātnieks noģida, ka ļaudis, lietodami reibinātājus dzērienus, kaitē ne tikai sev, bet arī citiem.

47. Ģimenes trāģedija.

Nesen atpakaļ Briseles iedzīvotājus uztrauca sekošā ģimenes trāģedija.

Kādā mājā dzīvoja drēbnieks ar sievu un septiņiem maiziem bērniņiem. Ģimenē valdīja satiecība un tā necieta trūkumu. Radi un draugi uzskatīja to par laimīgu. Un tāda tā arī bija.

Bet ģimenes galva, kuŗš agrāk bija priekšzīmīgs vīrs un tēvs, kopš kāda laika sāka dzert un bieži pārnāca mājās iereibis. Kamēr viņš pavadīja laiku dzertuvēs, darbnīca palika bez uzraudzības. Tamdēļ viņa izdevumi vairījās un ienākumi mazinājās. Ģimenē radās uzturas līdzekļu trūkums.

Reiz vīrs pārnāca stiprā dūšā un bez santima kabatā. Sieva, kuŗa ar bērniem jau vairākas dienas bija izmirusies badu, pārmeta vīram viņa necienīgo uzvešanos. Vīrs pazaudēja pašsavaldīšanos un deva brīvību savām ātri uzliesmojošām dūsmām. Prāts vairs nevaldīja pār jūtām. Tāpēc viņš kā ārpātīgs sāka sist sievu un pēdīgi tai ar nazi pārgrieza

rīkli. Bērniņi saskrēja un raudādami apkampa savas mīlās mammiņas ar asinīm applūdušo līķi. Pastrādājis šausmu pilno darbu, briesmonis steidzīgi atstāja dzīvokli. Otrā dienā viņa līķi izvilka no kanāla, kurā viņš bija ielēcis pēc padarītā nozieguma.

Tā tad vienā pašā dienā un vienā pašā ģimenē notika slepkavība un pašslepkavība un radās septiņi bāreņi-sērdieņi. Līdzīgu ģimenes traģēdiju, kurās rada dzeršana, katru dienu var atzīmēt tik, cik vien patīk.

[Mans tulk. no franču valodas.]

48. Solījuma turēšana.

Slavenam Zviedrijas karalim **Kārlim XII** vēl jaunam esot nomira māte. Tāpēc par prinča audzināšanu rūpējās viņa vecmāte — Zviedrijas karaliene. Reiz princis pārnāca no medībām iereibis. Viņš nenomazgājies un kārtīgi neapģērbies piesēdās pie vakariņām, runāja nesaturīgi un parādīja necienību karalienei. Pēdējā izteica princim pārmetumu. Apbēdinājies, princis ātri piecēlās no krēsla un gribēja steigšus aiziet no vakariņām. Bet ceļoties viņš iekērās ar zābaku piešiem galdauta garajās mežģinēs. Tādējādi aizejot viņš norāva no galda traukus un ēdienus. Otrā dienā karaliene izskaidroja principam dzeršanas postu un lūdza viņu uz priekšu vairs nedzert. Princis atvainojās un deva karalienei solījumu visu mūžu mutē nepemt reibinātājus dzērienus. Un viņš svēti turēja doto solījumu, jo visa sava raibā mūža baltās un nebaltās dienās viņš vienmēr bija un palika pilnīgs atturībnieks.

49. Nelaimīgās ģimenes, pašvaldības un valstis.

Kādam mātei bija godīgs, paklausīgs un apdāvināts dēls. Skolotāji nevarēja nopriecāties vien par šo krietno zēnu un pareģoja viņam labu nākotni. Bet pēc skolas beigšanas draugi pāvedināja viņu uz dzeršanu. Kādreiz dzērumā šis citādi lab-sirdīgais un godīgais jauneklis nosita cilvēku un tika ievietots cietumā.

Jaukajā Vasaras svētku rītā jaunais noziedznieks, sēdēdams cietumā pie aizžogotā loga, raudzījās brīvajā dabā, pārdomāja savu pagātni, pieminēja savu labo māti, atcerējās laimīgo bērnību un dziļi nopūzdamies teica:

„Un tad nāca tā ļaunā stunda, kurā nolaupīja man brīvību un godu. Tai naktī, kad mēs iedzērušies iznācām no kroga un iesākām ceļā ķildu ar gluži svešiem ļaudīm, kurus es nekad nebiju redzējis un kuri nekad man nekā ļauna nebija darījuši, es esot kādam cilvēkam ar rungu pāršķēlis galvas kausu. Kā viss tas noticis, es nekā neatminos. Kad man parādīja jaunā cilvēka līķi, es raudāju kā izkults bērns. Nekad nevaru aiz-

mirst viņa sastingušo stāvu ar sakropļoto ģīmi un viņa izmisušo māti-atraitni, kurai esmu atņēmis viņas vienīgo dēlu un maizes devēju. Te nu es sēdu, raudu un vairs nevaru izlabot padarīto... Ak, nebūtu bijis kroga, es nekad nebūtu tapis par dzērāju un noziedznieku!"

Nelaimīgs ir tas jauneklis, kurš dzeršanas dēļ sēd cietumā. Nelaimīga ir tā māte, kuŗas dēls tapis par dzērāju un noziedznieku. Nelaimīga ir arī tā māte, kuŗas dēls kritis par upuri dzērājam. Nelaimīga ir tā pašvaldība, kuŗai jāuztur bez maizes devējiem palikušās mātes. Nelaimīga ir tā valsts, kuŗai dzērāju dēļ jāuztur policija, tiesas un cietumi.

50. Paškontroles un pašsavaldīšanās zaudēšana.

Neilgi atpakaļ franču laikraksti dzīvi pārrunāja sekošu gadījumu, kurš norisinājās Parīzē uz kādas nomaļas ielas.

Ap pulksten 11 vakarā gājēju uzmanību vērta uz sevi iereibis kareivis, kurš, zobenu gaisā vēcinādams, kļiedza pilnā rīklē: „Noduršu visus! Neviena nepaliks dzīvs! Lai dzīvo brīvība!”

Gadījās garām iet iereibušā kareivju rotas virsniekam. Viņš piegāja pie kareivja un pavēlēja tam tūdaļ iet uz kazarmu.

„Liec mani mierā!” kareivis uzkliedza.

„Ejat uz kazarmu, citādi es jūs iesēdināšu cietumā,” virsnieks teica.

Šis piedraudējums vēl vairāk sadusmoja kareivi. Viņš vērta zobenu pret virsnieku un kļiedza: „Cietumā! cietumā, nelieti!”

Virsnieks atvirzījās tālāk no apbruņotā briesmoņa, kurš trakoja kā prātu zaudējis. Tad virsnieks pasauca no ļaužu pūļa sev palīgā kādu kareivi. Abi viņi metās virsū trakotājam un nogāza to gar zemi. Bet tam izdevās izrauties un piecelties. Tūlīt tas uzbruka virsniekam. Bet virsnieks veikli atlēca nomaļus un zobens nāvīgi ievainoja kādu no skatītājiem. Tagad publika gribēja apcietināt slepkavu. Bet tas metās bēgt. Sākās dedzīga pakalīdzīšanās. Neskatoties uz reibuli, spēcīgais kareivis skrēja ļoti ātri un maldinādams ļaudis pats sauca pēc palīdzības. Naktssargi un sētnieki svilpa un šāva gaisā, lai grieztu kārtībnieku vērību uz noziedznieku.

Te uzreiz kāds dūšīgs cilvēks satvēra briesmoni no muguras puses. Iesākās šausmīga cīņa. Bet drīz vien pašai ziedīgais cilvēks, nodurts un asinīm notecējis, gulēja uz ielas. Pa to laiku pieskrēja vairāki policisti. No viņiem vienam izdevās sagrābt noziedznieku pie rīkles un otram izraut zobenu no rokām. Sagūstīto un atbruņoto slepkavu ieslodzīja kara cietumā.

Pirmais noslepkavotais bija rokpelnis un atstāja bez kādiem līdzekļiem sievu ar četriem maziem bērniņiem. Otrais upuris bija mūrnieks — atraitis, kurš arī bez kādiem līdzekļiem atstāja trīs bārenīšus.

Kad piedzērušais kareivis bija atžirdzis no reibuļa, tad otrā dienā viņam nolasīja sastādīto protokolu un stājās pie viņa nopratināšanas. Izrādījās, ka no visa dzērumā notikušā viņš neko neatminēja. Izdzirdis par saviem pastrādātiem šausmu darbiem, viņš no sirdsēstiem un žēlabām tikai kliecēja: „Es esmu noslepkavojis divus cilvēkus! Es esmu slepkava!” Tad viņš sāka nevaldāmi raudāt un, nonācis izmisuma stāvoklī, lūdza dot viņam zobenu, lai izpirktu savu vainu, pats sev padarot galu.

Sēdēdams uz noziedznieku sola tiesas priekšā, jaunais ļaundaris, pārplūzdams asarām, teica: „Es ar draugiem omulīgi dzēru saldo vīnu un ne domāt nedomāju, ka no tam pazaudēšu prātu. Es esmu pastrādājis ļoti smagu noziegumu... Lūdzu uzlikt man tikpat smagu sodu... Mani šausmīgi moka sirdsapziņa... Es esmu visnelaimīgākais cilvēks pasaulē.”

[Mans tulkojums no franču valodas.]

51. Kā izgaist spēks un prāts.

Kad es atstāju tēva mājas, visā mūsu pagastā nebija godīgāka, skaistāka, strādīgāka un spēcīgāka jauneklā par Miķeli Lerū. Prieks bija skatīties, ka augu dienu šis zaļoksnis locījās sava tēva tīrumos un plāvās. Visgrūtākie darbi bija viņam tikai rotaļāšanās. Viņa jautro un spēcīgo dziedāšanu dzirdēja jau no tālienes.

Pēc ilgiem gadiem atgriezies dzimtenē, es atradu pagastā lielu pārmaiņu. Netālu no pagastnama pie krustcelēm bija uzcelta biedrības māja un tai blakus viesnīca ar traktieri. Šeit norisinājās visa pagasta sabiedriskā dzīve, kuŗa vienmēr nobeidzās ar dzeršanu.

Iedams gaŗām, es ieraudzīju traktiera priekšā kādu bālu izdēdējušu, skrandās ģērbušos cilvēku. Viņš bija tik uzkrītoši vājš un nespēcīgs, ka es nevarēju vienaldzīgi noskatīties viņā. Tāpēc es prasīju kādam vecītim: „Kā sauc šo cilvēku?” Vecītis bēdīgi pakratīja galvu un teica: „Tas ir Miķelis Lerū.”

„Nevar būt!” es iesaucos: „es pazinu Miķeli Lerū, bet viņš nemaz nebija līdzīgs šim nelaimīgam cilvēkam.”

„Jā, jā,” nopūtās vecītis: „es arī pazinu Miķeli, kad viņš bija stiprs un skaists. **Dzeršana padarīja viņu par tādu.** Kad uzcēla šo nolādēto traktieri, Miķelis pasāka staigāt uz to biežāk un biežāk. Katru rītu viņš dzēra pa glāzītei degvīna, teikdams: „Tas dara mani stipru un dod man spēku strādāt.” Pirmajā laikā nevarēja neko sliktu pamanīt. Bet jau pēc da-

žiem gadiem visi redzēja, ka Miķelis nebija tas, kas agrāk. Ardams viņš nokusa tā, ka dažreiz nevarēja paelpot. Pamazām viņš tapa drūms un vairs nesmējās un nedziedāja. Reiz piedzēries viņš bija izsitis savam draugam divus zobus. Par

Dzeršana padarīja viņu par tādu.

to viņš nosēdēja trīs mēnešus cietumā. Pēc tam viņš sāka dzert vēl vairāk. Jūs redzat, kā viņš tagad izskatās. Ārsts saka, ka Miķelis rudeni nepārcietīšot."

Es piegāju pie Miķeļa un gribēju ar viņu parunāties.

"Miķel, vai tu pazīsti mani?" es sacīju, viņam viegli uzlikdams roku uz pleca.

Nelaimīgais nodrebēja un klusuciedzams mani apskatīja.

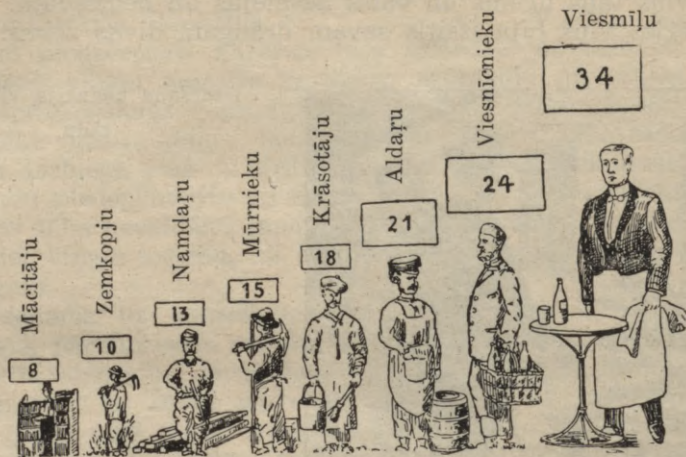
"Viņš jums neko neatbildēs," vecītis žēli sacīja: "viņš jau sen ir tapis par idiotu un vairs nepazīst nevienu cilvēku."

Mans tulk. no franču valodas.

52. Cilvēka mūžs.

Dažreiz dzird runājam, ka alkohols neesot bīstams cilvēkiem, jo viens otrs dzērājs esot nodzīvojis **ilgu mūžu**. Ja tas ir tā, tad jau mēs varam teikt, ka arī kašs nav bīstams cilvēkiem, jo viens otrs kareivis pēc sīvām kaujām pārnāk mājās sveiks un vesels. Bet paraugaties, cik daudz citu kareivju nav krituši tajās pašās kaujās! Ne visiem cilvēkiem ir vienāda veselība un izturība. Vienu nozāļot ir vieglāk un otru grūtāk. Kam ir stipra veselība, tas var panest vairāk alkohola, nekā cilvēks ar vāju veselību. Mēs zinām, ka ir cilvēki ar tik stipru veselību, ka arī dzerdami viņi piedzīvo sirmu mūžu. Tomēr neapšaubāms ir tas, ka nedzerdami viņi piedzīvotu vēl

garāku mūžu. Bez tam vēl jājauc: „Kādi ir viņu bērni?” Taču nav vienīga, vai viņi dzīvo ģimenē starp spirtiem, vese-

No tūkstoša mirst viesmīlu 34, viesnīcnieku 24, aldaru 21, krāsotāju 18, mūrnieku 15, namdaru 13, zemkopju 10 un mācītāju tikai 8 (Amerikā, Anglijā, Somijā, Zviedrijā, Norvēģijā un citās zemēs gandrīz visi mācītāji ir pilnīgi atturībnieki).

liem un apdāvinātiem bērniem, vai starp kropliem, nīkuļiem un idiotiem. Nav arī vienīga, vai viņi dzīvo pilnībā vai trūkumā.

Pēc bībeles vārdiem cilvēka vidējais mūžs ir 70—100 gadu. Bet pēc statistiskām ziņām tagadējais vidējais vīrieša mūžs ir 42 un sievietes 46 gadi. Šie skaitļi rāda, ka agrāk, kad vēl vai nu pavisam nelietoja vai lietoja ļoti maz reibinātājus dzērienus, ļaudis dzīvoja daudz ilgāk, nekā tagad. Bez šaubām, par ļaužu mūža saīsināšanos ir vainojams alkohols, kurš caur iedzimtību pa augumu augumiem ir novājinājis cilvēces miesīgos un garīgos spēkus.

Ikvienas valsts iedzīvotāju vidējais ilgais mūžs liecina, ka tās tauta sastāv no veselīgiem un spēcīgiem ļaudīm, bet vidējais īsais mūžs rāda, ka tautas veselība atrodas bēdīgā stāvoklī. Šajā neapskaužamā veselības stāvoklī ir nonākusi latvju tauta, kuŗa no dzeršanas sekām jau dažos novados izmirst, t. i. dabiskā kārtā nevis pieaug, bet mazinās. **Veselīga ir vienīgi tā tauta, kuŗa stipri pieaug.** Jo kāda tauta vairāk pieaug, jo viņa ir veselīgāka, un jo mazāk pieaug, jo viņas veselības stāvoklis ir vājāks. Tauta, kuŗa dabiskā kārtā mazinās, ir saslimusi ar kādu nopietnu slimību, kuŗa dažos augumos var viņu noslaucīt no zemes virsas. Latvju tautu izdeldē alkoholisms jeb dzeršanas kaite, ar kuŗu tā sirgst.

53. Es nelietoju reibinātājus dzērienus.

Es gribu, lai man nekad galva nesāp un vienmēr prāts ir skaidrs. **Tāpēc es nelietoju reibinātājus dzērienus.**

Es gribu, lai man rokas labi strādā un acis uzmanīgi uzrauga darbu. **Tāpēc es nelietoju reibinātājus dzērienus.**

Es zinu, ja lietošu reibinātājus dzērienus, tad man kungs, aknas un īkstis sabojāsies, sirds aptūks un nepareizi strādās, asinis slikti tecēs pa dzīslām — un ar visu to dažādas slimības sagrauzīs manu veselību. **Tāpēc es nelietoju reibinātājus dzērienus.**

Es vērtēju katru sviedriem pelnīto santimu. Tas man vajadzīgs, lai ērtāki ierīkotu mājas dzīvi un vairāk palīdzētu ģimenei. **Tāpēc es nelietoju reibinātājus dzērienus.**

Es negribu, lai mani bērni, ņemdami no manis paraugu, sāk dzert un top par dzērājiem. **Tāpēc es nelietoju reibinātājus dzērienus.**

Es negribu apgānīt savu dvēseli un gribu izsargāt to no ikkatra ļaunuma. Bet dzeršana ir visa ļaunuma sakne. **Tāpēc es nelietoju reibinātājus dzērienus.**

Es zinu, ka visi dzērāji iesāka dzert ar pirmo glāzīti. Tāpēc es nedzeru nevienu glāzīti un saku ikvienam: „Ja tu neesi pats sev ienaidnieks, tad nedzer alu, vīnu, augļu vīnu, degvīnu, rumu, konjaku un citus reibinātājus dzērienus, jo tajos ir nāveklis — alkohols.

Es nelietoju reibinātājus dzērienus, jo es zinu, ka bez tiem man

veselība labāka,
prāts skaidrāks,
sirds priecīgāka,
maks pilnāks.

54. Cilvēciskais un pilsoniskais pienākums.

Kur no „skurbuma un reibuma” sabiedrībai draud briesmas, tur jāprāt izlīdzēties, ne tikai paceļot kritušos un ievainotos, bet arī novadot briesmas no vēl nesadragātiem. Tur jāapvienojas visiem, lai kopotiem spēkiem satriektu briesmīgo cilvēces rīksti, kuŗa bez mitēšanās un nežēlīgi per gan atsevišķas personas un ģimenes, gan veselās tautas un valstis.

Ja cīnāmies pret kuŗu un lipīgu slimību izcelšanos un cenšamies novērst visas citas briesmas, tad jo vairāk mums jācīnās pret alkohola kundzību, kuŗa apdraud mūsu tautu un visu cilvēci.

Ja atzīstam, ka esam augstākie radījumi, tad lai neklanāmies tam, kas mums aptumšo prātu, nolaupa sirdsapziņu, notrulina jūtas un padara mūs neķītrākus un muļķīgākus par kustoņiem.

J. Grosvalds. Mirstošais strēlnieks.

Latvju strēlnieki zināja, kas viņi dzimtai zemei un kas dzimtā zeme viņiem. Ar savām asinīm viņi radīja patstāvīgu Latviju. Mūsu tauta ieguva sev brīvību un nodibināja patstāvīgo un neatkarīgo Latviju taisni „sausajā laikā” un „sausajā zemē”, t. i. tad, kad Latvijā pastāvēja alkohola aizlieguma likums un kad tā bija „nosusināta” no alkohola plūdiem. Tāpēc tie varoņi, kuŗi par Latviju lēja savas asinis, cīnījās un mira par savu mīlo tēviju kā atturībnieki. Vai no kapenēm viņi nesauc arī mūs sekot viņu atturības paraugam?!

Ja mūsu **cilvēciskais pienākums** ir brīdināt savus tuvākus no draudošām briesmām, tad lai bez kavēšanās noraujam krāpniekam — alkoholam masku, rādām tautai šā briesmoņa īsto gīmi visā kailumā, katram cilvēkam pastāstām par tā negēlībām un ikvienu atrunājam no draudzēšanās ar šausmīgo indi.

Ja mūsu **pilsoniskais pienākums** ir „uz ežiņas galvu likt, sargāt savu tēvu zemi“, tad lai tūlīn atsakāmies no verdzības un nekalpojam tam, kas mūsu tautu un tēviju ved uz galējo postu.

Cīņa pret tēvijas ārējo ienaidnieku prasa no mums ziedot savu **mantu un dzīvību**. Protams, ka iskvienam grūti ir šķirties no tām. Bet kad pienākums pret tēviju to prasa, ikkatram no mums ir jāziedo manta un dzīvība. Un jo gatavāki mēs esam ziedot tās tēvijai, jo drīzāk varam uzvarēt ārējo ienaidnieku.

Bet vai cīņa pret tēvijas iekšējo ienaidnieku alkohola kapitālu arī prasa no mums ziedot mantu un dzīvību? Nē, gluži otrādi: cīņa pret valsts iekšējo ienaidnieku alkohola kapitālu taisni pastāv iekš tam, ka ikviens glābj savu mantu un dzīvību un ieteic darīt to pašu visiem citiem. Tāpēc no atturībniekiem un atturības darbiniekiem nekas cits netiek prasīts, kā tikai tas, lai viņi stingri sargā savu mantu un dzīvību. Mūsu pretalkohola cīņas sauciens skan: „**Glābjiet no alkohola kapitāla savu mantu un dzīvību!**“

Skaidri redzams, ka atturība nav upuris, bet ieguvums, kurš ikkatram droši aizsargā mantu un dzīvību un nekad neļauj pārvērsties par kustonim līdzīgu radījumu.

Ja dzērājs rok sev kapu ar glāzi, tad nedzērājs apdrošina sevi pret slimībām un nelaimes gadījumiem ar atturību. Atturība rada turību, bet dzeršana nabadzību. Ka neviens atturības dēļ nav kritis, bet vienmēr ir cēlies, tāpat arī neviens dzeršanas dēļ nav cēlies, bet vienmēr ir kritis. Atturība ir vislētākais un visdrošākais ceļš uz laimi, bet dzeršana ir dārgi maksājošs ceļš uz nelaimi.

55. Ticības un zinātnes susinātājas spējas.

Neaprobežosimies mūsu vispārcilvēcīgā resp. universālā jautājumā vienīgi ar kristīgo ticību, kuras dibinātājs Kristus prasa skaidru prātu un aizliedz skurbumu un reibumu. Nemsim arī citas universālas reliģijas, kuras Dieva vārdā prasa atturību. Tālos austrumos un dienvidos brāmanisms (hinduisms) un budisms ir padarījuši par atturībniekiem 600 miljonu, konfūciānisms 300 miljonu un muhāmedanisms 300 miljonu ļaužu. Tā tad ārpus kristīgās pasaules ticības prasības dēļ ir nosusinājušies 1.200 miljonu ļaužu jeb ⅓ no visas zemes lodes iedzīvotājiem.

Tāpat visas nekultūrālo tautu ticības nosoda dzeršanu. Pat starp viszemāk attīstīto pagānu tautām nav nevienas tādās, kas ieteiktu apdullināšanos. Visas tautas savās teikās, pasākās un citās gara mantās uzskata reibinātājus dzērienus par velna izgudrojumu, lai ar to iekarotu sev pasauli, t. i. lai ar apdullināšanu ievestu ļaudis kārdināšanā un pārvērstu viņus no labiem par ļauniem radījumiem.

Vēsture rāda, 1) ka visas sausās zemes ir nosusinājušās tikai ar ticības palīdzību; 2) ka visā pasaulē neviena zeme nav nosusinājusies citādā ceļā; 3) ka tikai ticības nosusinātās tautas paliek sausas uz visiem laikiem; 4) ka sausās tautas (indieši, ķīnieši, židi, arabi) ir visvecākās, ir pastāvējušas tūkstošiem gadu un nav izmirušas, kā slapjās tautas; 5) ka sausās tautas (pēc ticības brāmieši, budieši, konfūcieši, muhāmedieši, židi) viskarstāk tic Dievam un visbiežāk apmeklē dievnamu; un 6) ka alkohols ir gluži nevarīgs un nekaitīgs ticīgo zemēs un ir briesmīgs vienīgi neticīgo, pustinīgo un mazticīgo zemēs.

Ja nu ticībai ir tik lielas susināšanas spējas, kāpēc tad lai mēs neizmantojam tās latvju tautas nosusināšanai un atbrīvošanai no alkohola kapitāla? No otras puses, ja sausajās zemēs ļaudis ir daudz ticīgāki un tikumīgāki, nekā slapjajās, kādēļ tad lai neizmantojam ļaužu masu nosusināšanu latvju tautā ticības un tikumības nostiprināšanai?

Visas zinātnes, visas zinātņu iestādes un visi zinātņu vīri vienā balsī teic, ka alkohola bauda ir kaitīga. Tomēr **zinātne nav nosusinājusi nevienu tautu**. Zinātne nav nosusinājusi pat pašus zinātniekus un zinātņu iestādes, kas sagatavo nākamos zinātņu vīrus un sabiedriskos darbiniekus. Ja zinātnei būtu iedomājamās susināšanas spējas, tad būtu sausas visas skolas, kā augstākās, tā vidējās un zemākās, un tad visi profesori un studenti, visi skolotāji un skolnieki un visi citi izglītoti ļaudis būtu spilgti atturībnieki, dedzīgi alkoholisma apkarotāji un sajūsmināti atturības propagandisti. Bet īstenībā pie mums izglītoti ļaudis dzer ne mazāk kā neizglītoti. Turpretim, patiesi ticīgo zemēs nedzer kā izglītoti, tā neizglītoti ļaudis. Tāpēc maz panākumu gūst tās mūsu pretalkohola organizācijas, kas spraudušas par mērķi nosusināt tautu tikai ar zinātnes palīdzību. Lūk, kādēļ visām atturības organizācijām un visiem atturībniekiem jāstrādā roku rokā ar ticību un baznīcu, kas ir atturības sabiedrotās.

Tā kā gars valda pār miesu, bet ne miesa pār garu, tad gars ir svarīgāks par miesu. Ticības uzdevums ir aizsargāt garu no kārdināšanas un apdullināšanas. Tāpat cilvēka ticības vadāmā tikumiskā dzīve ir daudz vērtīgāka par tā kustonisko dzīvi. Sekojot šiem gara un tikumības aizsardzības principiem, ticība gūst lielākus panākumus nekā zinātne. Protams,

ka vislabākie sasniegumi tautas nosusināšanā ir tad, kad ticība un zinātne strādā kopā.

56. Atturības kustība Latvijā.

Brīvā un neatkarīgā Latvija piedzima uz Krievijas drupām, kad pēdējā pastāvēja Pasaules kara sākumā izdots alkohola aizlieguma likums. Saskaņā ar šo likumu tagadējā Latvijā jau no 1914. g. bija stingri aizliegta katra tirgošanās ar reibinātājiem dzērieniem, slēgtas visas dzertuves, vīna tirgotavas, alus darītavas, spirta dedzinātavas un likieņu fabrikas un izevakuētas visu šo alkohola ražotavu ietaises uz Krieviju. Tā tad Suverēnā Latvijas Tauta papriekšu atsvabinājās no sava iekšējā ienaidnieka alkohola kapitāla jūga un tikai pēc tam nokratīja sava ārējā ienaidnieka jūgu.

Apsveikdams Latvijas pirmo pretalkohola kongresu 1921. g., Amerikas priekšstāvis **Dr. Orbisons**, kurš ļoti labi pazina Latvijas iekšējos un ārējos apstākļus, savā runā starp citu teica sekošus vārdus: „Latvji uzvarēja tikai tamdēļ bermontiešus, kuŗu bija vismaz 10 reiz vairāk nekā latvju karēivju, un kuŗu tehnika arī bija vismaz tikpat reiz pārāka par latvju tehniku, ka latvji bija atturībnieki, bet bermontieši dzērāji. Ja bermontieši nebūtu bijuši dzērāji, tad viņi droši vien uzvarētu latvjus, ieņemtu Latviju, savienotos ar krievu armiju un padarītu Latvijas stāvokli ļoti bēdīgu. Tāpēc atturība uzvarēja latvju tautas ienaidniekus un izcīnīja Latvijai patstāvību un neatkarību!” šis bezpartejiskā amerikāņa spriedums ir neapgāžama patiesība. Liekas, ka taisni tamdēļ vien jau latvjiem vajadzētu būt sevišķi pateicīgiem atturībai, cienīt to un nekad nepārtraukt draudzību ar šo savu uzticamāko un spēcīgāko sabiedroto cīņā par Latvijas patstāvību un neatkarību.

Savas pastāvēšanas pirmajā un pa daļai arī otrajā gadā Latvija bija vēl „sausā” un uzticīga atturībai. Alkohola aizlieguma likuma 4—6 gadu pastāvēšanas laikā tauta bija jau atradusi no dzeršanas un izbaudījusi nedzeršanas labumus. Pat veci pirmskara dzērāji bija aizmirsuši dzeršanu, uzlabojuši savu stāvokli un priecājās par alkohola aizlieguma likuma pastāvēšanu. Nekādā ziņā valsts intereses arī neprasīja alkohola aizlieguma atcelšanu. Tāpēc bija jādomā, ka latvju tauta, atsvabinājusies no ārējā ienaidnieka jūga, uz visiem laikiem paliks atsvabināta arī no iekšējā ienaidnieka — alkohola kapitāla jūga. Un cik laimīga būtu Latvija, ja vienmēr tā paliktu atsvabināta no šiem abiem jūgiem!

Tomēr „sausajā” Latvijā bija ļaudis, kuŗiem pavisam nepatika šis viņas ārkārtīgais „sausums”, jo tas neļāva viņiem iedzīvoties no savu līdzcilvēku posta. Tā kā šādi ļaudis mērkēja gūt sev lielus labumus no tautas apdzirdīšanas, tad viņi

ar politisko partiju palīdzību panāca alkohola aizlieguma likuma atcelšanu. Gūstot ārkārtīgi lielu peļņu, alkohola kapitāls gavlēja. Jau 1924. g. Latvija ar nepilniem 2 milj. iedzīvotāju nodzēra 36 miljoni grādu alkohola, neieskaitot alu, vīnu un likiepus.

Lai gan visās zemēs uzskata alu par alkoholisku dzērienu, jo tas satur 4—8% alkohola, tomēr **partiju valdība Latvijā izsludināja alu par bezalkoholisku dzērienu** un atļāva brīvi tirgoties ar alu katrā laikā un katrā vietā gluži tāpat kā ar pienu, limonādi, zelteri, augļu ūdeni un citiem bezalkoholiskiem dzērieniem. Tāpēc ārkārtīgi auga alus patēriņš, jo to dzēra ne tikai vīrieši, bet arī sievietes un bērni. Protams, ka ceļoties alus patēriņam, tādā pašā mērā cēlās arī alus darītavu akcijas.

Tā veicinot alkoholisku dzērienu ražošanu un izplatīšanu, dzeršana Latvijā sasniedza kolosālus apmērus. Tāpēc atturības darbinieki un pretalkohola organizācijas pielika visas pūles, lai likumdošanas ceļā ierobežotu tautas apdzirdīšanu. Pēdīgi Saeima pieņēma „**Likumu par žūpības apkaņošanu**“, kurš stājās spēkā 1925. gada 24. martā.

Cik nepilnīgs arī nebūtu „**Likums par žūpības apkaņošanu**“, tomēr tas pamazināja alus patēriņu par 63% un degvīna patēriņu par 15%. Ja ņemam vērā, ka līdz likuma izdošanai degvīna patēriņš ar katru gadu pieauga vismaz par 25%, bet pēc tā izdošanas ne tikai nepieauga, bet vēl samazinājās par 15%, tad jāatzīst, ka patiesībā žūpības apkaņošanas likums pamazināja degvīna patēriņu par 40%. Tā tad šis likums nesa tautai lielu svētību.

Tā kā „**Likums par žūpības apkaņošanu**“ uzskatīja par alkoholiskiem visus reibinātājus dzērienus, kuri satur vairāk par 1½% alkohola, tad alus darītavu akcionāri caur saviem deputātiem ierosināja Saeimā žūpības apkaņošanas likuma grozīšanu tādā ziņā, ka 4% alkohola saturošu alu neatzītu par alkoholisku jeb reibinātāju dzērienu. Tādā gadījumā ar alu varētu atkal pa vecam brīvi tirgoties katrā laikā un katrā vietā. Protams, ka atzīstot alu par bezalkoholisku dzērienu un atļaujot brīvu tirgošanos ar to, gandrīz tiktu anulēts „**Likums par žūpības apkaņošanu**“ un padarīta par neiespējamu sistēmatiska žūpības apkaņošana. Diemžēl, Saeima pieņēma šo pārgrozījumu.

Atturības kustība Latvijā ir maza un dažus gadus atpakaļ viņa bija vēl mazāka. Bet viņa ir līdzīga mazam graudiņam, no kura izaugs stāds, kas apēnos visu Latviju. šis atturības graudiņš ir jau iesēts un stādiņš no tā ir uzdīdzis. Viņš ir vēl mazs, bet spirts un cerības pilns. Vajaga tikai kopt viņu, un mūsu cerība nebūs velta. Šā stādiņa kopēji ir jau ieminuši uz to celiņu, kurš aizvien top dzīvāks un pla-

tāks. Drīz šis stāds izplatīs savus zarus un zaru zariņus pār visu Latviju. Tad visi ceļi un celiņi, platie un šaurie, vedīs uz šo stādu un visa tauta atradīs patvērumu tā paēnā.

Kā no mazām sēkliņām izaug vareni koki un no niecīgiem strautiņiem ceļas milzīgas upes, tāpat arī tagad vēl mazā aturības kustība netālā nākotnē nosusinās visu Latviju un izvilks visu latvju tautu no alkohola zaņķa. Ja kustība pret alkoholu ir vēl maza, tad tomēr augsts un cēls ir tas mērķis, kurš apgaro ar lielu sajūsmu pretalkohola cīnītājus.

Kad latvji gāja cīņā pret ārējo ienaidnieku un mira par Latviju, tad **viņi bija fanātiķi**. Ja latvji nebūtu bijuši fanātiķi, tad viņi nebūtu uzvarējuši savu ārējo ienaidnieku un izcīnījuši Latvijai patstāvību un neatkarību. Tāpat arī gandrīz visus citus lielos darbus pasaulē ir pastrādājuši fanātiķi, t. i. tie ļaudis, kuri par savu ideju ir gatavi pat mirt. Tāpēc aturības cīnītāji, iedvesmoti ar augsto mērķi, uzvarēs Latvijas iekšējo ienaidnieku, alkohola kapitālu un ar savu uzvaru nodrošinās Latvijas valsts labklājību. Zinādama to, **latvju tauta, cīņā pret „skurbumu un reibumu” esi ne auksta un ne remdena, bet karsta!**

„Tāpēc es esmu dzimis un pasaulē nācis, lai apliecinātu patiesību. Ikviens, kas ir no patiesības, dzird manu balsi.” Jņ. 18, 37. Tā sacīja Kristus Pilatam, kas par patiesības paušanu notiesāja Viņu uz nāvi. Klausīsim un sekosim ikviens mūsu šeit apraugamā jautājumā Viņa dievišķās patiesības balsij, kurā pavēloši teic mums:

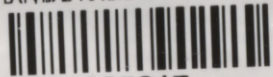
„Sargaities, ka jūsu sirdis netop apgrūtinātas no vīna skurbuma un reibuma.” Lk. 21, 34.

Bulduros, 1937. g. 18. maijā.

Saturs.

	Lpp.
1. Kristus prasa pilnību	3
2. Dzeršana ir grēks	6
3. Lielais sabiedriskais jaunums	9
4. Miesas un gara masuslepkava	13
5. Alkohola iespaids uz elpošanas orgāniem	22
6. Skurbuma un reibuma iespaids uz muskuļiem	25
7. Sportisti nelieto reibinātājus dzērienus	26
8. Mirstība no skurbuma un reibuma	27
9. Dzērāju grēki tiek piemeklēti pie bērniem	29
10. Skurbuma un reibuma iespaids uz tautu iznīkšanu	32
11. Valsts lielākās bagātības aizsardzība	34
12. Cilvēka un tautas ķermeņa šūniņu indēšana	36
13. Skurbuma un reibuma iespaids uz ģimenes dzīvi	37
14. Kas mīlāks: pudele vai bērns?	42
15. Skurbuma un reibuma iespaids uz strādniecību	43
16. Katrs strādnieks pats sava likteņa lēmējs	46
17. Mūsu dienīšu maizi dod mums šodien!	48
18. Skurbuma un reibuma iespaids uz tikumisko dzīvi	49
19. Ticība, tikumība, atturība	53
20. Atturība, mērenība, žūpība	56
21. Slikts piemērs bojā labus tikumus	58
22. Kas padara krietnu cilvēku par nelieti	59
23. Tautas balss — Dieva balss	61
24. „Zemes sāls” un „pasaules gaišums”	62
25. Dzērāji noslicina alkohola Dieva dotos podus	68
26. Dabiskie atturības darbinieki	70
27. Sabiedrība cīnā pret skurbumu un reibumu	73
28. Skola cīnā pret skurbumu un reibumu	73
29. Pretalkohola cīņas līdzekļi	75
30. Velnišķs padoms	76
31. Smēķēšana	76
32. Skurbuma un reibuma radītāji	77
33. Reibinātāju dzērienu barības vērtība	80
34. Alkohola iespaids uz stādiem	81
35. Jānis Priekštecis kā atturības ceļa sagatavotājs Kristum	81
36. Kristus kā atturības dzīves paraugs	83
37. Pretskurbuma un pretreibuma bauslis	87
38. Kristus rūpes par paklīdušu ļaužu labošanu	90
39. Pirmkristietības atturības prasība	94
40. Pie dievgalda lietojams pašu zemes dzēriens, kurš nerada skurbumu un reibumu	96
41. Mūsu mērķis un taktika	98
42. Vislielākās durvis pasaulē	100
43. Nākotnes vīri un sievas	101
44. Nopietna saruna	102
45. Cilvēka ķermeņa sastāvdaļas	105
46. Kas man par daļu!	107
47. Ģimenes traģēdija	107
48. Solījuma turēšana	108
49. Nelaimīgās ģimenes, pašvaldības un valstis	108
50. Paškontroles un pašsavaldīšanās zaudēšana	109
51. Kā izgaist spēks un prāts	110
52. Cilvēka mūžs	111
53. Es nelietuju reibinātājus dzērienus	113
54. Cilvēciskais un pilsoniskais pienākums	113
55. Ticības un zinātnes susinātās spējas	115
56. Atturības kustība Latvijā	117

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTĒKA

0307095017

L. 30)